

Verslag van de Raadsbrede Voorrondesessie

Behandeling Kadernota 2025 en Voorjaarsbericht 2024 Wormerland

Dinsdag 18 juni 2024, raadzaal Wormerland

5

AANWEZIG

- de leden: de heer R. Doorn (GroenLinks), mevrouw P.J.M. Fens (GroenLinks),
mevrouw K.A. Schoonheim-Bakker (GroenLinks), de heer C.J. Kindt
10 (PvdA), mevrouw M. Klootwijk (PvdA), de heer
W.A.M. Loonen (CDA), de heer A.K. Stol (CDA), mevrouw
Y.M. de Boer-Kocx (VVD), de heer C.J.M. Doorenbos (VVD), de heer
G.M. Rozemeijer (VVD), de heer F.C. Sanders (VVD), de heer
15 M. Haalboom (POV), de heer J.W.P. Hendriks (POV), de heer K.I.J. Luttik
(POV), mevrouw A. Smit-de Ridder (POV), de heer H.A. Kramer (D66)
*(Bij aanvang van de vergadering zijn, met kennisgeving de volgende afwezig; de
heer Hendriks, de heer Haalboom, de heer Luttik en mevrouw Klootwijk. Zij sluiten
later aan bij de vergadering. Dhr. Hoovenstat is afwezig.)*
- 20 wethouders: de heer J.M. Schalkwijk, de heer R. Ossendorp,
de heer T. Pietersma, de heer R.F.T. van Wanrooij
de voorzitter: mevrouw A.J. Michel-de Jong
de griffier: mevrouw I.P. Vrolijk
afwezig m.k.g.: de heer G.L. Hoovenstat (BVNL)
25 verslaglegging: mevrouw T. van der Aart, DemiSec

AGENDA

1. Opening
30 2. Vaststellen agenda
3. Mededelingen
4. Insprekers
5. Raadsbrede sessie behandeling Kadernota 2025 en Voorjaarsbericht 2024
Wormerland
35 6. Sluiting

1. Opening

40 **De voorzitter:** Welkom allemaal bij deze raadsbrede voorronde. En die voorronde staat in
het kader van de besluitvorming die op handen is rond onze kadernota en voorjaarsbericht.
Als iedereen zo ver is, dan gaan we beginnen. Ja, hartstikke fijn. Hartelijk welkom aan de
leden van de gemeenteraad die er nu al zijn. Leden van het college, ambtelijke organisatie
op de publieke tribune, fijn dat jullie erbij kunnen zijn, de mensen thuis, die dit thuis volgen.
We hebben bericht van verhindering ontvangen. Voor nu in ieder geval van de heer
45 Haalboom. Die zal om 16.00 uur aansluiten. En dan hebben we bericht ontvangen van de
heer Hendriks, mevrouw Klootwijk en de heer Luttik. Zij sluiten aan rond of na het diner
strakjes.
Dat zijn de berichten van verhindering.

50 2. Vaststellen agenda

De voorzitter: We hebben ook met elkaar een agenda vastgesteld. Ik wil alvast even met u doornemen de procedure. Voorgesteld wordt om hier geen officiële voorronde van te maken waarin we met elkaar spreken in twee termijnen, maar meer het vrije, algemene gesprek met elkaar te voeren. Sowieso hebben we straks eerst een aftrap met een inhoudelijk gedeelte. Met een informatief gedeelte. Daar zal de heer Hauwert zo een presentatie geven en dan is er ruimte om straks vragen te stellen daarover, met elkaar in gesprek te gaan. Daarna hebben we een wat meer inhoudelijk gedeelte en dat zal Elsa van der Linden voor haar rekening nemen en wordt u ook gevraagd om uw zienswijze kenbaar te maken. Die zienswijze over die hoofdlijnen die u meegeeft, die zullen wij in ieder geval proberen mee te nemen. Ik ga proberen als voorzitter, om daar een soort van afronk straks van te maken bij elk blokje. Tenzij dat natuurlijk niet lukt, omdat uw inbreng dusdanig verschillend is dat daar niet echt een gemene deler uitkomt. Nou, dat wordt voor mij best wel even een uitdaging. Maar u gaat mij daar natuurlijk bij helpen. Dus dat komt ongetwijfeld goed. Dit even voor wat betreft de procedure.

3. Mededelingen

De voorzitter: Voordat we het programma starten en ik ook de wethouder het woord ga geven om een aftrap te geven wil ik nog even kijken of er mededelingen zijn. Nee.

4. Insprekers

De voorzitter: Insprekers hebben we ook niet.

5. Raadsbrede sessie behandeling Kadernota 2025 en Voorjaarsbericht 2024 Wormerland

De voorzitter: Dan zijn we bij agendapunt 5 gekomen en geef ik het woord voor een aftrap aan wethouder Schalkwijk, wethouder Financiën.

Wethouder Schalkwijk: Voorzitter, dank u wel. Een bijzondere voorronde voor u allen, maar ook voor mij. Het is eigenlijk verdrietig dat we hier vandaag moeten zitten om deze voorronde te doen. Niet vanwege uw inbreng, want dat begrijpt u wel, dat is altijd goed, maar met name over het besluit dat maar niet genomen wordt in Den Haag, o zo u wilt wel genomen is, om het vooral niet te gaan doen, de € 3 miljard die nog steeds op de plank ligt. Daar hebben wij last van als gemeente. Maar wij zijn gelukkig niet de enige in Nederland, helaas heeft het overgrote deel van alle gemeenten in Nederland er enorm veel last van. Ik hoor dat ook, en mijn collega's ook in gemeenschappelijke regelingen waar ze zitten, het is huilen met de pet op. En in die zin hoop ik ook dat er nog een keertje wat te verwachten valt vanuit Den Haag. U heeft de meicirculaire gelezen - die heeft u toegestuurd gekregen in ieder geval - en daar worden we ook niet blij van. We hebben wel een aantal medestanders aan onze zijde als het gaat over hoe gaan we toch de komende jaren tegemoet. En niet in de laatste plaats van het IPO, het Interprovinciaal Overleg, waarin ook nog maar weer pas benoemd is dat er toch wel enige coulance betracht moet worden om de gemeente, in ieder geval de ruimte te krijgen en dan ga ik weer verder met ook de visie van het rijk en VNG bedoel ik en de provincie, om in ieder geval toe te werken naar een sluitende begroting in 2028. De voorwaarde die daarbij is, is dat er eenmalig, in de jaren tot 2028, een sluitende begroting moet zijn. En dat doen wij met de begroting 2025. Dan is het dus niet achteroverleunen en wachten tot het 2028 is, maar dan moeten we dus echt wel met elkaar aan de gang. Wat mij betreft begint het al vandaag. Dus vandaag zijn we al in de voorbereiding om uiteindelijk in 2028 de zaak financieel sluitend en op de rit te krijgen. Vandaag gaan we de info ophalen bij u, ten behoeve van de kadernota, maar uiteindelijk ook voor de begroting. De begroting, zoals u weet, die gaan we zeker opmaken. Maar gaat u er maar van uit en dat is ook zo, dat we een eerste begrotingswijziging krijgen bij het vaststellen

van de begroting in november. Dat is ongeveer de procedure, zoals we die met elkaar willen gaan doen. Er ligt ook een hele grote opgave bij de OVER-organisatie. Dat wil zeggen, ze hebben, u gaat het zo direct nog verder uitgelegd krijgen door collega Hauwert, OVER heeft een redelijke claim neergelegd voor de uitvoering van de taken die ze hebben. Dat is, ik heb u daar al in een voorronde over geïnformeerd, daar wordt al heel hard aan gewerkt in het zogenaamde Duurzaam Begrotingsevenwicht groep, die elke week bij elkaar komt. Om ook te kijken vanuit OVER, hoe kunnen we een en ander aanvliegen. Het gaat natuurlijk over kaders en inzet, personeel, noem het allemaal maar op, kaders en taken. En dan moeten we uiteindelijk met een goed voorstel komen.

Het zal dus vandaag, hoop ik ook wat u betreft, een kritische bijeenkomst worden, daar waar u kijkt heeft op de diverse processen. Niet alleen binnen onze eigen gemeente, maar ook als u kijkt naar de dienstverlening, onder andere die aangereikt wordt door de OVER-organisatie. Ik zie er erg naar uit. Het zal wat mij betreft ook wel spannend worden. Het college zelf denkt natuurlijk ook na over hoe we zaken kunnen aanvliegen. Ook daar krijgt u zo direct een klein voorzetje van, maar we gaan niet over tot de invulling van het totale bedrag of de plannen omdat ik in ieder geval wil dat u zelf heel fantasierijk bent en met ideeën komt om aan te denken richting oplossingen voor richting 2028, maar die ons ook al kunnen helpen voor de begroting 2025. Het zit in de sheet dat we dat een keertje incidenteel mogen doen, maar ook daar geeft Jeroen Hauwert u zo direct antwoord op en inzicht in.

Vandaag dus de aanzet en ik wens u heel veel succes en wijsheid toe bij het benoemen en invullen van de categorieën A en B, vervolgens C en D. Het is in stukjes gesegmenteerd, waar het over zou moeten gaan. Dan E, F en G. Nogmaals voorzitter, ik zie er verschrikkelijk naar uit. Ik ben ook benieuwd wat het oplevert. Laten we beginnen wat mij betreft.

De voorzitter: Oké, toi toi toi aan ons allemaal van de wethouder volgens mij. Dan ga ik vragen om aan de heer Jeroen Hauwert om naar voren te komen. U bent de concerncontroller van de OVER-organisatie en in die zin heeft de heer Hauwert een heel scherpe blik voor alle financiële ontwikkelingen en aspecten die binnen onze organisatie en de twee gemeenten spelen. Mag ik u het woord geven?

De heer Hauwert: Ja voorzitter, dank je wel voor de uitnodiging. Ik ben inderdaad de concerncontroller binnen OVER-gemeenten. Mijn naam is Jeroen Hauwert en ik neem u vandaag mee door de stukken die aangeleverd zijn.

De agenda. We hebben drie blokken. Een stukje financiën, daar geven we op hoofdlijnen een toelichting op. Een stukje van rijksoverheid, provincie en VNG. Wat zeggen die allemaal over wat er aan de hand is. En tot slot Duurzaam Begrotingsevenwicht, het project.

De voorzitter: Ik heb nog een klein vraagje vergeten net. Vindt u het fijn als er tussendoor vragen komen of liever aan het einde?

De heer Hauwert: Ik denk dat het handigste is aan het einde.

De voorzitter: Prima.

De heer Rozemeijer: Maar niet echt voor ons het handigste, natuurlijk. En ik had bijvoorbeeld nu al een vraag. Praat u namens de OVER-gemeenten of namens de gemeente Wormerland, want u bent controller OVER-gemeenten begrijp ik.

De heer Hauwert: Ik sta hier vandaag namens de gemeente Wormerland.

De voorzitter: Mevrouw Fens, GroenLinks.

Mevrouw Fens: Ik heb even een vraagje van orde. U begint met de financiën, ik vraag me af wat u gaat zeggen. Kan ik dat al terugvinden in de stukken of niet?

De heer Hauwert: Deze presentatie staat niet in de stukken. De informatie die heeft u eerder gehad via raadsberichten of staat in de stukken die u wel heeft. Daar pak ik de hoofdlijnen uit.

5 **Mevrouw Fens:** Oké, dank u wel.

De voorzitter: Ga maar je gang Jeroen.

10 **De heer Hauwert:** Financiën. Voor u ligt vandaag het gecombineerde product van de kadernota en het voorjaarsbericht. Het is onderdeel van de planning-en-controlcyclus zoals u weet. De kadernota gaat vooral in op het Meerjarenperspectief van de begrotingssaldi. U ziet hoe we er financieel voorstaan, de gemeente Wormerland. En het is de basis voor de begroting die uiteindelijk in november bij u in de begrotingsraad komt. Het voorjaarsbericht geeft de begrotingswijzigingen van het lopende jaar 2024 weer. Hij reageert wat traag. Ja, ik moet denk ik de goede richting op wijzen. Hier ziet u de cijfers. De belangrijkste cijfers uit de
15 stukken. De bovenste regel is de begrotingssaldi inclusief de onontkoombare posten in het voorstel. In het raadsvoorstel staat dat we de onontkoombare posten sowieso in de begroting zullen moeten verwerken. U ziet daar vijf jaarlagen op een rij met duidelijk de dip in 2026 van het financiële ravijn en die dip wordt iets minder in 2027 en 2028. De meicirculaire, die u
20 vandaag als het goed is heeft ontvangen in een raadsbericht, heb ik er ook bij gezet in de tabel. U ziet dat dit niet heel veel effect heeft op de begrotingssaldi en u ziet in 2025 dat daar nog een negatief getal van € 250.000,00 staat en die in de jaren 2026 en 2028 weer positief wordt. Dit is voornamelijk het effect van de opschalingskorting. In technische termen die de
25 rijksoverheid heeft afgeschaft. Dan ziet u daar in de blauwe regel het subtotaal van alle getallen en daaronder de noodzakelijke posten en de gewenste posten. De gewenste posten, dat is echt tot het minimum. We leven niet in een tijd dat er heel veel wensen, die kunnen we altijd blijven houden, maar financieel kunnen doorwerken. In de noodzakelijke posten, daar ziet u wel forse bedragen staan. Daar zit ook heel veel claim van de OVER-organisatie in verwerkt. Als we deze posten met elkaar optellen, dan ziet u in de zwarte
30 onderste balk dat het in 2025 om -€ 3,7 miljoen gaat. Dat loopt op naar -€ 5,6 miljoen in 2026. En dat blijft negatief in 2027 en 2028. Er zijn twee belangrijke ontwikkelingen, dat heeft de heer Schalkwijk ook aangegeven. De lagere baten uit het Gemeentefonds, vanaf 2026, het zogenaamde ravijn. En vanaf 2025 zit daar de claim van de OVER-organisatie in. Dit is een noodzakelijke bijdrage zonder bijstelling van beleid en ambities. Dan wil ik eigenlijk het
35 woord geven aan de heer Schalkwijk met het standpunt van het college in dit geheel.

Wethouder Schalkwijk: Ja voorzitter, dank u wel. Ja, hier ziet u de zaken staan die onder andere besproken worden in het Duurzaam Begrotingsevenwicht. Daar ziet u die claim van € 3,1 miljoen als u het voor de hele OVER-organisatie gaat zien, inclusief de bijdrage van
40 Oostzaan, dan kom je ongeveer uit op 4,4 en dit is dan de bijdrage van Wormerland. Ik heb u al eerder gezegd, de bijdrage die we aan OVER kunnen leveren kan eigenlijk nooit meer zijn dan onze polsstok lang is. Die polsstok die gaan we nu met elkaar bepalen en die krijgt u in zicht bij de behandeling uiteindelijk van de begroting in november dit jaar. We gaan kijken op basis van het formatieplan, om te zien of daar nog lucht in zit dat we weg kunnen halen. Dat
45 ook weer te maken heeft natuurlijk op het ambitieniveau wat we met elkaar hebben. Er staat hier alleen noodzakelijke uitbreiding en onderscheid tussen wensen en noden. Soms zitten er ook dingen tussen waarvan je zou denken bij noodzakelijk: ach, daar hebben we nog wel wat keuze beleid, vrijheid in. Er zullen er ook een aantal zaken tussen zitten waarvan je gaat zeggen: dat is eigenlijk onontkoombaar waar we mee te maken krijgen. Vervolgens gaan we
50 ook kijken of we extra subsidiebedragen kunnen binnenkrijgen. Met name wethouder Van Wanrooij die is daar heel erg goed in momenteel. Als het lukt allemaal dan geeft het wel enige verlichting in die incidentele inkomsten. Nee, dat is geen toezegging, dat is een constatering. Nee hoor, dat is geen toezegging, een constatering. Hoe kunnen we dan komen tot een dekkende... Mag de volgende voor? Incidentele dekking voor 2025. Daar ziet
55 u staan wat we mogen doen van de provincie en IPO, die er ook wat coulanter in is. Dat is de

inzet van algemene reserves. Hier staat overschot. We mogen inzetten, of in ieder geval incidenteel geld gebruiken dat in de algemene reserve zit, omdat we voldoende solvabel zijn. Als je onder een bepaald getal uitkomt in je solvabiliteit, dan zijn er ook gemeenten in Nederland die mogen niet eens algemene reserves inzetten om eenmalig je begroting sluitend te krijgen. We maken dus van incidenteel geld in de begroting structureel geld. Gelukkig mogen wij dat wel doen. Daarom zie ik het voor 2025 in die zin rooskleurig in dat we wel nog goedkeuring krijgen ook van Haarlem, van de provincie. Maar er zijn gemeenten die zelfs dat niet eens hebben. Vervolgens krijgen we een stuk vanuit de jaarrekening. Dat gaat naar de algemene reserve, daar kunnen we het altijd weer uithalen. We hebben een aardige plus uit de jaarrekening, € 3 miljoen ongeveer. Dat samen moet voldoende zijn om die incidentele dekking voor 2025 rond te krijgen. Dat is de toelichting op deze zaken, zoals die hier staan. Ik weet niet of dat iedereen helder is?

De voorzitter: Ik check even, misschien wel even een natuurlijk moment om even... Ja mevrouw Schoonheim, GroenLinks.

Mevrouw Schoonheim: Ja, ik heb daar alleen de vraag over of het dan klopt dat het dan inclusief de noodzakelijke en gewenste posten is. Want hoe ik het net zag in het overzichtje leek het ruim voldoende als het alleen gaat om budgettair neutraal en onontkoombaar.

De voorzitter: Wethouder Schalkwijk.

Wethouder Schalkwijk: Ja, wat wij doen, meenemen in ieder geval, waarmee we rekenen, is onontkoombaar inderdaad budgettair neutraal. Budgettair neutraal is natuurlijk logisch want daar hebben we helemaal geen last van. Maar dat betekent dat we daar dan nog wel wat op kunnen doen. En dan onontkoombaar. Hoewel er misschien ook bij noodzakelijk wel eens een post aangetroffen zal worden waarvan je zegt ja, maar dat doen we wel, net of we daar invloed op kunnen uitoefenen. Maar in de feitelijkheid, in de waan van de dag is dat helemaal niet zo. Als daar voorbeelden van zijn dan krijgt u die natuurlijk benoemd.

De voorzitter: Mag ik nog een kleine aanvulling geven wethouder? Ja.

Als u naar de regel kijkt noodzakelijke posten, in dit overzicht, dan zie u daar 2025 € 3,5 miljoen, volgens mij, staan. € 3,1 daarvan wordt veroorzaakt door de claim op de OVER-organisatie. Dat hebben we net gezien. Wat de wethouder volgens mij net heeft geprobeerd uit te leggen is dat wij een inspanningsverplichting voelen om die claim naar beneden bij te stellen en daar met u de discussie over te voeren en dat vervolgens dat tekort daarmee dan slinkt, de zwarte lijn, waardoor we dat in de onderste regel in 2025 incidenteel kunnen dekken uit de algemene reserve/de overblijfselen van de jaarrekening. Mevrouw Schoonheim.

Mevrouw Schoonheim: Ja, dat begrijp ik. En dan is het dus wel zo dat uiteindelijk na die hele traject, met de uitvoering van de inspanningsverplichting et cetera, dat het wel onder de streep dus om het totale saldo gaat. Dus inclusief de dan nog noodzakelijke en gewenste...

De voorzitter: Correct.

Wethouder Schalkwijk: Dat bedrag dat daar dan uiteindelijk uitkomt is dus fluïde. Dat bedrag dat er nu staat moet naar beneden toe worden bijgesteld. Oké. Jeroen, ik geef het woord weer aan jou als het mag van de voorzitter.

De voorzitter: Eerst wilde ik nog even kijken of er andere vragen zijn op dit moment, een natuurlijk moment. Ja, de heer Kramer, D66.

De heer Kramer: Ja, dank u wel voorzitter. De uitname uit de algemene reserve dat heeft ook het nodige effect op het weerstandsvermogen. Uit mijn hoofd zeg ik dat een dergelijk bedrag maar eenmalig mogelijk is en dan hebben we geen algemene reserve meer.

5 **De voorzitter:** Zeker, gaat uw gang.

Wethouder Schalkwijk: Nee, dat mag niet. We mogen niet onder een bepaalde ratio komen. We gaan dus niet de algemene reserve uitputten, maar dan komen we op een ratio die nog hoort bij het wettelijke minimum wat we zouden moeten hebben. Maar dat het maar eenmalig is, dus we kunnen niet twee jaar incidenteel sluiten, dat klopt. Het is dus eenmalig voor 2025.

10 **De voorzitter:** Oké, volgens mij komt het weerstandsvermogen zo ook nog terug in de presentatie.

15 **De heer Hauwert:** Ik denk dat het misschien het handigste is als ik meteen even de sheet erbij pak op dit punt.

De voorzitter: Dat is goed, dan kom ik daarna bij de heer Stol.

20 **De heer Hauwert:** Het is een tijdelijke maatregel, vooral voor gemeenten bedoeld die ruim bij kas zitten, een overschot hebben in hun algemene reserves. Dan kun je dat overschot voor een beperkt deel inzetten voor het begrotingstekort. Er zijn twee voorwaarden aan verbonden. Je moet een solvabiliteit hebben van minimaal 20%. Dat is het eigen vermogen in relatie tot het totale vermogen. En dan komt de weerstandsratio. Dat moet minimaal 1 zijn. Dat zijn de exacte voorwaarden.

25 **De voorzitter:** Ja. En behoort Wormerland tot die gemeente die wat ruim in het jasje zit om dit te kunnen doen, is dan de vraag?

30 **De heer Hauwert:** Zeker.

De voorzitter: Ja, dat is al gezegd ja.

35 **De heer Hauwert:** Dat is inderdaad gezegd. Wormerland voldoet aan deze voorwaarden om het in ieder geval één jaar te kunnen doen.

De voorzitter: De heer Stol en daarna de heer Rozemeijer, maar eerst de heer Stol.

40 **De heer Stol:** Ik heb nog even, als het mag voorzitter, een vraag ten aanzien van de pogingen om voor 2025 in ieder geval uit de rode cijfers te komen. Laat ik het zo maar even noemen. Ik begrijp dat enerzijds er hier en daar wel posten kunnen worden gevonden waardoor je toch het tekort omlaag kunt brengen en dat een behoorlijk deel ook behoort tot het onderdeel Duurzaam Begrotingsevenwicht met OVER. Mijn vraag is welke doelstelling hangt aan dat onderdeel om zeg maar uiteindelijk quitte te komen. Hoeveel? Of is dat nog niet bekend?

De voorzitter: Wethouder Schalkwijk.

50 **Wethouder Schalkwijk:** Nee, dat bedrag is nog niet bekend. We weten wel wat de bijdrage is in dit overzicht van OVER-gemeenten als we niets doen, dat is 3,1. Dan ziet u dat in 2025, dan komen we evengoed nog € 400.000,00 tekort op dat bedrag van OVER. Dus als OVER geen dubbeltje bij zou vragen, dan zitten we dus op dat kleine tekort dat we dan nog hebben. Maar we zijn nu juist toe aan het rekenen, naar een realistische begroting van OVER-gemeenten waar weliswaar al het lucht uit is, zover als dat mogelijk is natuurlijk. Maar

55

waarmee we dan ook nog een bedrag overhouden wat wij vinden dat dan nog wel acceptabel is om te slikken in 2025, maar wat ook al doorwerkt. Want elke maatregel die we nu nemen voor 2025, zal ook zijn doorwerking hebben naar 2026 en verder. Dat hele proces, dat zijn we nu met elkaar in beeld aan het brengen. Het is redelijk complex, maar we doen ons best. Nee, als we nu tegen OVER zeggen: jullie krijgen er geen dubbeltje bij, dan moeten we ook precies weten wat gebeurt er dan als we er geen dubbeltje bij meer gaan doen. Nou ja, ik hoef niet een voorspellend karakter te hebben dat we zien dat het op sommige gebieden binnen dit gemeentehuis dat wel erg met de billen knijpen wordt. We zijn nu juist weer op orde op de afdeling RO. Daar kan collega Van Wanrooij u alles over vertellen. Als we dat niet zijn, gebeuren er weer dingen die we ook niet graag willen dat ze gaan beginnen. Bijvoorbeeld de Zaandriehoek komt stil te liggen. Of de Gele Lisstraat komt stil te liggen. Of heel veel andere dingetjes.

De voorzitter: Oké, dank u wel wethouder. Dan ga ik naar de heer Rozemeijer, VVD.

De heer Rozemeijer: Ja, misschien komt het aan de orde nog, maar we hebben heel veel reserves. Allemaal kleine postjes en een hele grote, de Zaanbrug, die moet nog betaald worden. Dus die gaat er binnenkort af, dat snap ik. Maar totaal is het dacht ik iets van € 21 miljoen als ik het de laatste keer heb bekeken. Zijn we nog van plan om al die kleine reservepostjes in de algemene reserve, voor een deel, niet alles natuurlijk, maar voor een deel in de algemene reserves op te nemen. Of komt dat verderop nog?

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder Schalkwijk: Ja, wat wij nu gezegd hebben zijn twee dingen. Onderuitputting over de laatste vijf jaar. Of onderuitputting over de laatste twee jaar. Die zouden we dan tegen het licht kunnen houden en kijken of het verantwoord is om die reserves toe te voegen aan de algemene reserve. Afgelopen jaar, 2023, is er eigenlijk nergens sprake van onderuitputting. En plus is te danken aan de Oekraïnegelden die we ontvangen hebben. Maar daar waar het kan gaan we daar natuurlijk naar op zoek, vanzelfsprekend.

De voorzitter: Dan wil ik nu aan de heer Hauwert vragen om zijn betoog verder te vervolgen.

De heer Hauwert: Tot zover de financiën. Dank voorzitter. De financiën kunt u teruglezen in de kadernota/voorjaarsbericht die bij de stukken zitten. Ik wil nu even het landelijk speelveld doorlopen. De rijksoverheid, de provincie en de VNG. De rijksoverheid heeft in het hooflijnenakkoord op dit moment twee dingen gezegd. De meicirculaire met een kleine correctie voor 2025 en verder. Die heb ik u net cijfermatig laten zien. En zoals u weet, de miljardenkorting in het Gemeentefonds blijft. Het is te hopen met het nieuwe aanstaande kabinet dat er meer beweging in komt, maar dat is de vraag. De provincie staat vooralsnog op het standpunt: volg de wet. Structureel lasten dekken met structurele baten. Heb je in 2025 je begroting in evenwicht, dan heb je geen probleem. Als dat niet lukt dan moet je zorgen dat in 2028 er wel evenwicht is. Ook de provincie is zich nog aan het beraden. Ik weet dat er aanstaande vrijdag nog een overleg is op provinciaal niveau, of ze nog hun standpunt bij gaan stellen of anders ontwikkelen. De VNG heeft vorige week een tweede begrotingsadvies uitgebracht. Ook de VNG stelt zich op het standpunt: bereid je voor op het ergste, maar we blijven vechten voor het beste. Dat betekent concreet boekjaar 2025 een sluitende begroting presenteren. In 2026 voorbereiden op het ergste en daarin benoem je de financiële inhoudelijke consequenties van de noodzakelijke bezuinigingen en lastenverzwaring. Ook van de ombuigingen die eerder in werking zijn gesteld, maar je hoeft ze nog niet daadwerkelijk door te voeren. Althans, dat is het advies van de VNG. Ze zeggen ook: laat ook de tekorten zien waar die zijn, dus bijvoorbeeld in de jeugdzorg. En de vierde bullet is meer technisch van aard. Je kunt alvast rekening houden met de het Btw-compensatiefonds waar ieder jaar een overschot in blijft en eventueel met de ontwikkelingen in de WMO. Een vraag, dat mag voorzitter.

De voorzitter: Sorry, ik zat niet op te letten. Mevrouw Fens, GroenLinks.

5 **Mevrouw Fens**: We vroegen ons af waar u op doelt met de ontwikkelingen in de WMO. Heeft u het dan over de eigen bijdrage?

De heer Hauwert: Alle ontwikkelingen. En misschien ook wel een extra bijdrage in de WMO.

10 **De voorzitter**: Ja voordat u verdergaat mijnheer Hauwert, nog even kijken of er anderen zijn die vragen hebben over dit blokje. Ja, de heer Doorenbos VVD.

15 **De heer Doorenbos**: Dank u wel. Zojust werd er opgemerkt: de begroting structureel in evenwicht in 2025. Geen problemen, helder. Alleen die begroting voor 2025 die maken we in evenwicht door de reserves uit te putten. Dan is mijn vraag: wel of niet in evenwicht. Wel of niet structureel. Dat bleek niet uit de sheets.

De voorzitter: Ik denk dat het meer een vraag is misschien voor wethouder Schalkwijk.

20 **Wethouder Schalkwijk**: Wat ik geprobeerd heb in ieder geval uit te leggen is dat we met incidentele middelen 2025 structureel sluitend mogen maken omdat we eenmaal incidentele middelen als structureel geld mogen beschouwen. Omdat de begrotingen nu een keer altijd structureel sluitend moeten zijn krijg je dus een structureel sluitende begroting waarbij de omslag is gemaakt van incidenteel geld, dat mag je dan structureel geld benoemen. Dan komen we uit op een sluitende begroting.

25 **De heer Doorenbos**: Dank u wel. Laten we het zo zeggen: schuiven met postjes levert het gewenste resultaat op, maar jammer genoeg eenmalig.

30 **De voorzitter**: Ja, maar het geeft dan wel net even wat meer tijd om ook die hele heftige beslissingen die u moet gaan nemen, om die verder met elkaar invulling te geven. Even kijken, ik ga eerst even naar de heer Rozemeijer en dan kom ik bij u mijnheer Kindt.

35 **De heer Rozemeijer**: Even een vraag voor de wethouder misschien. Je mag een keer de reserves gebruiken om het structureel in orde te maken. Kun je dan niet beter wachten tot 2026, want dan gaat de grote klap vallen en niet in 2025?

40 **Wethouder Schalkwijk**: Ja, dan zult u in ieder geval zien dat in 2026 de incidentele middelen vanuit de algemene reserve, die we dan structureel maken veel groter zijn dan we mee te maken hebben in 2025. Dan is de vraag op de andere sheets die u gezien heeft, zijn we dan nog voldoende solvabel. En komen we dan nog wel aan de goede getallen terecht. Wij hebben gezegd we doen 2025 sluitend maken en dan werkend naar 2028, waar die ook weer sluitend moet zijn.

45 **De voorzitter**: Ja, de heer Kindt, PvdA.

50 **De heer Kindt**: Dank u wel voorzitter. Een vraag aan de portefeuillehouder. De vraag is we maken 2025 nu creatief sluitend. Dit is niet de gangbare manier. Dan doen we, bij mijn inschatting, omdat we nog altijd armpjedrukken met het rijk. Hope for the best, prepare for the worst. Dus zoals VNG ook aangeeft, maak vanaf 2026 de consequenties van de bezuinigingen van de korting goed duidelijk. En door dat goed zichtbaar te maken dat we daarmee toch weer een onderhandelingspositie krijgen. Want als dat toch allemaal onontkoombaar is dan is het misschien toch beter. Dan kijk ik ook naar de heer Doorenbos, om niet creatief te zijn in 2025, maar om alvast gewoon zodanig te bezuinigen, die bezuinigingen alvast in gang te zetten. Dus het is een tactische stap. Begrijp ik dat nu goed?

55

De voorzitter: De heer Schalkwijk.

5 **Wethouder Schalkwijk:** Nou, wat we vooral doen is voldoen aan de wettelijke opgave die we hebben. Dat is wat we vooral doen. Dat we het geluk hebben dat het rijk en de provincie hebben gezegd jullie mogen eenmalig incidenteel geld benoemen als structureel geld, waardoor je wel een sluitende begroting aan moet voor 2025, dat was ik nog vergeten te zeggen, 2025 moet sluitend zijn. Daar worden we dan mee geholpen als gemeente. Ik heb ook zojuist aangegeven, alles wat we nu al aan bezuinigingen of ombuigingen realiseren helpt ons natuurlijk in de jaren daarna want ik hoop dat die dan wel structureel zijn en dat het 10 geen zaken zijn die onomkeerbaar zijn. Dus als hier vandaag het voorstel gedaan zou worden: sluit het zwembad, want dan schiet het in 2025 lekker op, en de bieb, dan hebben we zomaar een € 500.000,00 te pakken, dan zijn het wel besluiten, dat moet u zich goed beseffen, die zijn onomkeerbaar. Daar kunnen we niet weer even zo snel op terugkomen. Daar ben ik dus niet naar op zoek, naar draconische maatregelen, vooral niet. Laten we het 15 nu gebruiken om op te halen wat er op te halen valt en wij ons best doen om door te voeren wat door te voeren valt. Maar daarna moeten we in ieder geval wel structureel gaan werken naar 2028, om die sluitend te gaan krijgen.

20 **De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Fens, GroenLinks.

Mevrouw Fens: Ik wil er toch even op aanhaken omdat ik toch de indruk heb dat de heer Kindt wel iets structureels aankaart. Het is toch een duidelijk advies van de VNG en waarom volgt u dat niet? Want het is een keuze, maar ik wil wel graag weten waarom. U kiest ervoor om 2025 de begroting sluitend te maken. Nou, dat kunnen we en dat is allemaal binnen de 25 regels, maar het advies van de VNG is toch anders. Laat zien wat je tekort krijgt, maar werk het niet uit in de praktijk. Zo heb ik dat begrepen.

De voorzitter: Heeft mevrouw Fens dat goed begrepen?

30 **Wethouder Schalkwijk:** Nee, deels zal ik zeggen. Want de VNG heeft gezegd ga nu niet als een gek tekeer om te proberen 2026 en 2027 al sluitend te krijgen. Maar gebruik nu die jaren om vooral ook in uw begroting aan te geven waar de knelpunten zitten want daarmee kunnen ze namelijk in hun lobby, in de gesprekken die ze voeren met Den Haag, kunnen ze dat aangeven en op tafel gaan leggen. We hebben de moties en amendementen gezien van 35 het aankomende VNG-congres. Heel veel gaan hierover. Om het rijk vooral ook maar aan te geven van jullie kunnen nu wel denken dat je die € 3 miljard op de plank laat liggen, maar dat is helemaal niet waar. Denk erom wat er dan gaat gebeuren in de gemeenten. Ik kan u aangeven dat, we hebben kennismaking gehad met de Provinciale en Gedeputeerde Staten. Ik zat toen ook in een overleg waar de commissaris van de Koning bij zat. Die is nu 40 toezichthouder. En ik heb hem de vraag gesteld: voordat we nu artikel 12 worden, moeten we dan echt overal uitverkoop in gedaan hebben? Of vindt u dat er ook nog een minimum is aan voorzieningen die we moeten houden als gemeente of gemeenten? Hij gaf daar niet direct antwoord op. Maar natuurlijk moeten er nog wel een bepaald aantal voorzieningen zijn om de gemeenten vitaal te houden. Dat is bijvoorbeeld ook zo een worsteling waar dan de 45 commissaris van de Koning mee zit van: in mijn taak als toezichthouder en als het misgaat toezicht houden op de gemeentelijke financiën bijvoorbeeld in het kader van artikel 12, dat is voor hem ook een worsteling. Dank u wel.

50 **De voorzitter:** Voldoende antwoord op uw vraag mevrouw Fens? Is dat zo voldoende antwoord? Ja, dank u wel. Ik kijk nog even rond. Nee, dan gaan we verder. Het woord is weer aan de heer Hauwert.

55 **De heer Hauwert:** Dank voorzitter. Ik zal ondertussen weer even doorklikken. Duurzaam begrotingsevenwicht. U mag naar de volgende sheet. Duurzaam begrotingsevenwicht, dat gaat eigenlijk over balans herstellen. Ik heb hier een mooi plaatje gevonden met in het

midden de balans. En dan praten we over de balans linksonder met de middelen. U heeft gezien de negatieve getallen die ik eerder gepresenteerd heb. Dat gaat ook over de balans bovenin, met beleid. De gemeentelijke ambities, maar ook welk beleid kiezen we voor. Welke voorzieningen. En dat gaat over de balans met de organisatie. Hier draait het om, het

5 Duurzaam Begrotingsevenwicht. Het startpunt is zodoende ook de gemeentelijke begroting, het gemeentelijke beleid en ambities. Daarin bereiden we keuzevoorstellen voor voor ombuigingen, dat zich doorwerkt naar de organisatie, de OVER-organisatie. Vandaag is een belangrijk moment met jullie mening, de kaderstelling vanuit de raad. Dat geeft wel heel veel richting aan waarin het college de keuzevoorstellen moet gaan zoeken voor de ombuigingen.

10 En we werken toe, wat de heer Schalkwijk al had toegelicht, tegelijk met het aanbieden van de begroting een Eerste Begrotingswijziging waarin de keuzevoorstellen staan opgenomen in november.

Dan even specifiek op de OVER-gemeenten, de OVER-begroting. De heer Schalkwijk heeft het een en ander er al over gezegd. Het is op dit moment nog in concept. U heeft laatst de

15 zienswijze erover uitgebracht. Daar moet het bestuur nog verder over vergaderen en reactie op geven. Het is een begroting zonder bijstelling van de gemeentelijke ambities en beleid. Vanzelfsprekendheid is er een wederzijdse afhankelijkheid tussen de organisatie, de OVER-organisatie en Wormerland en Oostzaan. Daar vooral uit de formatieve sfeer, dus als het over personeel en uitvoering gaat. Ook de OVER-gemeenten kunnen jullie helpen met een

20 concrete kaderstelling. Dit bespaart frictiekosten. Gaat OVER-gemeenten al verder op het ingezette beleid qua personeel aannemen, of de inhuur of niet op bepaalde beleidsvelden. Het proces in het najaar van project Duurzaam begrotingsevenwicht is nog in ontwikkeling. Dat hangt ook heel veel af van de kaderstellingen, zowel hier als in Oostzaan. En dan gaan we daar deze zomer in goed overleg over nadenken hoe we alles gaan samenvoegen. De

25 eerste begrotingswijziging van OVER-gemeenten van de begroting is simpelweg het resultaat van de gemaakte keuzes. Die volgt dus ook na november, als de begrotingsraad hier is geweest. Dan heeft u een...

De voorzitter: We maken dit blokje even af en dan kom ik weer bij u voor vragen.

30

De heer Hauwert: Ja, dank u wel voorzitter. U heeft ook bij de stukken een document aangetroffen voor de mate van beleidsvrijheid. Dit geeft inzicht, inzicht op hoofdlijnen waar we zelf keuzes kunnen maken. Het is een samengevoegd document en gebaseerd op de

35 landelijke indeling van de taakvelden, met de toelichting die erbij hoort. We hebben de begrotingscijfers van de gemeente Wormerland erbij gezet. Dan kunt u ook zien hoe belangrijk een bepaald taakveld is. En er is onderzoek geweest, een onderzoeksrapport voor de beleidsvrijheid van decentrale taken van de gemeente. Die geeft inzicht in de keuzes of de mate van beleidsvrijheid. Veel is gebaseerd op de wet. Maar circa 20% is beleidsvrijheid voor een gemeente. Ik moet wel benadrukken, het is geen exacte wetenschap. Iedere

40 gemeente maakt daarin eigen keuzes. Als u aan mij vraagt bekijk op taakveld WMO wat is de mate van beleidsvrijheid en ga dat even berekenen, dan moet ik daar even voor gaan zitten want onze systemen zijn daar niet op ingericht. Ik roep wel op om het document echt op hoofdlijnen te gebruiken. Dan heb ik enkele voorbeelden van taakvelden die volledig

45 beleidsvrij zijn. Dat is taakveld 3.2 fysieke bedrijfsinfrastructuur, sportbeleid en activering, cultuurpresentatie, -productie en -participatie. Hier heeft u als gemeente dus volledig uw eigen zeggenschap over. Het raakt wel echt de gemeenschap, dit soort taken. En u ziet in het document over het algemeen ook wel dat hier niet het meeste geld in omgaat. Een voorbeeld van een taakveld die beperkt beleidsvrij is, dat is over het algemeen een verplichte taak in de uitvoering. U legt uw eigen keuzes vast in uw eigen gemeentelijke verordening.

50 Als ik bijvoorbeeld WMO pak, daarin zijn enkele vrijheidsgraden opgenomen voor toegangscriteria en vergoedingen. U moet dan bijvoorbeeld denken aan de maximale kilometergrens voor de vervoersvergoeding. Een andere keuze die de gemeente Wormerland heeft gemaakt is gezinscoaches. Daarin heeft u allemaal uw eigen zeggenschap. Of het verstandig is om hierin te gaan bezuinigen of niet, dat is een andere

55 vraag. Maar dit is even bedoeld om inzicht te geven: waar kunt u aan denken in de keuzes

en beleidsvrijheid. Dan wil ik nu graag even het woord geven, als dat mag voorzitter, aan mijn collega mevrouw Van der Linden.

5 **De voorzitter:** Dat mag nog niet, nee. We gaan eerst even dit blokje afmaken met een vragenmomentje. Er was al een vraag van de heer Doorn.

10 **De heer Doorn:** Ik weet niet of die vraag door u beantwoord kan worden of wellicht door de portefeuillehouder. Maar ik was benieuwd in hoeverre de harmonisatie in dat Duurzaam Begrotingsevenwicht nog een plaats heeft. Oftewel het harmoniseren van taken in de uitvoering voor zowel Wormerland als Oostzaan. Ik weet niet of mijn vraag duidelijk is, ik neem aan van wel.

De voorzitter: Ik ga even naar de wethouder.

15 **Wethouder Schalkwijk:** Ja, maakt onderdeel uit van de gesprekken die we elke week hebben in het kader van DBE, dat klopt.

De voorzitter: Een aanvulling van de heer Hauwert?

20 **De heer Hauwert:** Ja, ik heb daar een aanvulling op. We hebben inderdaad een wekelijks overleg. De portefeuillehouder, de heer Schalkwijk, is aangesloten. Ik ben er zelf als projectleider bij aangesloten, de directeur van OVER-gemeenten zit erbij en ook de portefeuillehouder financiën vanuit Oostzaan en beide gemeentesecretarissen. Zo proberen we gezamenlijk op te trekken, of in ieder geval elkaar informeren hoe we het precies gaan
25 aanpakken. Het draait om balans, wat ik probeerde uit te leggen. Dat werkt twee kanten op. Vanuit de gemeente beleid, ambities bijstellen en kijken wat het effect is op de OVER-organisatie. Maar ook vanuit onder, vanuit de OVER-organisatie, zeggen van als we dit en dat iets anders kunnen doen en u Oostzaan, Wormerland, kiest daarin hetzelfde, dan kunnen we daarin zoveel euro's besparen.

30 **De voorzitter:** Ja, sommige taken lenen zich er echt voor om in je eentje te bekijken en te bepalen. Dan kun je als Wormerland een eigenstandige keuze maken. Maar er zit achter elke taak natuurlijk gezamenlijke mensen, gezamenlijke medewerkers. Dan is het wat ingewikkelder om te zeggen: wij stoppen met die taak en de gemeente Oostzaan die geeft er
35 een plus op. Ik zeg maar even wat. Daar moeten we natuurlijk wel goed naar kijken. Mevrouw Schoonheim.

40 **Mevrouw Schoonheim:** Dank u wel. Waar kan ik goed zien welk effect de keuzes die we maken nu precies heeft op de claim van die € 3,1 miljoen voor Wormerland van OVER-gemeenten? Want ik heb eerder begrepen dat die claim gebaseerd is op een formatieplan wat nog niet af is. En dat het zo is dat een van de problemen is dat heel veel vacatures
45 vervuld zijn maar dat daarbij nog steeds inhuur nodig is. Ik kan me voorstellen dat het ook verschil maakt of wij een beslissing nemen op iets waarbij inderdaad nog steeds inhuur nodig is, of niet. Dus dat zou goed zijn om inzichtelijk te hebben en mee te kunnen wegen.

De voorzitter: Wethouder Schalkwijk.

50 **Wethouder Schalkwijk:** Ja, toch maar even terug naar het proces. Dat is geen flauwe opmerking hoor, maar vandaag maken we geen keuzes. Vandaag halen we informatie op. De keuzes krijgt u uiteindelijk met de consequenties ervan voorgelegd in een later stadium. Maar, zoals juist ook al gezegd, we proberen samen op te trekken met Oostzaan. Zoveel als mogelijk. Ik heb wel iemand horen roepen misschien moeten we kijken naar hetzelfde
55 briefpapier en wat er opkomt en zo. Dat is dan een hele verre vorm van integratie, we moeten het samen gaan doen. Maar de effecten van wat u vraagt, dat komt dus op een later moment, dan krijgen we dat beeld. Omdat we er zelf ook informatie over moeten hebben. Als

wij bijvoorbeeld een voorstel hebben om daarmee te stoppen, een ambtenaar af te stoten of weet ik het wat. Dat moeten we allemaal nog zien, dat hebben we nog niet.

De voorzitter: Mevrouw Schoonheim.

5

Mevrouw Schoonheim: Ja, ik begrijp wel wat u zegt en dat we nu vandaag geen keuzes maken. Maar het is wel ingewikkeld voor ons, of in ieder geval voor mijzelf sprekend, voor mij, om... U haalt informatie op, adviezen zo u wilt, om dan een goed gebaseerd advies te geven, als ik niet inzichtelijk heb wat de consequentie is van dat advies.

10

De voorzitter: De heer Schalkwijk.

Wethouder Schalkwijk: Dan hebben we het ook een klein beetje op het detailniveau. Als u vandaag aangeeft het onderhoud buitenruimte, even los van hoe het er dan uit komt te zien, maar wat mij betreft kan het wel een tandje minder of, zo mag u allemaal uw eigen voorbeelden geven. Dan zit u wel op hoofdlijnen, nog niet op detailniveau. Dat komt dan op een later moment natuurlijk. Maar dan geeft u ons wel een richtinggevende duw van waar zouden wij dan, als het de raad betreft, aan kunnen gaan denken zonder nu echt op detailniveau te gaan zitten.

20

De voorzitter: Ja, dat is dan ook voor vandaag het idee. Even kijken of ik het goed begrijp. Het is natuurlijk wel van belang dat als wij na de zomervakantie op die claim van de OVER nader inzoomen, dat we dan meer duiding kunnen geven in welke effecten het eventueel naar beneden bijstellen van die claim precies heeft op formatie, op inhuur, op al die aspecten die daar een rol in spelen. Zo, mag ik dat zo begrijpen?

25

Wethouder Schalkwijk: Nee, zo is het. U mag het zo begrijpen, zo is het.

De voorzitter: Dan ga ik nog een keer naar mevrouw Schoonheim.

30

Mevrouw Schoonheim: Ja, dank u wel. Ik ben bang dat als wij vandaag adviezen geven, bijvoorbeeld stel over groenvoorziening en wij denken nou ja, dat kan wel een tandje minder, dat heeft best wel consequenties voor onze inwoners. We hebben de laatste weken allemaal het resultaat kunnen zien voor als dingen een tandje minder gaan. Maar goed, misschien denken we dat is toch wel een goed idee. Als dan vervolgens blijkt dat het maar heel weinig uitmaakt voor het terugdringen van die claim, dan zou ik het jammer vinden als dat toch wordt doorgevoerd en dat er dan bij de begroting wordt aangegeven: ja maar dat was uw eigen advies.

35

Wethouder Schalkwijk: Nee, we moeten elkaar goed verstaan en geen verstoppertje spelen. Ik weet precies waarvoor u hier zit en waarvoor ik hier vandaag aanwezig ben met de rest van het college. Het gaat echt om de hoofdlijnen die we graag willen ophalen, de denkrichting van de raad waar die in zit. Dat zou mooi zijn als iedereen over alle onderwerpen hetzelfde denkt, maar de voorzitter heeft al aangegeven dat ze na elk blokje een samenvatting zal maken en daar de rode draad uit probeert te krijgen. Want anders wordt het natuurlijk ook voor ons een haast onmogelijke opgave om elke suggestie tot op de komma uit te zoeken.

45

De voorzitter: En u zit er nu niet aan vast. Dat voeg ik er nog aan toe. Dus als u nu iets meegeeft en straks in de uitwerking dat het maar zo weinig bijdraagt of zo, dan is er nog alle ruimte om daar opnieuw met elkaar van gedachten over te wisselen. Even, want er zitten allemaal mensen met hun vinger omhoog. De heer Sanders was daarvan de eerste, daarna de heer Rozemeijer, daarna de heer Kindt en volgens mij zag ik daarna... nee. Ik ga eerst naar de heer Sanders.

55

De heer Sanders: Dank u wel voorzitter. Ik heb twee vragen. Ook om mee te denken in deze presentatie. Want als je het nu over OVER hebt, is daar ook gebenchmarkt? Want met Oostzaan hebben we toch wel een massa dat we de uitgaven, de begroting, kunnen vergelijken met Texel. Misschien mijnheer Kindt tegemoetkomen Harlingen, Zierikzee. Ik bedoel, er zijn toch wel vergelijkbare gemeenten waar we kunnen ophalen of die begroting een beetje te ruim in het jasje zit? Want anders kom je heel gauw in jij-en-ikdiscussies. Dat is de eerste vraag: hebben we al gebenchmarkt. Misschien dat een controller dat dagelijks al doet. Ten tweede: zelf houd ik ervan om het probleem eerst groter te maken. Want uiteindelijk, als je dit allemaal gaat doen, dan heb je geen enkele marge meer voor tegenvallers. Terwijl, ik zie aan de overkant van de Zaanbrug de hele bestrating eruit gaan. Wie weet als tegenprestatie gaan we dat ook doen. Of er moet nog gebaggerd worden in het veld. Ik bedoel, we kunnen zo ook een lijstje maken met de dingen waar we het in ieder geval in de wandelgangen en bij de koffie over hebben, die hier nog niet op tafel zijn geweest. Ik denk toch dat het goed is om, ondanks dat de bedragen qua omvang je om de oren schieten, ik kreeg het er net koud van, dus ik heb mijn jas maar even aangetrokken. We moeten ook wel even vooruitzien, wat komt er nog op ons af voordat we denken als we dat en dat doen hebben we het sluitend en dan zitten we volgend jaar met de broek op de knieën. Ik heb ook de vraag van naast bezuinigingen, maken we straks ook een lijstje met de dingen, brainstormend, waar denken we dat we nog tegenaan gaan lopen qua uitgaven. Twee vragen. Sorry daarvoor voorzitter.

De voorzitter: We zitten hier voor vragen en discussie en debat bij elkaar. Dus dank voor uw vragen. Ik kijk toch even naar mijn linkerkant. Is het misschien die benchmark, de portefeuillehouder personeel en organisatie? Dat u daar even op ingaat mijnheer Pietersma? Hoe zit dat eigenlijk met zo een benchmark, is dat makkelijk te doen? Waar loop je tegenaan? Hoe zit dat met zo een vergelijking? Kan dat?

Wethouder Pietersma: Er is in die zin een benchmark, dan gaat het over de O&A-monitor waarbij gekeken wordt op het gebied van met name HRM. Daar wordt een beetje vergeleken hoeveel ambtenaren per 1000 inwoners, of hoeveel leidinggevenden. Die cijfers zijn er. Alhoewel daar ook weer grote verschillen in zitten. Je moet kijken wat de schaalgrootte van je gemeente is. Als het gaat om financiële vergelijking op de overige budgetten is het mij niet echt bekend of we daar echt een adequate benchmark van hebben. Dat zal meer op rijksniveau zitten dan. We moeten op een aantal gegevens natuurlijk wel, vanwege de nieuwe boekhoudregels, moeten we allemaal standaard op een aantal punten rapporteren. Bijvoorbeeld op de WMO als voorbeeld. Dus daar zitten wel wat vergelijken. Maar dat is meer op de uitgavenkant natuurlijk. Ik ben daar wat voorzichtig in, of we daar adequate benchmarks van hebben. Op het HRM-gebied, daar is wel het enige over inzichtelijk te maken ja.

De voorzitter: Maar het is niet echt met een schaarstje te knippen. Er zitten allerlei aspecten in, welke taak heb je uitbesteed, welke taak heb je inbesteed.

Wethouder Pietersma: Het heeft natuurlijk ook te maken, als je kijkt, we krijgen natuurlijk allemaal geld uit de algemene uitkering. Ik geloof, ik kijk even naar Jeroen, dat er iets van 56 indicatoren in zitten op grond waarvan die algemene uitkering wordt samengesteld. Dat heeft te maken met de samenstelling van je populatie, je bodemgesteldheid, wegennet. Vandaar dat er dus allerlei verschillen al zitten, alleen al in het toekennen van je algemene uitkering. Dus het is een redelijk complexe vraag die u stelt.

De heer Sanders: Als ik mag reageren voorzitter?

De voorzitter: Zeker.

5 **De heer Sanders:** Daarom heb ik hem natuurlijk ook gesteld. Want als het zoveel geld moet kosten mag het ook wel wat doen. Volgens mij, bij alle bedrijven, zelf accountants doen dat ongevraagd in hun accountantsrapport, leven we in een wereld van monitoren en benchmarken. De kunst is om een goede referentie te vinden. Gouda, ook veenweidegebied, Enkhuizen. Ik denk zelf dat juist als het moeilijk is dan betekent het dus dat we er misschien heel veel uit kunnen ophalen als we de juiste keuzes maken. Ik ben benieuwd wat de controller daarvan vindt. Want ik heb geleerd: het is eigenlijk zijn vak.

10 **De voorzitter:** De heer Hauwert, de wetenschap van de benchmark. Kunt u daar iets over zeggen?

15 **De heer Hauwert:** De wetenschap van de benchmark, dank voorzitter. Het CBS is zo een instituut dat allemaal gegevens verzamelt. Ik weet dat BDO, een groot accountantskantoor in Nederland, een jaarlijkse benchmark uitbrengt, ook op de kerngetallen. Veel wordt omgezet naar per 1000 inwoners. Maar in de benchmark gaat het specifiek vaak om de kenmerken van de gemeente. De geografische ligging, u noemde bijvoorbeeld Texel, een totaal andere geografische ligging en andere uitdagingen dan waar de gemeente Wormerland staat in de randstedelijke problematiek. Dus benchmark, ja het levert enige vorm van inzicht op. We doen het ook zeker, maar het is niet altijd zaligmakend.

20 **De voorzitter:** Maar we nemen dit wel zeker mee mijnheer Sanders. Want alle inzichten die ons hierbij kunnen helpen die zijn meegenomen. Er zal zeker naar gekeken worden. Ik zou graag met uw toestemming naar uw tweede vraag willen gaan. Ik probeer hem nog even in mijn eigen woorden te herhalen, voor wethouder Schalkwijk. Zit er straks nog een beetje vlees op het bot of ruimte in de jas om ook nieuwe uitdagingen een plekje te kunnen geven?

30 **Wethouder Schalkwijk:** Ja, vooralsnog niet, zie het tekort zou ik haast willen zeggen. Dat wordt al een hele struggle om dat in 2028 voor elkaar te krijgen. Maar ik weet ook dat dit college tot 2026 zit en dan na 2026 de verkiezingen komen en weer een nieuw ambitiedocument in de vorm van een coalitieprogramma en collegeprogramma op tafel komt. Maar als u nu over nieuwe ambities of nieuwe uitdagingen praat, ik denk dat het heel erg lastig gaat worden.

35 **De voorzitter:** De heer Hauwert wil nog een aanvulling geven?

40 **De heer Hauwert:** Ja, dank voorzitter. Ik wil graag aanvullen dat de kadernota bevat een meerjarenperspectief, dat we zoveel mogelijk vooruit kijken. En daarin proberen we alles mee te nemen wat we op dit moment weten. Daar zit ook de crux. We weten niet alles uiteraard. Twee onderdelen uit die kadernota is toch het meerjarenonderhoudsplan. Die effecten zijn daarin meegenomen, waaronder ook het meerjareninvesteringsplan. Dus de investeringen die de komende jaren op stapel staan.

45 **De voorzitter:** Ja, dus die zijn niet helemaal in het hier en nu, maar doorzicht voor nieuwe uitzichten is beperkt. Mijnheer Sanders.

50 **De heer Sanders:** Met respect voorzitter, mijn vraag was net even met een iets andere klank. Ik vroeg niet is er ruimte? Want dan had ik dit antwoord meteen verwacht natuurlijk, dat is voor open doel schieten. Nee ik vroeg: als we toch gaan inventariseren, laten we als raadsleden, wij zijn de oren en ogen van het college in de gemeenschap, ook even meedenken met de tegenvallers die we verwachten dat eraan gaan komen. Want soms dan moet je je probleem eerst groter maken voordat je weet waar je aan toe bent met de bezuinigingen. Want als je eenmaal al die moeite hebt genomen en je bent moe, je kunt metaal maar drie keer buigen en dan breekt het en je hebt over een halfjaar de eerste tegenvaller, dan is dat niet leuk met elkaar. Ook gewoon inventariseren, wat denken wij dat

er nog op ons af gaat komen en dat is goed om te weten. Dat zijn gewone, normale, SWOT-analyses. Ik denk dat we dat ook hier moeten doen.

5 **De voorzitter**: Ik zou zeggen: brengt u dat vooral ook in daar waar u dat nuttig vindt. Dat gaan we doen. Ja. Ik zie de heer Van Wanrooij, die heeft ook nog een reactie op uw vraag.

10 **Wethouder Van Wanrooij**: Ja, ik wil er toch wel op reageren. De heer Sanders heeft daar een terechte opmerking voor de projecten voor de toekomst. Maar de voorbeelden die mijnheer Sanders gebruikt zijn helaas een beetje ongelukkig want de provincie is verantwoordelijk voor het Wormer- en Jisperveld ten aanzien van beleid. Volgens mij hebben ze vrij recent, ik meen € 16 miljoen uit mijn hoofd, toegezegd hebben gekregen voor het Wormer- en Jisperveld en zo. Ik wil erop wijzen dat de onderwerpen daar wel heel goed moeten zijn ten aanzien van waar je dan die keuzes maakt.

15 **De voorzitter**: Goede...

De heer Sanders: Sorry, dat ik verkeerde voorbeelden noemde.

20 **De voorzitter**: Even via mij. Dank u wel. Ik geef u graag het woord.

25 **De heer Sanders**: Sorry voorzitter, ik doe dat expres, verkeerde voorbeelden noemen om de creativiteit van mijn collega's niet weg te halen. Daarom noem ik natuurlijk ook Zierikzee en Texel, omdat tenslotte ik hier niet zit om als alleswetende de beste dingen te zeggen, maar om ons straks zo dadelijk in het debat uit te lokken om scherp te zijn. Ook op de tegenvallers die eraan gaan komen en de gemeenten waarmee we kunnen benchmarken. Als ik alle wijsheid in pacht had dan had ik die allang cadeau gedaan aan mijnheer Schalkwijk. Dank u wel voorzitter.

30 **De voorzitter**: Dank u wel voor uw inbreng. Ik ga naar de heer Rozemeijer, die heeft ook een vraag.

35 **De heer Rozemeijer**: Dank u wel voorzitter. Ja, we hadden het over hoofdlijnen en we gaan zo, als ik zo kijk, gaan we in de loop van de dag en de avond naar de details. Maar als u over hoofdlijnen praat, dan wil ik toch even beginnen met een brief van OVER, van 13 mei jl., dat is nog niet zo lang geleden, waarin gemeld wordt dat bijna alle serviceverlening geen achterstanden heeft en op orde is en goed loopt. Dan denk je als gene die dat in het bedrijfsleven ook wel meegemaakt heeft, dat is mooi. Dan komt er 1% of 2% bij vanwege de inflatie. Maar vervolgens wordt dat afgestraft met 27% erbij. Dan praat je over hoofdlijnen. Ik denk dat dit ook wel het belangrijkste punt voor vanavond zal worden.

40 **De voorzitter**: Ja. De vraag is eigenlijk hoe verhoudt de inhoud van dit raadsbericht, waarin eigenlijk gesteld wordt dat het zo goed gaat, zich met de claim van € 4,4 miljoen. Ik zit even te twifelen of ik dat nu aan de concerncontroller misschien moet vragen? Aan de concerncontroller denk ik hè? Of wilt u daar op reageren?

45 **Wethouder Schalkwijk**: Soms is het beter als je niet reageert voorzitter.

De voorzitter: Ik denk ja, u mag er op reageren. Het is een beetje een...

50 **De heer Hauwert**: Ik heb hier geen toevoeging op.

55 **De voorzitter**: Nee. Ik denk dat u de kritische punten en de kritische blik, u heeft ook de zienswijze gelezen die het college u heeft voorgelegd en u heeft vastgesteld op de claim die OVER heeft neergelegd en dit raadsbericht, dat u die even voor uzelf moet vasthouden voor het vervolg.

De heer Rozemeijer: Ik denk dat als ik, toen ik nog in het bedrijfsleven zat en zei van het loopt goed en ik wil er 27% bij, dan had ik wel een probleem denk ik.

5 **De voorzitter:** Ja, waarvan akte. Ik ga eerst naar de heer Kindt, die was eerst en dan kom ik bij u.

10 **De heer Kindt:** Ja dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik wil nog even reageren op de woorden van mevrouw Schoonheim. Haar persoonlijke ontboezeming net van: weet ik wel goed welke kaders of welke richting ik moet meegeven richting college over
15 bezuinigingstaakstellingen. Want zitten we straks nu net als met het groenonderhoud, dat we doorschieten. En dat richt zich dan ook op OVER-gemeenten. We zien OVER-gemeenten, die voert onze taken uit. Die € 4,1 miljoen of die € 3,1 miljoen die nu genoemd is, dat is ook bedoeld om waar we tijdelijke krachten gebruiken, om dat af te bouwen en te komen tot een
20 vaste bezetting. Gaan we nu op die taken bezuinigen, veroorzaken we niet een vertraging in dat proces en daarmee toch weer hogere kosten? Kunnen we ook een taakstelling meegeven of een kader meegeven dat zeg maar de ontwikkeling van OVER, de organisatieontwikkeling zelf, dat dit geen vertraging moet opleveren, dat we daardoor niet hogere kosten voor langere termijn bewerkstelligen. Dan wat betreft...

25 **De voorzitter:** Heel even mijnheer Kindt. We gaan deze vraag eerst even beantwoorden. Anders raak ik de draad kwijt. Even kijken. Als ik de vraag even in mijn eigen woorden vertaal dan is de eerste vraag volgens mij: is die € 4,4 miljoen een structurele investering, dan wel loopt die naar beneden af omdat er een stuk tijdelijk geld in zit? Dat hoor ik u
30 vragen. En ik hoor u vragen als we dat proces verstoren, heeft dat dan consequenties? Ik ga toch even naar de heer Hauwert. Is de aanname terecht dat die € 4,4 miljoen afloopt of incidentele aspecten kent?

35 **De heer Hauwert:** Dank u wel voorzitter. In de begroting van OVER, zoals die gepresenteerd is, is een meerjarenperspectief gepresenteerd. Ik denk dat de heer Schalkwijk net eerder vandaag iets heeft verteld over de inspanningsverplichting en dat dit daar onder zou moeten vallen.

40 **De voorzitter:** Ja, volgens mij niet helemaal het antwoord op de vraag. Die € 4,4 miljoen is structureel in het meerjarenperspectief opgenomen, die loopt niet terug.

De heer Hauwert: Ja, die is structureel in het meerjarenperspectief opgenomen.

45 **De voorzitter:** Juist. Dat betekent ook dat er geen plan vanuit OVER is om dat terug te laten lopen.

De heer Hauwert: Volgens mij is dat onderwerp van gesprek met het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.

50 **De voorzitter:** Ja, maar in de claim is dat in ieder geval nog niet meegenomen. Is dat een antwoord op deze vraag?

De heer Kindt: Ja ik begrijp dus, we houden tijdelijke krachten, of zzp'ers langer aan om het vaste personeel beter in positie te brengen om zelfstandig zonder die zzp'ers dat werk uit te voeren. Als we op dat initiatief en de programmakosten daarvan gaan bezuinigen, schaden we dan niet de ontwikkeling van de organisatie op de langere termijn?

De voorzitter: De heer Hauwert.

5 **De heer Hauwert:** Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben even snel aan het denken wat handig is, hoe zal ik hier op reageren. Kijk een organisatie zonder zzp'ers, ik vraag me af of dat denkbaar is in deze tijd. Ik ben het volledig met hem eens dat de organisatieontwikkeling in OVER-gemeenten door moet blijven gaan. Dus ook het fenomeen wat ook op de bedrijfsvoering avond is toegelicht, het vervangen van vast voor inhuur. Is dat voldoende antwoord voorzitter?

De voorzitter: Het vervangen van inhuur voor vast bedoelde u daarmee, het laatste denk ik?

10 **De heer Hauwert:** Ja, dat bedoelde ik. Ik dacht al, volgens mij zeg ik het verkeerd.

15 **De voorzitter:** Misschien dat ik er nog een kleine opmerking bij mag geven. Die claim vanuit de OVER-organisatie, die bestaat uit een deel vaste formatie en een flexibele schil. Wat ik denk dat de heer Hauwert net heeft geprobeerd te zeggen is dat het te allen tijde ook zo zal blijven. Er zal altijd sprake zijn van een vaste formatie en een stukje flexibele schil. Als je daarop ingrijpt moet je het hebben over de taken. Maar er zit niet een bepaald verloop in of iets dergelijks. Het is altijd hetzelfde. Die twee aspecten zullen altijd een rol blijven spelen in het totaal.

20 **De heer Kindt:** Oké, dank u wel.

De voorzitter: U had nog een vraag? Had u nog een extra vraag of niet?

25 **De heer Kindt:** Ja, nog even een opmerking over die benchmarks. We hebben natuurlijk, ik meen in 2016, 2017, nog een aantal benchmarks gehad. Misschien is het nog eens aardig om daar naar terug te kijken. Want een deel ervan geeft ook een structureel beeld. Dan werd de gemeente Harlingen genoemd, waar ik zelf wel vaak met interesse naar kijk. Een raadslid daar uit de Zaanstreek, een Zaankanter, daar was ik min of meer mee bevriend, dus dat beeld heb ik ook aardig meegekregen. Maar niet zo lang geleden stond er een interview met
30 de gemeentesecretaris van Harlingen in, ik meen Binnenlands Bestuur, maar het kan ook een ander blad zijn, die verhaalde dat voor haar gemeente met 17.000 inwoners er dus een personeelsbestand was van 220 man, 220 personeelsleden. En vergelijk dat eens met Wormer en Wormerland en Oostzaan, met 26.000 tot 27.000 inwoners en een
35 personeelsbestand van 190 personeelsleden. Daar zit een groot verschil tussen. Dat betekent naar mijn idee dat we zeg maar bij het delen in bezuinigingstaakstelling voorzichtig moeten zijn op onze ambtelijke organisatie.

De voorzitter: Ja, of we die conclusie ook kunnen delen weet ik niet. Mijnheer Hauwert?

40 **De heer Hauwert:** Dank voorzitter. Er is een personeelsmonitor van het A&O-fonds, die geeft op het aantal inwoners, de klassen, de ontwikkelingen weer door de jaren heen, wat de bezetting is, maar ook de omvang van de inhuur en allemaal personeelgerelateerde informatie. Dan herhaal ik wel even de eerdere opmerking over de benchmark. Iedere
45 gemeente is op zijn eigen wijze georganiseerd. Wij zijn met de gemeenschappelijke regeling georganiseerd. Dat is wel een iets andere vergelijking dan een zelfstandige kleine gemeente. Dat soort nuances zitten erin. Uitbesteden van dienstverlening. Wij hebben Cocus voor de belastingheffing. Het is de vraag of gemeenten van vergelijkbare grootte ook een Cocus hebben. Met dat soort verschillen zul je altijd mee te dealen hebben in vergelijking met een benchmark.

50 **De voorzitter:** Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Kramer, D66.

55 **De heer Kramer:** Ja, eerste even twee opmerkingen. Dichterbij huis mijnheer Kindt, gemeente Koggeland: 22.000 inwoners met ruim 200 medewerkers. Ongeveer vergelijkbaar met Wormerland-Oostzaan-combinatie. Ik ga nog wel even heel ver terug. Mijnheer Sanders,

u heeft het over te verwachten tegenvallers. Als iets verwacht is, is het geen tegenvaller meer. Zo kijk ik daar een beetje tegenaan.

5 **De heer Sanders:** Voorzitter, gelukkig heb ik geen Nederlands gestudeerd maar ben ik in Delft onderlegd. Ik heb verstand van inhoud en techniek en ik laat de taal aan de heer Kramer over.

10 **De heer Kramer:** Dan even een serieuzere noot. Mochten er geen grote ongelukken gebeuren, dan staat er over twee weken een nieuw kabinet op het bordes. Ze hebben een hoofdlijnenakkoord gepresenteerd. We weten al dat ze tegen flinke bezuinigingen op zullen gaan lopen. Het vermoeden bestaat dat dit ook voor een deel over de schutting bij de gemeente neergekieperd wordt. Is daar al zicht op of we dat mee kunnen nemen richting de begroting als risico eventueel richting de Begroting 2025 en verder? Daarbij, er komt natuurlijk in september weer een Miljardennota uit tegenwoordig. Met Prinsjesdag worden de
15 cijfers die met Prinsjesdag bekend gemaakt worden, is er ook nog een optie om die in ieder geval mee te nemen richting de afweging die in november gemaakt moet worden?

De voorzitter: De heer Schalkwijk.

20 **Wethouder Schalkwijk:** Ja, dank u wel. Ja, dat is de bedoeling. Alles wat we nu doen is verzamelen en net als alle andere jaren proberen we ook, als de septembercirculaire een beetje snel uitkomt, om die mee te nemen in het eindresultaat dat we u gaan presenteren in de begroting en anders in een oplegnotitie. Wat alle consequenties zijn van dit nieuwe kabinet, dat aanstaande is, ik heb geen idee. Maar wat ik wel gelezen heb ziet er voor de
25 gemeente niet als van zelfstandig rooskleurig uit. Die betaling van € 3 miljard staat niet bij hun op het netvlies om te gaan doen. Vandaar ook strakjes in het VNG-congres de ontzettende druk van heel veel gemeenten om dat vooral toch wel voor elkaar te krijgen. We weten het niet, maar wat we gaan weten en wat we mee kunnen nemen, dat doen we natuurlijk om een zo reëel mogelijk begroting aan te bieden.

30 **De voorzitter:** Ja, nog heel even aanvullend op dat lobbytraject. Daar zijn we als gemeente Wormerland goed op aangesloten. De onderhandeling die nu heeft plaatsgevonden, dus voor 2025, wat u nu in de meicirculaire eigenlijk terugziet, is met het oude kabinet gebeurd. Dat betekent dat het juist zo belangrijk is om in 2026 en 2027 die effecten op onze begroting,
35 vooral op onze voorzieningen, in beeld te gaan brengen. Als alle gemeenten dat doen, zoals de VNG vraagt, dan ziet de samenleving en Nederland ook wat het betekent op het moment dat dit financiële perspectief standhoudt. Dat geeft dan hopelijk weer een extra impuls aan de onderhandeling van de VNG met het rijk om te kijken of daar beweging in kan komen. Ikzelf denk als in 95% van de gemeenten uiteindelijk de bibliotheken dicht moeten, de
40 zwembaden dicht moeten, de sportverenigingen niet meer ondersteund worden, noem het allemaal maar op, dan kan het niet anders dan dat een effect geeft in de discussie. Ik hoop het in ieder geval van harte. Maar ik zie het zelf wel als een hele uitdagende tijd. Ik denk wij allemaal. Ik kijk even naar de heer Schalkwijk. Ja hè, ja. Oké. Ik kijk nog even rond, zijn er op dit blokje nog vragen? Nee. Nu dan gaan we er best wel even wat sneller doorheen dan we
45 dachten. Ik kijk even, wat zullen we doen. Zullen eerst een kleine pauze doen? Ja, ik zie dat er wel behoefte is aan een kleine pauze. Dan gaan we dat gewoon eerst doen. Tot 15.30 uur. Dan zien we elkaar zo meteen terug.

Schorsing

50 **De voorzitter:** Mag ik u verzoeken om uw plek in te gaan nemen, dan gaan wij weer verder. Ja hoor, we zijn weer zover. We gaan verder met het volgende onderdeel van het programma. We hebben ons tijdschema iets opgeschoven, naar voren gehaald. Het woord is zo aan mevrouw Elsa van der Linden, de gemeentesecretaris van de gemeente Wormerland.
55 Die gaat ons meenemen, eerst even in een algemene toelichting op de categorieën die u zo

meteen gaat becommentariëren. Dan gaan we het eerste blokje van drie kwartier alvast doen. En dan gaan we rond 16.15 uur onze pauze doen, die we eerder gepland hadden van een halfuur tot 16.45 uur. Dan is er ook iets lekkers zo meteen in de kantine. Als u moeite heeft met het volgen van hetgeen op het scherm staat, inmiddels zijn deze sheets ook in iBabs geplaatst. Dus u kunt eventueel ook op uw computer meekijken. Dan gaan we naar mevrouw Van der Linden.

Mevrouw Van der Linden: Dank u wel voorzitter. Waar het college u gemeend heeft te helpen met het inhoudelijke debat vanavond zijn er een aantal categorieën bedacht. De bezuinigingen kan je eigenlijk indelen in een aantal hoofdcategorieën. U heeft hierover eerder ook al stukken ontvangen. Die zitten ook in iBabs. Dus u heeft dit al even rustig kunnen nalezen. Of u kunt meelesen in iBabs. We hebben natuurlijk ook veel bij andere gemeente gekeken. Dat hebben we ook samen met Jeroen gedaan. Als je kijkt naar bezuinigingen kunnen die eigenlijk op een aantal categorieën ingedeeld worden. We hopen dat deze categorieën u ook een beetje helpen in het inhoudelijke debat. We hebben daarbij ook een aantal voorbeelden genoemd. Dus nou, ter lering en inspiratie, laat ik het zo maar even vormgeven. Ik denk dat de categorie A voor zich spreekt: taken waarop echt niet bezuinigd mag worden is natuurlijk altijd een beetje het woord mag of moeten. Maar ik denk dat u ook als raad een aantal bezuinigingen, wethouder Schalkwijk noemde net al even het zwembad of de bibliotheek, maar ik denk dat er taken zijn waarvan u ook als raad zegt: maar die hebben zoveel maatschappelijke impact, die veroorzaken zoveel maatschappelijke onrust of die werken op de lange termijn tot hogere kosten, daar willen we echt proberen bij weg te blijven. Nou, laten we dat onder categorie A benoemen.

Categorie B, dat is eigenlijk de minder lasten, de takendiscussie. Jeroen Hauwert noemde daar inderdaad ook al eventjes de taakvelden. Ook daarvan hebben jullie een stuk in iBabs zitten. Dat zijn eigenlijk de taakvelden. Dus die taakvelden, die bepalen eigenlijk van nou, wat zijn nu de wettelijke taken die we als gemeente hebben en wat zijn de taken waar wij wat meer beleidsvrijheid in hebben? Nou, als je kijkt naar de wettelijk verplichte taken die wij moeten uitvoeren als gemeente, dan hebben we het over WMO, Jeugdzorg, maar ook het verstrekken van paspoorten, rijbewijzen. Daar zit ook altijd wel in die wettelijke taken nog iets in de uitvoering waar je naar zou kunnen kijken. Ik heb volgens mij ook het voorbeeld genoemd in de memo. Je kan natuurlijk kijken moeten al onze loketten op alle dagen open zijn, op alle tijdstippen. We zijn verantwoordelijk voor het onderhoud. Maar ja, kan je misschien kiezen in het onderhoudsniveau? Dus ook in die wettelijke taken kan je soms nog kijken naar de manier waarop het uitgevoerd wordt. We geven het even mee. Er zitten ook dingen in bij die takendiscussie waarvan je zegt: nou, daar moeten we op bezuinigen, dus dat moeten we niet meer doen. Je zou ook kunnen zeggen: we gaan versoberen. Of we gaan faseren. Als we kijken naar onze projecten bijvoorbeeld, moet alles in de komende twee jaar. Of zou je kunnen zeggen: daar pakken we vier jaar voor. Of nog iets langer. Daarin kan je nog een beetje ook spelen met het helemaal niet doen, of het wat minder doen. Of er wat langer over doen. Je zou kunnen zeggen: doen we het allemaal efficiënt of effectief genoeg. Daar zitten misschien ook nog keuzes in om te maken. Dus dan gaat het over anders of slimmer uitvoeren.

Nou, de derde categorie is meer inkomsten genereren. We hebben natuurlijk een aantal taken waar we als gemeente leges of tarieven voor vragen. Nou, volgens mij is er al eerder een keer, bijvoorbeeld in de bedrijfsvoeringsavond, is over de kostendekkendheid van onze leges gesproken. Dat is natuurlijk ook een categorie om naar te kijken, van zijn ze allemaal kostendekkend of kunnen we misschien bepaalde tarieven verhogen. Nou ja, je zou nieuwe tarieven kunnen invoeren als het gaat om nou ja, precariobelasting, heffingen toeristenbelasting verhogen. Er zitten nog een aantal knoppen om aan te draaien. Hier kan je ook denken aan, volgens mij doen we dat wel ook al als organisatie, maar je kan ook nog nadenken over het binnenhalen van externe financieringen. Financieringen van het rijk, provincie, subsidies. Het voorbeeld van wethouder Van Wanrooij werd al even eerder genoemd. Het maximaal benutten eigenlijk van alle externe financieringen die er zijn.

Er zijn ook al wat dingen gezegd over categorie D. Dat is een doelmatige en efficiënte organisatie. Natuurlijk is het belangrijk dat we in dit soort tijden ook kijken naar de OVER-organisatie die ons ondersteunt op al onze beleidsvelden. Dat gaat er sowieso om van nou, op het moment dat we besluiten op bepaalde beleidsterreinen te bezuinigen, dan heeft het ook zijn effect natuurlijk in de organisatie. Dus op het moment dat we zeggen we gaan het niveau van het onderhoud verlagen, het heeft ook een effect in het aantal mensen dat daar mee bezig is. Dus dat heeft ook zijn doorvertaling in het aantal fte's. En ook in de organisatie kijken van doen we nu alle processen doelmatig, efficiënt. Zijn er nog dingen die we kunnen versoberen? Ik bedoel, we hebben al niet een pand met gouden kranen en alle opsmuk die er is. Dat is al niet meer. Maar ja, je zou toch nog kunnen kijken of er bepaalde budgetten zijn die je wat kunt verlagen. We hebben bijvoorbeeld ook het voorbeeld van de energielasten genoemd. Dat je echt gaat kijken van ja, halen we daar nu met maximale uit, maken we het maximale gebruik van onze panden? Verhuren we op een goede manier? Nou, daar zijn ook best wat voorbeelden uit te halen. Nou ja, voor de OVER-organisatie gaat het echt over eigenlijk de hele bedrijfsvoering. Dus dat gaat van facilitair, personeel en organisatie, juridische zaken, eigenlijk het hele spectrum kan je daar bij bedenken. We hebben ook wel gekeken van zou je wat meer dingen kunnen in- of uitbesteden? Is dat misschien nog iets waar voordelen te halen zijn? Meer regionaal samenwerken. Dat zouden nog wat mogelijkheden kunnen zijn om te besparen.

Nou, dan komen we bij categorie E, het financieel scherper aan de wind varen en meer risico's nemen. Nou, ik hoorde de heer Rozemeijer net al even benoemen, 'goh, zouden we niet naar onze bestemmingsreserves nog eens kunnen kijken'. Dat is wel een van de voorbeelden die daar bij genoemd is. Het gaat daarbij eigenlijk ook om dat je natuurlijk wel als gemeente gewoon een betrouwbare financiële bedrijfsvoering voert, maar daarbij zou je wel kunnen kijken naar je normen, naar je bestemmingsreserves, naar bijvoorbeeld een meerjareninvesteringsplan, naar je afschrijvingstermijn, om te kijken of daar eventueel nog iets in te behalen valt. Daar zit ook nog het voorbeeld van bijvoorbeeld de incidentele baten. Ja, dat helpt je voor je structurele begroting niet. Maar het zou best kunnen zijn verkoop van panden die we nog in eigen beheer hebben, aandelen, kunstobjecten. Ik weet niet of ze er zijn binnen de gemeente. Maar je zou kunnen kijken of je daar incidenteel misschien nog een voordeel uit kan behalen. Een bankje, ik hoor net een bankje hier naast mij.

De laatste categorie hebben we eigenlijk benoemd als de gezamenlijke opgave met onze partners. Wat het college ook interessant vindt om te kijken hoe kunnen we ook de dingen samen doen. Voorbeelden die al voorbij zijn gekomen zijn bijvoorbeeld ook de oproep die wij aan onze gemeenschappelijke partners van de gemeenschappelijke regelingen hebben gedaan. Dat we zeggen: we doen dit met elkaar. Dus als wij nu als gemeente moeten bezuinigen, zouden dan ook de gemeenschappelijke regelingen daar niet een bijdrage in moeten leveren? Dat heeft u natuurlijk als raad al in de zienswijze opgenomen. Je zou ook kunnen kijken van zouden we niet wat meer met onze maatschappelijke instellingen of met onze ondernemers nog kunnen doen? Je ziet soms ook wel dat zaken als groenadoptie, bijvoorbeeld onze inwoners er meer bij betrekken behulpzaam kan zijn. Soms zit het ook in verminderde regelgeving of minder verantwoording eisen van onze instellingen/partners. Je moet natuurlijk allemaal heel overwogen en goed onderzocht dit soort dingen doen. Maar ja, misschien hebben we wel overbodige wet- en regelgeving die op dit moment tijd of extra controles van ons vraagt. Ik heb wel eens het voorbeeld gehoord van horecacontroles in de grote stad. Men zei daar zijn we nu heel erg op aan het handhaven en het kost allemaal capaciteit. Ja, die horecaregels, die horecacontroles hebben we onszelf opgelegd. Ja, nou, zou je daar dan misschien of met elkaar naar kunnen kijken en naar het effect daarvan. Hier staan zes categorieën benoemd. Aan het einde van de avond houden we ook nog even ruimte over om met u in gesprek te gaan. Want het kan natuurlijk altijd zijn dat er gedurende de avond nog ideeën zijn opgekomen waarvan we zeggen: die passen eigenlijk niet binnen deze zes categorieën, maar die willen jullie ons als raad toch nog even meegeven. Dus daar is aan het einde van de avond ook nog even ruimte voor. Nou zo.

De voorzitter: Dank je wel. Betekent het dat we nu meteen naar categorie A over kunnen gaan?

Mevrouw Van der Linden: Ja, wat mij betreft wel.

De voorzitter: De heer Rozemeijer wil daar iets over zeggen misschien.

De heer Rozemeijer: Ik heb een vraag, want ik snapte het niet helemaal. Ik vond die bijlage 2 met A, B, C, D, E, F. Maar het stuk dat we hebben gekregen gaat over budgetneutraal, onontkoombaar, noodzakelijk en gewenst. Ik zag niet A, B, C bij de voorbeelden en de vragen die in dat stuk staan. Dus dat is wel een beetje... Het is niet echt handig, laten we het daar op houden.

De voorzitter: Beetje zoeken, ja, het is ook eigenlijk niet bedoeld om het een-op-een aan te laten sluiten, want wat we in de kadernota natuurlijk als onontkoombaar en noodzakelijk en gewenst hebben gecategoriseerd, dat is helemaal ons eigen Wormerlands perspectief. Het andere document is eigenlijk meer een overalldocument waarin u op hoofdlijnen kunt zien welke taken beïnvloedbaar zijn, wettelijk zijn of niet. Maar dat is iets anders dan het oordeel over of u iets, bijvoorbeeld een wens vindt of noodzakelijk vindt. Dus daar zit meer afweging in.

De heer Rozemeijer: Ik weet niet hoe de overige raadsleden..., maar ik heb me voorbereid op dat stuk dat we hebben gekregen, dat uitgaat van noodzakelijk en dat soort termen.

De voorzitter: Dat is denk ik ook goed.

De heer Rozemeijer: En deze dus niet. Het wordt wel wat lastiger dan. Dat is improviseren, dat is niet handig in dit geval denk ik.

De voorzitter: Nou ja, het is eigenlijk beide toegestuurd en wat we vandaag gaan doen is dat we nog geen inhoudelijk besluit of input verwachten, specifiek op de kadernota en op die categorieën, zoals u die noemt, maar dat we nu eigenlijk beginnen met categorie, het eerste blokje A. Taken waarop echt niet bezuinigd mag worden. En ik wil zo het gesprek openen en graag uw visie, input horen over waar vindt u nu, ik zeg het maar even heel plat, waar we vanaf moeten blijven, wat niet voor bezuinigingen in aanmerking komt. Wie mag ik daar misschien als eerste het woord over geven? De heer Kindt en daarna de heer Stol.

De heer Kindt: Voorzitter, dan bedoelt u dus categorieën waar we niet op willen bezuinigen. Dan denk ik aan het programma sociaal domein. Dat we een categorie kwetsbare inwoners hebben, dus mensen die in de hoek zitten waar de klappen vallen, dat we die zoveel mogelijk ontzien.

De voorzitter: Ja, misschien kunt u er nog een klein beetje verder over vertellen? Waarom u dat vindt? Om de andere aanwezigen te inspireren.

De heer Kindt: Nee voorzitter, dat is een algemene lijn. Dus voorzieningen die we hebben om mensen uit armoede te helpen of mensen aan het werk te helpen. Die programma's die ontzien we zoveel mogelijk.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Stol. En daarna kom ik bij u mevrouw Fens.

De heer Stol: Ja, dank u wel mevrouw de voorzitter. Om te beginnen vanuit onze fractie een welgemeend compliment voor de volledigheid en correctheid van de Voorjaarsnota en de kadernota. Dus dank ambtelijke dienst en ook college. En ook dank aan de controlecommissie voor haar contentieuze rapportage waarmee tevens een aantal

opmerkingen en vragen die wij ook hadden zijn beantwoord. Ja, bij de bestudering en invulling van de memo in bijlage 2 genoemde categorieën werd binnen onze fractie erop geattendeerd op de bezuinigingsronde 2021. Toen is ook een lijst opgesteld van producten die zich wel of niet lenen voor bezuinigingen. En veel anders dan nu zal het toen wat dat
5 betreft de mogelijkheden toch niet zijn geweest. Dus als naslagwerk kan het wellicht goede diensten bewijzen. Los daarvan hebben we met het collegeprogramma in de hand, hier heb ik hem, niet zozeer compleet maar toch gekeken naar de categorieën A en B van wat moet echt doorgaan en waar kunnen we misschien toch op bezuinigen en we richten ons nu op categorie A. Dat hebben we afgesproken. Ik realiseer me ook dat wat wij nu aanreiken niet
10 allemaal hoofdlijnen zijn, maar ook wel details. En ook de geldbedragen kunnen we er niet bij aangeven, maar het geeft ook meer aan de denkrichting die we als fractie zelf daarbij hebben. Ik ga dan even per programma langs wat wij daarvan vinden, wat moet blijven. In de eerste plaats bij programma Dienstverlening de toegankelijkheid van de gemeente voor de inwoners. Website, frontoffice, belangrijk. Bij programma 2, het opstellen van het
15 huisvestingsprogramma is genoemd. We vroegen ons daarbij af, kunnen we onze Woonvisie niet zo gaan noemen en de € 25.000,00 die daarvoor nodig is parkeren? Wat we heel belangrijk vinden is dat de woningbouwontwikkelingen, dat we die doorzetten. Immers, op termijn leveren ze revenuen op. Om te beginnen leges, maar naderhand ook ozb, Gemeentefonds enzovoort. In dat kader ook het verkennen van de
20 woningbouwmogelijkheden bij de Bartelsluis vinden we belangrijk. En ook aandacht, blijvende aandacht voor wonen in de tweede lijn. Bij het Sociaal Domein ja, bij onontkoombaar staat jeugdhulp lokaal. Onder meer een budget voor een lokaal jeugdteam. Dat moet € 30.000,00 op worden gehooft omdat is afgesproken, staat er, dat de OVA-index wordt gevolgd. Maar onze vraag is dan: zijn de daadwerkelijke kosten ook hoger? Of is het
25 meer een automatisme? Bij programma 4 komen we het leerlingenvervoer tegen. Dat kost € 80.000,00 extra. We vroegen ons daarbij wel af hoe zit de controle van wie heeft daar recht op. Hoe gaat dat? Wat we erg belangrijk vinden is dat het project verduurzaming sportaccommodaties volgens planning, dat we dat doorzetten. Immers dat is budgettair neutraal en daar houden we ook het college aan en het brengt de sportvoorzieningen op peil. Het levert op termijn ook revenuen op in verband met de 165 woningen die daaraan
30 gekoppeld zijn. Wat we ook belangrijk vinden is de instandhouding van de ontmoetingsplaatsen zoals buurthuizen die erg van belang zijn voor de sociale cohesie. Huisvestingsplan voor onderwijs inderdaad. Meer woningen, dus ook meer kinderen. Dat moeten we goed regelen. Dan noem ik toch ook nog, wat laatst in de voorronde ter sprake kwam, de veiligheid winkelgebied Faunastraat. We stellen voor om daar een 15km-zone van te maken. Dat verbetert de veiligheid in onze optiek en hoeft tocht weinig geld te kosten.
35 Programma 5 leefomgeving. Ja, uitstel vervanging bruggen akkoord. De borging van de veiligheid van de inwoners, dat is natuurlijk ook een must. Dat moet gewoon blijven. Dan bij bestuur en organisatie, ja er staat financieel gezond. Inderdaad dat willen we dus. Maar ja, hoe kunnen we dat nu realiseren? Daar hebben we het vandaag over. Volwaardige partner in de regio, bestuurlijke toekomst inderdaad, belangrijk. En dan digitaliseren, vergunningverleningen. Ja de Omgevingswet die brengt dat met zich mee. En ten slotte de gemeenschappelijke regelingen. Ja, de kosten gaan allemaal omhoog. Het is
40 onontkoombaar. Maar we zeggen nog maar een keer dat wel maximale inzet nodig is richting de dagelijkse besturen om toch ook daar laat ik maar zeggen zo scherp mogelijk aan de wind te varen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Oké ik moet zeggen dat het voor mij nog best wel veel was om te
50 zeggen oké, wat is nu precies de no-go, maar ik ga straks toch proberen een samenvatting te geven.

De heer Rozemeijer: Mag ik een vraag stellen aan de spreker?

De voorzitter: Ja natuurlijk.
55

De heer Rozemeijer: De gemeenschappelijke regeling is onontkoombaar zei hij. Maar ik kan me nog herinneren dat we een paar jaar geleden, of een groot aantal jaar geleden, een taakstelling hadden op de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland. En die percentages die toen aan de Veiligheidsregio werden gevraagd ook gehaald zijn door die Veiligheidsregio. Ik geloof zelfs meer dan wat we gevraagd hebben.

De voorzitter: Bewaar die vraag en dat aspect even voor zo meteen, voor het kopje externe partners gemeenschappelijke regelingen. Dan gaan we daar even wat verder op in als u dat goed vindt. Ik wil nu graag andere fracties. Ik begin even bij mevrouw Fens en dan kom ik daarna bij de heer Kramer. De no-go's waarvan u vindt dat we daarvan af moeten blijven.

Mevrouw Fens: Mijn fractievoorzitter gaat natuurlijk ook wat zeggen, maar ik wil toch wel de vrijheid hebben om gewoon te kunnen reageren. Want ik hoorde mijn PvdA-fractievoorzitter zeggen no-go Sociaal Domein. We moeten voor de mensen aan de onderkant opkomen. Daar is GroenLinks het er natuurlijk helemaal over eens. Maar als ik bijvoorbeeld kijk naar de eigen bijdrage WMO, en dan gaat het om de huishoudelijke hulp, die is niet meer gekoppeld aan inkomen en vermogen. Dat betekent dat heel veel mensen die heel goed een eigen huishoudelijke hulp kunnen betalen, ja daar zouden we genuanceerd naar kunnen kijken. Daar kijkt men inmiddels landelijk ook wel een beetje zo naar. Dan kijk ik ook bijvoorbeeld naar Jeugdhulp. Dan gaat het om de lichte vorm van Jeugdhulp. Daar zou je misschien een drempel kunnen leggen. Natuurlijk in samenspraak met de regio, maar je zou ook kunnen gaan kijken naar een budgetplafond. Dat je met elkaar afspreekt van nou dat is ons budgetplafond en dan zou je misschien altijd nog een soort hardheidsclausule aan toe kunnen voegen, dat in ernstige gevallen et cetera. Maar ik wil graag die nuance naar voren brengen. Ik neem aan dat daar ruimte voor is.

De voorzitter: Daar is zeker ruimte voor. We willen graag uw input horen. Dan ga ik naar de heer Kramer voor de no-go's van D66.

De heer Kramer: Ja, dank u wel voorzitter. Ja er zijn heel veel punten waarop we wat kunnen doen. Een no-go is wat mij betreft alles wat geld oplevert. Dat klinkt gek, maar bijvoorbeeld ruimtelijke ordening waar het gaat om woningbouw. We moeten zorgen dat we genoeg bezet zijn, zodat we woningbouw zoveel mogelijk uit kunnen rollen. Dat levert geld op. Zo zijn er meer van die dingen, dat laat ik dan wel eventjes over aan de invulling door het ambtelijk apparaat. Echte no-go's, ik denk niet dat we dat zo kunnen stellen. We hebben onze wettelijke taken. Die moeten we natuurlijk allemaal uit blijven voeren. Ik heb wel een rijtje van wat vind ik het meest onwenselijk. Het meest onwenselijk vind ik het Sociaal Domein. Daarna, vrijwel op gelijke hoogte, onderwijs. Het zal niet verbazen bij D66. Als ik dan kijk naar de volgende wordt het toch maatschappelijke participatie, sport en welzijn. Dan heb ik er eigenlijk nog maar twee en dat is leefomgeving. Waar het wat mij betreft het minst no-go is, dat is bestuur en organisatie, dus als we die volgorde aanhouden. Ik wil juist niet te veel ingaan op details. Dan denk ik dat ik een gelukkig mens zou zijn. Daarbij wel even, dan sluit ik me aan bij volgens mij was dat de heer Stol die dat zei, we pakken ook even het lijstje uit 2021 er bij. Daar stonden ook nog echt wel de nodige punten in die we toen niet doorgevoerd hebben omdat ze op dat moment niet meer nodig waren.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Kramer. Mevrouw Schoonheim.

Mevrouw Schoonheim: Dank u wel voorzitter. Het is ook toch wel lastig om zo te gaan kijken naar de kaasschaafmethode. Niet in de laatste plaats omdat er al bij, ik meen de begroting, het kan ook de kadernota geweest zijn, maar ik dacht de begroting, is aangegeven dat er eigenlijk toen al geen ruimte meer was voor verdere ombuigingen. Dus dat geeft het gevoel dat alles wat we hier verzinnen, nou ja, weinig effect gaat hebben. We hebben dus ook nu niet echt inzichtelijk wat het effect precies zal zijn financieel gezien. Je kunt wel iets bedenken bij de maatschappelijke impact. Dus dat je inderdaad het zwembad,

de bibliotheek, dat soort voorbeelden. Sociaal Domein, logischerwijs, onderwijs, dat zijn allemaal zaken waar we, denk ik, het met elkaar eens zijn dat je dat het liefste als een no-go zou willen bestempelen. En op al die terreinen zijn ook wel nuanceringen aan te brengen. Zoals mevrouw Fens net naar voren bracht. Ik denk dat als je dieper in de materie duikt dat je op al die onderwerpen punten tegenkomt waarvan je denkt: o kijk, daar is toch nog iets van ruimte, dat kunnen we misschien inbreiden of op een andere manier aanpakken. Dus nou ja, dat maakt het heel ingewikkeld vind ik. In die zin hebben we niet echt een heel lijstje met zaken. In aanvulling op de no-go's die net genoemd zijn en nou ja, met nuanceringen, denk ik dat, of wij als fractie, de duurzaamheid, energietransitie erg gemist hebben in de stukken, ook in de kadernota. Dat zou nu juist iets zijn, bij uitstek, waarvan je kan zeggen: nou, dat kan ook iets opleveren. Als je als gemeente de keuze maakt om echt een duurzame gemeente te willen zijn en daar in te zetten, ook op pilots en dergelijke, dan kom ik weer bij de heer Van Wanrooij aan, maar kan je daar wel degelijk ook rijks gelden voor... en ook vanuit de provincie voor binnenhalen. Dan heb je een soort win-win. Want het komt ook altijd ten goede aan de inwoners, zoals we nu ook hebben gezien met wijkuitvoeringsplannen. Dat je een subsidie binnenhaalt die je specifiek daar kunt inzetten waardoor je ook iets doet aan de brede welvaart. Juist in zo een wijk. Dus wat dat betreft zouden we willen voorstellen om die duurzaamheidsambities als no-go te bestempelen. Eigenlijk, want dat zag ik niet helemaal terug in de categorieën, we kunnen wel no-go's aangeven maar ik zag niet helemaal een go-afdeling.

De voorzitter: Die komt er zeker aan. Volgens uit mijn hoofd C of B. Ja, dat komt er wel zo aan. Maar dank u wel in ieder geval voor zover voor uw no-go's.

Mevrouw Schoonheim: Maar ik was er nog niet, sorry.

De voorzitter: O, excuses.

Mevrouw Schoonheim: En kunst en cultuur. Want dat wordt altijd erg weinig benoemd. Maar dat is toch, wat GroenLinks betreft, ook een stukje ziel van de samenleving en ook juist iets waarbij je zorg kan dragen voor de sociale cohesie en weer die brede welvaart. Daar hebben we natuurlijk ook nog een amendement over aangenomen bij de begroting. Daar komt nog eens bij dat we hebben kunnen zien dat als je daarop zou bezuinigen dat het ook geen zoden aan de dijk zet. Dus willen we ook graag als een no-go bestempelen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga even naar de andere kant. Wie wil er iets zeggen over no-go's? De heer Doorenbos, VVD.

De heer Doorenbos: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Ik zie u zo verwachtingsvol deze kant uitkijken, dus dan hierbij onze bijdrage. Absoluut, ik herhaal absoluut een no-go dat is zowel de bibliotheek als het zwembad. Vervolgens, ja waar genuanceerd naar gekeken moet worden, mevrouw Fens zei het al, het Sociaal Domein. Er zijn verschillende zaken. En specifiek denken wij dan ook aan een eigen bijdrage voor de WMO. Tegelijkertijd jeugdhulp, er kan heel veel, coaches, alles zo bij elkaar. Coaches, het ligt moeilijk, dat klopt, maar ergens moeten we toch wel wat. Ook met betrekking tot jeugdhulp, een drempel, een eigen bijdrage, een budgetclausule. We kunnen ons daarin toch wel voorstellen dat we daaraan niet kunnen ontkomen. Vervolgens dienstverlening. Dienstverlening van de gemeente is bijzonder belangrijk, laten we dat vooropstellen.

De voorzitter: Een moment hoor mijnheer Doorenbos, heeft u een interruptie? Mag mijnheer Doorenbos even zijn betoog afmaken? Ja. Dan doen we dat even.

De heer Doorenbos: Ik herhaal dienstverlening is bijzonder belangrijk voor onze inwoners, voor andere mensen die hulp en ondersteuning zoeken. Ja absoluut. Alleen tegelijkertijd moet je daarvoor 24 uur per dag, of eigenlijk tijdens kantooruren, alle loketten bereikbaar

houden. Zou het niet slimmer kunnen? Bijvoorbeeld dat je zegt telefonisch bereikbaar tussen die en die periode. Loketten open in die en die periode. Daarmee voorkom je dat je eigenlijk gedurende 8 uur per dag je faciliteiten in beweging hebt, terwijl er toch periodes zijn wanneer er geen gebruik van wordt gemaakt en dat kost ook geld. Misschien kan het op zo een manier wat slimmer. Dat is in eerste instantie waar wij genuanceerd bij de afdeling no-go aan denken.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Schoonheim voor een vraag of opmerking.

Mevrouw Schoonheim: Ja, een vraag inderdaad. Want ik hoor de heer Doorenbos zojuist de gezinscoaches benoemen als iets waar eventueel wel aan gedacht zou kunnen worden. ik vroeg me af of de heer Doorenbos het met mij eens is dat de gezinscoaches ook juist op de langere termijn kunnen bijdragen aan een verlaging van de kosten. Dat was in ieder geval wel ook een deel van het idee achter de inzet van gezinscoaches.

De heer Doorenbos: Laat ik het zo zeggen mevrouw Schoonheim, in reactie op uw opmerking. Gezinscoaches ingezet op specifieke zaken waar u op doelt, daar zijn we het mee eens. Alleen als we zonder meer zeggen we gaan een paraplucoach opzetten voor alles, voor andere zaken waarbij er eigenlijk ook een bepaalde mate van zelfredzaamheid en vanuit die zelfredzaamheid dat daar stimulerende actie uit voorkomt om de mensen ook daadwerkelijk op eigen kracht de gelegenheid te geven hun vleugels uit te slaan en een plaats in de maatschappij in te nemen, dan moeten we ook die mensen de gelegenheid geven om hun eigen plekje in de maatschappij in te nemen. Bevoogden is goed zolang mensen kwetsbaar zijn, zolang ze hulp nodig hebben, maar kunnen ze het zelf, geef ze dan alsjeblieft dat duwtje. Want er is niets mooiers dat wanneer je iets kunt, dat je dan ook daadwerkelijk het zelf gaat bereiken en dat je tegenover niets en niemand dank je wel hoeft te zeggen. Ik denk dat dit een passend antwoord is op uw vraag. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, ik had uw opmerking over coaching ook wat meer in het algemeen verstaan en niet specifiek op de gezinscoaches. Klopt dat?

De heer Doorenbos: Exact.

De voorzitter: Oké. Ik kijk even. Wie wil er nog meer? Ja mevrouw Smit-de Ridder.

Mevrouw Smit-de Ridder: Nou in het kader van de no-go's gaan wij natuurlijk mee met het zwembad en de bieb, absoluut onbespreekbaar wat ons betreft. In het Sociaal Domein, het voorstel wat van mevrouw Fens van GroenLinks kwam, om daar bijvoorbeeld met name op huishoudelijke hulp of WMO een inkomensafhankelijke toets of regeling voor te treffen, dat lijkt mij een goed uitgangspunt. Want daarmee belast je de wat bredere portemonnees en dat is niet erg, maar ontlast je de kleinere portemonnees, want die kunnen dan daar misschien wat breder gebruik van maken. Dus in dat voorstel kan ik me volledig vinden. De dienstverlening zeg maar hier op het gemeentehuis wat betreft de baliefunctie, die heeft natuurlijk toch eigenlijk al niet meer de inloopfunctie als van vroeger. In veel gevallen moet er al een afspraak gemaakt worden. Dus heb je al beperkte openingstijden of bemensing. Ik denk dat je dat niet verder kan afschalen. Naar mijn idee is dit al een beetje de minimale inzet. De dienstverlening in de telefonische bereikbaarheid die mag wat mij betreft beter. Maar misschien wat genuanceerder in de urenopenstelling. Dus als er bijvoorbeeld 's morgens drie telefonistes zouden kunnen zitten, terwijl je niet een half uur in de wacht hoeft te hangen, daar zouden zeer veel mensen mee opschieten, bij wijze van spreken. Dus die ombuiging zou ik daar eventueel kunnen maken. Of dat soelaas geeft in het budget, dat is af te wachten, dat zou ik zo niet kunnen zeggen. Maar dit zijn in ieder geval zeker de no-go's voor nu even voor wat betreft de POV.

De voorzitter: Ja mevrouw De Boer, VVD.

Mevrouw De Boer: Dank voorzitter. Ja, nog even een aanvulling op het eerdere betoog van de VVD. Wat ik persoonlijk erg belangrijk vind is het leerlingenvervoer. Daar moet echt zo min mogelijk op bezuinigd worden. Het is wel zo dat ik graag wat verduidelijking wil over de Europese aanbesteding. Want het heeft nu tot gevolg gehad dat het een plus kent van € 80.000,00 per jaar. En ik weet nog wel dat we dat in eigen beheer hadden en dat er toen gesproken werd over dat het Europees aanbesteed zou gaan worden. Maar dat dit een plus met zich mee zou brengen van 30%. En ik vraag me af of die 30% van toen, die € 80.000,00 per jaar van nu is. ik vind eigenlijk wel dat het heel jammer is dat met Europese aanbestedingen we vaak zien dat dan de kosten omhooggaan in plaats van gelijk blijven of het voordeel naar beneden.

De voorzitter: Dank u wel voor deze aanvulling. Hebben we dan alles naar voren kunnen brengen? Dan wil ik proberen om hier toch iets van een afdrank van te maken. Dan kijk ik daarna even naar de collega's of iemand nog even wil reageren. Ja, ik zie al een vinger, zo meteen, strakjes Tjeerd. Ik ga eerst even proberen samen te vatten. Even kijken. Ik ga eerst even samenvatten en dan kunnen jullie kijken of er nog aanvullingen zijn vanuit de kant van het college. Er is best wel heel veel naar voren gebracht. En heel veel verschillende dingen ook. Dus ja, we moeten gewoon straks kijken of we alles kunnen meenemen als no-go. Of dat we toch daar keuzes in moeten maken, maar ik denk dat de woorden van mevrouw Fens en mevrouw Schoonheim daarin ook wel wijs zijn. Als u aan heeft gegeven dat iets heel erg belangrijk is en u wilt daar niet op bezuinigen, wellicht dat er wel nuanceringen mogelijk zijn. Of dat een iets andere aanpak, dat je daar toch iets in kan bereiken. Ik denk dat dit een belangrijk uitgangspunt is vooraf. Het Sociaal Domein is genoemd als onderwerp met kwetsbare inwoners, waar we toch heel voorzichtig mee om moeten gaan. Tegelijkertijd heeft u ook een aantal suggesties gedaan om te kijken, misschien kunnen de inkomensverhogende maatregelen getroffen worden, drempels opgeworpen, budgetplafond, eigen bijdrage. Bij het leerlingenvervoer zou je misschien naar de kilometers kunnen kijken voor wie in aanmerking komt. Daar creatief naar kijken, dat vindt u goed. Maar overall toch heel voorzichtig met die kwetsbare inwoners. Frontoffice dienstverlening heb ik een paar keer gehoord als belangrijk onderdeel. Ook daar wordt gezegd: kijk nog eens goed naar de bezetting, de rustige uren, de drukke uren. Kan je daar misschien ook in differentiëren? Dus er zit wel mogelijkheid in, maar houd er wel rekening mee dat we wel toegankelijk moeten blijven. Bibliotheek en zwembad heb ik een paar keer als absolute no-go gehoord, dus dat schrijven we op. Iets minder vaak, maar wel naar voren gebracht is eigenlijk, ik noem het maar even welzijnstaken, sport en welzijn, kunst, cultuur, buurthuizen, ontmoeting. Nou, dat als categorie. Daar bent u zuinig op. Ik heb gehoord 'ga door met het project sportaccommodaties verduurzamen'. Die heb ik gehoord. Jawel, die is door het CDA naar voren gebracht. Niet door u, maar wel door het CDA. Door GroenLinks is dan weer als enige naar voren gebracht verduurzaming energietransitie en dan met name ook het aspect van als het geld oplevert. Dat heeft ook D66 nog gezegd. Kijk vooral ook naar de dingen, dat zijn de no-go's, de dingen die ook nu geld opleveren, waar we sterk van worden. Dan er zijn, door het CDA bijvoorbeeld, wat kleinere dingen genoemd zoals Bartelsluis, wonen tweede lijn, 15km-zone Faunastraat. Dat zijn toch de wat kleinere dingen. Ja, ik zou zeggen: neemt u die vooral zelf ook even onder de arm mee. Ook naar het vervolg. Tip aan ons is om het bezuinigingslijstje van 2021 goed erbij te houden. Om ook de gemeenschappelijke regelingen vooral in positie te brengen, een punt van de heer Rozemeijer aan het begin. En even kijken hoor, bestuur en organisatie wordt eigenlijk als minst no-go betiteld door D66. Zo moet ik het noemen hè, minst no-go. Ja, oftewel het meest. Dat klinkt misschien wat minder aardig, maar het meest voor de hand liggend. Ja, oké. Ik ga eerst naar de heer Pietersma voor een reactie op deze samenvatting.

Wethouder Pietersma: Ja voorzitter, dank u wel. Omdat die een paar keer door verschillende mensen is genoemd, de inkomensafhankelijke bijdrage voor de WMO. Het is zo dat vanaf 2026 komt die inkomensafhankelijke bijdrage er weer. Alleen er zit tegelijkertijd

ook een wat meer en minder leuke boodschap aan vast, het rijk heeft besloten om dan vervolgens € 220 miljoen uit de AU te halen. Het is wel zo dat de WMO-gelden worden apart gezet. We kunnen beter zien als daar onderuitputting is of overschrijdingen zijn, dan kun je zien wat er gebeurt. Ik denk dat het laatste het geval zal zijn. Maar nogmaals, de blijheid rondom de inkomensafhankelijke bijdrage die wilde ik hier toch wat temperen.

De voorzitter: Oké, het leek een heel leuk idee, maar er zitten helaas ook alweer andere aspecten aan. De heer Van Wanrooij wil graag nog iets zeggen.

Wethouder Van Wanrooij: Dank u wel voorzitter. Twee dingen. Er is iets geroepen over uitstel brugonderhoud door het CDA. Daar wil ik wel een kanttekening bij maken dat er ook een wettelijke aansprakelijkheid ten aanzien van onderhoud wegen en bruggen zit. Op het moment dat er wat gebeurt, een ongeluk gebeurt, of er gebeurt iets met die brug, dan zit je met wettelijke aansprakelijkheid, met de kanttekening daarbij. We kijken momenteel letterlijk naar alles. Ook naar de termijnen daarin. Dus dat wordt zeker meegenomen. En ten aanzien van de duurzaamheid van GroenLinks, ik ben zeer blij met de steun natuurlijk als portefeuillehouder. Maar we zijn zeker aan het inzetten, u zult daar de komende maanden het een en ander van horen, om juist niet alleen ons eigen vastgoed, maar ook ander vastgoed, daar die subsidies voor binnen te halen. Want dat helpt heel veel dingen ten aanzien van besparen aan de ene kant, maar ook voor inderdaad voor de bewoners in Wormerland. Dus dank voor de steun.

De voorzitter: Oké dank u wel. Ik ga toch even bij mevrouw Schoonheim beginnen en dan kom ik bij de heer Rozemeijer en dan nog bij de heer Stol.

Mevrouw Schoonheim: Ik heb een concrete vraag. Ik hoor zojuist de heer Pietersma aangeven dat vanaf 2026 dus die inkomensafhankelijke bijdrage terugkomt. In hoeverre is er ook ruimte om dat dus eerder al als gemeente zelf in te voeren? Die ruimte is er niet begrijp ik? Dat is jammer.

De voorzitter: De heer Rozemeijer.

De heer Rozemeijer: Ik heb twee vragen eigenlijk. De eerste ging over bruggen. Ik zie in Jisp bijvoorbeeld heel veel bruggen waar je echt niet met de auto overheen kan rijden, maar die worden als die huizen in de brand staan, worden ze volgens mij ook gewoon geblust, dan moet alleen de slang wat verder uitgerold worden. Waarom dat bijvoorbeeld in Oostknollendam dan ineens niet meer kan, dat snap ik dan niet helemaal. En het tweede is, ik vind het verhaal van subsidies wel leuk, prima, maar je krijgt nooit 100% subsidie, dus het kost altijd geld.

De voorzitter: De heer Van Wanrooij, waar haalt u dat geld vandaan dat hierbij gelegd moet worden, bij die subsidie?

Wethouder Van Wanrooij: Mag ik met de eerste vraag beginnen?

De voorzitter: Over de brandweerslangen?

Wethouder Van Wanrooij: Over de brug. We gaan dit jaar als het goed is sowieso die brug, of twee bruggen in Jisp vervangen, maar dat hangt een beetje af van wanneer het viaduct A7 klaar is. Maar dat is in de begroting, daar heeft u zelf als raad akkoord voor gegeven. Er zit op dit moment zelfs ook nog een, dan moet ik het goed uitspreken, dit is meerdere woordwaarde en letterwaarde, aslastbelasting. Heb ik het goed gezegd? Dat zit al op één brug, dus dat gaat sowieso gebeuren. En ten aanzien van de subsidies waar we op dit moment mee bezig zijn, een gedeelte heeft met duurzaamheid te maken, een gedeelte met een aantal anderen. Die we op dit moment binnenhalen is er eentje waar we geld bij moeten

leggen. We hebben het er al een keer eerder over DUMAVA-gelden gehad. Daar zul je wat bij moeten leggen, maar daar zit nog ruimte voor in de duurzaamheidsreserve.

5 **De voorzitter:** Ja, dus u gaat alleen met de subsidies op pad als u ook eigen budget over uw beschikking heeft.

10 **Wethouder Van Wanrooij:** Wij doen alleen wat als we zelf de ruimte binnen onze eigen reserve hebben. Niet dat ik er speciaal nog voor naar de raad moet om extra ruimte te vinden.

De voorzitter: Dan ga ik nog even, ik wil eigenlijk nog even de kans geven aan de heer Stol, want we lopen tegen 16.15 uur, die had ik beloofd. En dan kom ik bij u. Dit was allemaal naar aanleiding van de inbreng van de heer Van Wanrooij.

15 **De heer Stol:** Ja, in de samenvatting, bij het formuleren van de samenvatting gaf u aan dat wij een aantal details ook hebben genoemd. Dat is natuurlijk ook zo. Maar een belangrijk majeure onderdeel heb ik in uw samenvatting gemist. Dat is iets waarop de heer Kramer op attendeerde, namelijk de ontwikkeling van woningbouwmogelijkheden. Er werd aangegeven dat kost misschien eerst geld, maar dat moet je voluit door gaan zetten. Dat is één. Dus die
20 zou ik toch wel graag willen.

De voorzitter: U heeft helemaal gelijk. Door meerdere fracties is dat naar voren gebracht. Dus die noteren we ook nog even als belangrijk aspect. Het zit wel een beetje in de activiteiten die geld opleveren, maar specifiek is dit benoemd.

25 **De heer Stol:** Wat het opbreken van de bruggen betreft: we hebben gelezen in de kadernota dat voor een paar bruggen wordt voorgesteld de vervanging uit te stellen. Nou, daar zijn wij mee akkoord.

30 **De voorzitter:** Dank u wel. Nu ga ik even naar wethouder Schalkwijk. Want die had ik toch een beetje overgeslagen, sorry daarvoor.

Wethouder Schalkwijk: Om even een bruggetje te maken, in antwoord op de opmerking van mijnheer Rozemeijer. De brug in Oostknollendam die u bedoelt, die vervangen moet
35 worden, dat is op last van de Veiligheidsregio. Die had dus anders geen toestemming gegeven voor het hele nieuwbouwplan dat er lag en dan hadden we dus een probleem gehad. Nu wil het geluk dat in 2025 de vervanging van die brug al in de vervangingsinvesteringen zat.

40 **De heer Rozemeijer:** Waarom kan de Veiligheidsregio vertellen dat je met een brandweerwagen over een brug moet.

Wethouder Schalkwijk: Nou, ik vind dat een goede vraag, maar ik vind ook dat we die vraag onszelf moeten stellen. Als we zelf ergens gaan bijbouwen zou ik het toch heel fijn
45 vinden dat de hulpverleningsdiensten daar gewoon bij kunnen. Het is een terechte opmerking.

De heer Rozemeijer: Ik zeg het omdat in Jisp zie ik heel veel woningen, die hebben een brug. Particulieren ja. Maar die huizen worden ook geblust hoor als er brand is. Dan moet er
50 echt een slangetje worden uitgerold. We hebben wel bijvoorbeeld in het verhaal staan dat we € 200.000,00 gaan uitgeven om de brug bij het Jisper voetbalveld te vervangen.

De voorzitter: Ja, maar ik denk dat u even een onderscheid moet maken tussen de particuliere bruggen, waar mensen dan zelf voor kiezen om daar te gaan wonen en de
55 bruggen die onderdeel zijn van het openbare wegennet.

De heer Rozemeijer: Daar ben ik het mee eens, maar dat zou voor de Veiligheidsregio geen verschil mogen maken.

5 **De voorzitter:** ik denk het wel, dat het in de regelgeving een verschil maakt. Ja.
Het is over 16.15 uur. Dus ik wil eigenlijk voorstellen dat wij nu gaan stoppen omdat we
beloofd hebben dat we nu even een halfuur pauze gaan nemen. Dan kijk ik even naar de
griffier, want er is ook iets voor ons voorbereid toch? In de kantine. We gaan met zijn allen
even gezellig naar de kantine en dan zie ik jullie om 16.45 uur hier weer terug. Hartelijk dank
10 voor de inbreng in categorie A.

Schorsing.

15 **De voorzitter:** Zo, ik stel voor dat we weer gaan beginnen. Voor degenen die nieuw bij ons
aansluiten, welkom. Wij zijn gebleven bij blok B, om het zo maar even te noemen. Dat
betekent dat wij nu kaders op hoofdlijnen gaan ophalen in de categorie minder lasten. Het is
net al heel mooi toegelicht door Elsa van der Linden. Maar nog eventjes op hoofdlijn, hierbij
valt te denken aan stoppen met bepaalde activiteiten, die bijvoorbeeld niet wettelijk verplicht
zijn. Of activiteiten versoberen, of faseren, of prioriteren, of misschien taken anders of
20 slimmer uitvoeren. We zijn heel erg benieuwd naar jullie input op deze categorie. En wie mag
ik hiervoor het woord geven? Ja, de heer Stol, CDA

De heer Stol: Laat ik maar het spits afbijten. Ja, minder lasten, de takendiscussie. Om te
25 beginnen met de opsomming, genoemd in de memo, of in bijlage 2 moet ik zeggen, zijn we
het in principe wel eens. Echter, in die zin dat het noodzakelijk is hier met de stofkam
doorheen te gaan, waarbij dan moet blijken of we een aantal activiteiten inderdaad kunnen
stoppen, dan wel soberder uit kunnen gaan voeren. Zelf kwamen we dan nog op de
volgende onderwerpen. Ik doe dat weer even per programma. Ook hier, ik waarschuw maar,
zitten ook details bij. Maar goed, dat verlevendigt misschien ook wel de discussie. Ik heb, of
30 we hebben opnieuw gekeken naar het collegeprogramma met puntjes daarin, dat je zegt:
moet dat nog. Het programma 1, Dienstverlening, daar staat nog steeds open onderzoek
herinvoering huis-aan-huismedium. Ik denk dat we dat inmiddels wel achter ons kunnen
laten.

35 Bij programma 2 Ruimtelijke ontwikkeling. Ja, de burgerparticipatie G1000 hebben we
gehad. Wat heeft het eigenlijk opgeleverd? Ik heb het niet goed gevolgd, maar in ieder geval
ja, we voelen er niet echt voor om daarmee verder te gaan. Dan zagen we de nulmeting en
strategie tot 2050. Het gaat dan over het verlagen van de CO₂-uitstoot tot 2030 en 2050,
bepaalde percentages. Ook daar gaan we ervan uit, ja als je daarmee bezig gaat, het kost
weer ambtelijke capaciteit, dus geld. Misschien moet je dat maar even on hold zetten. En dat
40 vinden we eigenlijk ook van de ontwikkeling van het veenweidegebied. Als ik het goed heb
staat daar nu nog € 68.000,00 op de begroting voor open. Het is belangrijk, maar bij het
stellen van prioriteiten, wat ons betreft komt het toch op het tweede plan. Terecht is al eerder
opgemerkt dat primaat dat ligt bij de provincie en die zijn al bezig met onderzoek. En ik
refereer er ook nog maar eens aan dat de provincie door het overhevelen van bodemtaken
45 naar de gemeenten € 900.000,00 heeft overgehouden. Dus wat ons betreft hebben ze best
wel financiële ruimte om de noodzakelijke investeringen in het Wormer- en Twiskerveld te
doen. Dat geld zou ik dan graag zien dat het overgeheveld wordt naar de specialistische
jeugdzorg, waar dit jaar een tekort van € 500.000,00 is aangekondigd.

50 Bij programma 3 inderdaad Sociaal Domein. Dan kom je ook op die specialistische
jeugdhulp. De gezinscoaches, ze passeerden zopas al even. We vragen ons toch af waar
blijven nu de effecten van de gezinscoaches? Kunnen we van het rijk extra middelen
verwachten? In ieder geval is het advies van de VNG om te markeren als je tekorten hebt,
deels ook aan te geven hoeveel moet je extra bijleggen voor jeugdzorg. Dat is ook niet per
ongeluk natuurlijk. Dan de inwonerspas. Dat is toch ook wel een belangrijk onderwerp waar
55 we een voorronde over hebben gehad en wat toen is uitgelekt dat het veel geld kost en dat

het maar zeer de vraag is of het toekomt aan het doel dat je eigenlijk beoogt. Wat ons betreft zetten we dat ook on hold.

Bij programma 4 Maatschappelijke participatie. Dan kom ik toch met een vraag. Wij hebben in dat verband keer op keer gepleit voor het instellen van een kinderraad. De laatste berichten die wij erover scherp hebben is dat ja, de scholen die moesten gevraagd en die moesten willen meewerken. Een vraag is hoe staat het daarmee?

Dan programma 5 Leefomgeving. De wijkuitvoeringsplannen. Onderdelen daarvan is wijkverwarming dat je eventueel zou kunnen instellen als de bewoners daarvoor kiezen, is inmiddels zeer kwestieus. Wij zouden zeggen: ga daarmee stoppen en ga alle beschikbare middelen, die we van het rijk ervoor hebben gekregen, inzetten voor ondersteuning van de isolatie van oudere woningen. Dan nog een kleintje. Ergens staat ook opstellen van een hondenbijtprotocol. Is dat blijkens problemen noodzakelijk? En ja, wie gaat het dan controleren?

Ten slotte, bij programma 6 Bestuur en organisatie, het AV-systeem, gisteravond in het presidium is daarover gesproken. Er wordt nu toch uitgezocht of we met het bestaande systeem en een upgrade wellicht toch uit de voeten zouden kunnen. Dat vinden we een hele goede zaak want complete vernieuwing kost erg veel geld. Dan afsluitend OVER-gemeenten, ook al in de eerdere sessies gepasseerd natuurlijk, de allergrootste kostenpost. Terecht dat er een goede check op noodzakelijkheid in verhouding formatie ten opzichte van taken plaatsvindt. Ook vonden wij het juist dat de heer Sanders in een eerdere termijn vroeg naar benchmarkresultaten. Inderdaad, we hebben dat ook al eens eerder gevraagd. Altijd loop je dan aan tegen de reactie van ja, maar het is niet te vergelijken. De een is veenweide en het andere is klei en noem maar op. Wij zijn van mening, er zijn dus wel gegevens over bekend, we zouden die verdraaid graag toch willen zien, want men moet toch begrijpen dat het verdraaid moeilijk is voor een gemeenteraad om nu een beetje zicht te krijgen op van hoe draait onze ambtelijke dienst qua efficiency in verhouding tot andere gemeenten. Ja, daar zijn die benchmarkonderzoeken nu net voor, om daar als hulpmiddel voor te dienen. Vragen zoals die we er ook bij hebben is de verhouding directe en indirecte kosten. Dat wil zeggen het management, human resources, administratief ten opzichte van het personeel dat het echte werk doet, zijn die ook in balans. Zo ben ik er dacht ik. Ja, dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. Wie volgt. De heer Kramer D66.

De heer Kramer: Ja, dank u wel voorzitter. Ik vind dit het moeilijkste stukje van de hele avond. Want hier gaat het om van wat gaan we niet doen, waar gaan we dingen inleveren. Eigenlijk wil je dat niet. Want we zijn, denk ik, met zijn allen er toch wel van overtuigd dat het meeste wat we doen in deze gemeente gewoon noodzakelijk is. Alles dat we ter discussie stellen dat doet ergens een beetje pijn. Kill your baby's noemen ze dat wel eens. Dat maakt het echt lastig. En toch ga ik een paar dingen opnoemen die hier en daar misschien wel controversieel zijn, maar dat horen we dan vanzelf wel. Maar waar kun je aan denken? Een aantal zaken heeft de heer Stol ook al genoemd. Het huis-aan-huisblad, kindergemeenteraad. Waarstaatjegemeente doet het niet meer als app. Dat is een proces dat we niet meer kunnen starten. Ga niet op zoek naar een vervanger. Laat dat hele zoeken daarnaar vervallen. De opschaling van de boa's, laat die vallen. Doe versnelde investeringen in energiebesparing, dus de lantaarnpalen allemaal naar led. Het is niet helemaal met stoppen, maar het is wel stoppen met veel geld uitgeven. Denk ook aan groenadaptatie. Ga bepaalde groendingen niet meer doen. Vraag of de inwoners dat voor een deel over kunnen nemen. Ik weet niet of daar een term voor is maar ik noem het altijd weesgroen, kleine stukjes groen die bij huizen liggen. Stoot ze af, verkoop ze desnoods. Ik deel ook de mening over de inwonerspas. Je moet vragen of de opbrengst van een inwonerspas en de dingen die mensen ervoor krijgen in relatie staan tot de hoeveelheid geld die het gaat kosten. We willen het eigenlijk allemaal wel, maar ga die afweging maken van opbrengst en kosten. Ik zie ook nog mogelijkheden voor gezamenlijke inkoop tussen Oostzaan en Wormerland. Ik vind het nog steeds onbegrijpelijk dat we op twee verschillende manieren ons afval inzamelen. Ik weet, er is een nieuw contract in Oostzaan afgesloten, het zal moeilijk zijn om

5 daar synergie uit te krijgen. Maar toch, iedere keer als je dit soort dingen hebt, kijk naar elkaar. Trek dat eventueel ook breder, gezamenlijk inkopen waar dat mogelijk is op regionaal niveau. Probeer met schaal te werken. Het is voor mij moeilijk om vet de diepte in te gaan. We moeten hier een beetje kaders geven, maar dit zijn de denkrichtingen waar ik op dit moment het meeste aan denk. Dat is eventjes onze bijdrage op dit moment voorzitter.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Wie o wie? De heer Doorenbos, VVD.

10 **De heer Doorenbos:** Dank u wel mevrouw de voorzitter. Ja, als eerste waar wat ons betreft eigenlijk niet aan getornd mag worden en dat die eigenlijk daarom ook onder het lijstje no-go zou moeten staan dat is de Wet sociale werkvoorziening en beschut werk. We zijn hier een inclusieve gemeente en maken onderdeel ook uit van een inclusieve maatschappij. Tegenover die achtergrond de vraag stellen eigenlijk of je wel moet gaan bezuinigen op de Wet sociale werkvoorziening en beschut werk. Ik vind het eigenlijk bijna een vraag die je
15 diplomatiek gezegd, niet kunt stellen. Vervolgens, ja er staat het lijstje. Economie, sport, cultuur, recreatie, duurzaamheid, mobiliteit. Het zijn allemaal maatregelen die pijn doen. Je hebt eigenlijk weinig keus. Dus tegenover die achtergrond eigenlijk de vraag: kan het slimmer, kan het beter? En kan er een beter resultaat en efficiënter resultaat worden bereikt door minder geld uit te geven? Onderzoek dat eens en kom daar vervolgens nader mee
20 terug. Vervolgens, het kwam vanavond hier ook al eerder ter sprake, het onderzoek naar het huis-aan-huisinformatieblad. Wat ons betreft is dat eigenlijk laaghangend fruit, per direct plukken. De heer Stol noemde het al. De leefomgeving, de wijkverwarming, we hebben er grote vraagtekens al over, of dat überhaupt wel mogelijk is. Kijken we vervolgens naar de situatie in Purmerend. Ja, dat is mooi. Maar we zien ook met hoeveel moeite daar een
25 situatie wordt gerealiseerd en wat het uiteindelijk allemaal gaan kosten. En de opmerking van de heer Stol met betrekking tot de besteding van de wijkverwarmingsbedragen, besteed het aan isolatie voor oudere woningen. Ik denk dat je daardoor uiteindelijk een vele malen grotere slag maakt. Vervolgens hondenbijtprotocol. Het klinkt leuk. Het is voorgesteld naar aanleiding van helaas een aantal verdrietige situaties waarbij eigenlijk alle betrokkenen heel veel verdriet en pijn ervan hebben. Zowel het slachtoffer als eerste en vervolgens de bazen net zo goed en uiteindelijk denk ik ook nog wel het beest, want geen van de partijen heeft hierom gewild en heeft het ook niet gewenst. Dus hondenbijtprotocol, ja symboolpolitiek. Afgezien, nogmaals, van de vraag wie gaat het handhaven. Vervolgens het audiovisueel
35 systeem. We zijn eigenlijk blij dat er mogelijkheden zijn om te kijken van is het misschien mogelijk om het op een handigere en slimmere manier te doen waardoor het minder gaat kosten. Misschien breekt bij partijen de zon door en zien ze mogelijkheid daartoe. We weten het niet. Ja collega Fred Sanders die merkte het al op, de benchmark voor OVER. Er zijn verschillende situaties. BDO heeft een uitgebreid lezenswaardig artikel. Ik ga per direct mee met portefeuillehouder die een opmerking zal maken van ja, de situatie op Texel, of in dit
40 geval sorry de concerncontroller, maar goed, een andere situatie elders in Nederland is niet vergelijkbaar met die in Wormerland. Helemaal zo mee eens. Maar er zijn wel overeenkomsten. Laten we nu eens een keer kijken wat we kunnen zien op basis van die overeenkomst en of het slimmer kan. Vervolgens, het viel ook al eventjes, het woord inwonerspas. Heel sympathiek idee, ik zou dat heel graag willen. Maar tegelijkertijd het
45 praktisch nut. Wat is het praktische nut als uiteindelijk de kosten om de inwonerspas overeind te houden en succesvol ter beschikking te stellen aan de minima, zo verschrikkelijk hoog zijn. Het is een keuze, maar op een gegeven moment moet je de vraag stellen: kunnen we de mensen niet op een andere manier helpen? En is in dit geval de inwonerspas wel passend? Vervolgens de opmerking over afvalinzameling, die viel ook al. Het is eigenlijk
50 raar. Twee gemeenten werken samen in OVER-gemeenten en hebben een eigen individueel systeem. Kan dat wel? Ongelukkig, laat ik het zo zeggen. Vervolgens onder punt 2 zien we ook het lijstje staan. Activiteiten soberder uitvoeren. Minder inzet van instrumenten op toezicht en handhaving van de APV. Weet u, we leven in woelige tijden met heel veel verandering in de maatschappij. Je moet er slim mee om gaan en je moet minimaal je
55 antennes hebben in de maatschappij om te weten wat er gebeurt. En je informatiepositie

opbouwen. Dan kan waarschijnlijk niet zonder inzet van instrumenten op toezicht en handhaving. Probeer wel of het slimmer en efficiënter kan. Ja, in eerste instantie noemde ik het al eerder en het is in dit kader ook mede opgenomen als voorzetje door het college, minder inzet op WMO, jeugd waardoor de wachtlijsten oplopen. Het is een rotmaatregel en de kans is groot of reëel aanwezig dat er uiteindelijk ook weer nieuwe problemen uit voortkomen en dan wordt het een afweging. Dan kom je daarmee ook op de vraag: kan het misschien slimmer en zijn sommige zaken niet te groot, kan het misschien afgeschaald worden? Kan het slimmer? We weten het niet, maar het is wel verdedigbaar om te zeggen van we moeten eens kijken, u hoort me heel nadrukkelijk zeggen, we moeten eens kijken of minder inzet uiteindelijk kan bijdragen aan een positieve situatie. Vervolgens het lagere onderhoudsniveau openbare ruimte. Dat is een hele moeilijke. We hebben sowieso al geprobeerd om het zo efficiënt mogelijk te doen. Maar de vraag is: kan het nog efficiënter? Natuurlijk, we zien tegenwoordig dat als bijzondere dienst dat de biomassaverwerkingscentrale in Alkmaar ook onkruid aan het verdelgen is via heet water en dat ze dat zo allemaal zo leveren. En zo zullen er ongetwijfeld nog meer leuke ideeën zijn. Maar is het wel wijs? Of laten we ons meevoeren door technische hoogstandjes en hobbyïsme van bepaalde gemeenschappelijke regelingen? Laten we wel heel nauwkeurig kijken met de vraag: wat is mogelijk, wat is niet mogelijk? We weten het niet. Maar het is wel verstandig om daar heel nauwkeurig naar te kijken. Het woord lager niveau van dienstverlening met betrekking tot contactmomenten, balies minder open. Ja, dat is al eerder besproken. Kijk of het efficiënter kan. Dat is altijd wenselijk. Dus eigenlijk geachte toehoorders, is dit zo onze bijdrage met betrekking tot punt B.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Doorenbos. Ik kijk even naar de POV. Ja, de heer Haalboom.

De heer Haalboom: Ja, dank u wel voorzitter. Wij hebben het ook even gerubriceerd in de programma's. Wij hebben ook hier en daar wat vragen, dus wellicht kan daar nog een antwoord op komen. Dan beginnen we even met programma 1, Dienstverlening. We vragen ons af hoe het precies zit met die kosten voor de verkiezingen. Wat ons niet helemaal duidelijk is, is of dat nu de gemeentelijke verkiezingen zijn of de landelijke verkiezing. Wellicht is daar ook weer een bijdrage via het rijk te krijgen? Dat is vooralsnog een open vraag.

Bij programma 2 hadden wij nog een vraag. Dat betreft de groenvoorziening. Dat werd voorheen door Werkom gedaan. Dat is intussen niet meer zo. Wellicht is, ik heb begrepen dat het gedaan is omdat Werkom niet al die werkzaamheden zou kunnen doen en dat het dus nu een commercieel bedrijf doet. Is het wellicht mogelijk dat we dat in een combi doen? Dus dat Werkom het doet wat ze wel kunnen en het commerciële bedrijf eventueel de werkzaamheden die Werkom niet kan. Wellicht kunnen we daar nog wat besparen.

Dan hebben we nog eventjes programma 3, Sociaal Domein. Dat ging dan met name eventjes over het DigiD-project. Tenminste de digitalisering van de diverse voorzieningen. We hebben gezien dat vooral oudere mensen daar best wel moeite mee hebben. Dus zou het niet misschien goedkoper zijn dat we zeggen: oké, we houden het even zoals het is. We gaan niet verder digitaliseren, we houden het zoals het is zodat de oudere inwoners ook een beetje meekunnen. Want die hebben best wel moeite ermee. Wellicht besparen we daar ook nog wat geld mee. Dan hebben we nog een vraag over Slachtofferhulp. We vinden dat best wel een hoop geld. Het is niet helemaal duidelijk wat nu precies daar de baten zijn. Dus we vroegen ons af of hier misschien nog iets te doen valt.

Dan hebben we nog dat is programma 5. Dat gaat over de pont van Spijkerboor. Wij hebben begrepen dat die pont, dat het zeg maar een onderhoudspost is, die is nogal hoog. Er werd ook iets vermeld over dat er niet meer contant betaald zou kunnen worden en alleen nog maar gepind. We vroegen ons af: hoe zit het daar eigenlijk met die opbrengsten daarvan? Misschien valt dat meer onder de categorie C zo meteen. Maar het is niet helemaal duidelijk hoe die bedragen nu in elkaar zitten. Dus wellicht dat daar ook misschien wat gedaan kan worden met beheer van die pont?

Dan hebben we nog een vraag over programma 6, Bestuur en organisatie. We hebben begrepen dat de afdeling Vergunningen verhuizen gaat naar Oostzaan. Op de eerste plaats vragen we ons af waarom dat überhaupt nodig is. Want immers, Oostzaan is voornemens om wellicht uit OVER-gemeenten te stappen. Zou die digitalisering daar niet uitgesteld kunnen worden, want dat scheelt ons dan ook behoorlijk veel geld in de komende twee jaar. Dan hebben we nog ten slotte een vraag over de VRZW. Want op pagina 25 van de kadernota staat dat de huisvestingslasten hoger worden doordat de overdracht van het uitvoeren van het onderhoud van de twee kazernes van de gemeente naar de VRZW overgaat. Dat begrijpen we niet. Dus het onderhoud van de kazernes wordt duurder omdat het onderhoud overgaat naar de VRZW? Terwijl wij dus als gemeente kennelijk dat goedkoper kunnen. Wij vragen ons af: waarom zouden we dat überhaupt dan overdragen aan de VRZW? Als we daarmee geld kunnen besparen lijkt me dat een goed plan. Dus dat was het even voor ons zover voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Even kijken hoor. Ja, de PvdA, de heer Kindt en daarna nog naar GroenLinks.

De heer Kindt: Ja, dank u wel voorzitter. Er zijn al een hoop hele zinnige suggesties gedaan. Dan wil ik er nog mijn bijdrage aan leveren. Allereerst de dienstverlening. Er is al gesproken over stoppen met digitaliseren. Maar is hier een tweesporenbeleid mogelijk? Dat wil zeggen voor jongere inwoners juist sterker inzetten op digitaliseren, daar waar dat betekent dat we daarmee de organisatie ontlasten. Er zijn vast bij andere gemeenten voorbeelden van digitalisering dat misschien toepasbaar is in Wormerland. En voor ouderen, inderdaad die vinden dat soms echt heel moeilijk, dat we dan wat meer ambtelijke capaciteit kunnen zetten op deze mensen, door sterker in te zetten op digitaliseren voor jongere generaties.

Programma 2, Ruimtelijke ordening. Neem bijvoorbeeld het Volkshuisvestingsprogramma. Kunnen we deze programma's zoveel mogelijk versoberen, vereenvoudigen, beperken? Om zo met een beknopter programma daar minder tijd aan kwijt te zijn en zo besparing te realiseren? Over het Sociaal Domein heb ik al eerder een opmerking gemaakt, echter, ik hoor ook hele goede opmerkingen dat daar toch ook categorieën zijn waar mensen, minder kwetsbare groepen, dat we die toch ook kunnen betrekken bij bezuinigingen.

Wat betreft programma 4, Maatschappelijke participatie, dat is ook al genoemd. Daar wil ik nog wel wijzen op het belang van sport. In het programma wordt ook SPUK genoemd. Enorm belangrijk is dat sport en beweging, dat dit in stand blijft, want daarmee besparen we ook kosten in de sfeer van gezondheidslasten.

5, Leefomgeving. Onderhoud openbare ruimte. Natuurlijk moeten we zorgen dat alles veilig blijft. Maar ik meen dat we in het verleden spraken van een basis+-kwaliteitsniveau.

Misschien moeten we naar een basis of minimaal aan kwaliteitsniveau toe om zo in de tussentijd geld te besparen.

6, Bestuur en organisatie. Dat is dan ook de OVER-organisatie. OVER is natuurlijk ook de motor van onze dienstverlening, van onze bestuurlijke besluitvorming, de motor van onze gemeente. Laten we zorgen dat die goed blijft lopen en goed onderhouden blijft. Wel zoeken naar praktische besparingsmogelijkheden. In het verleden hebben we wel gewerkt met het Lean-concept. Daar werden destijds aardige resultaten mee geboekt. Het Lean-concept is ooit bedacht, juist om meer mogelijkheden te kunnen realiseren voor hetzelfde geld. Het is ook een besparingsmogelijkheid. Laten we daar ook nog eens naar kijken. Voorzitter, tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar GroenLinks, mevrouw Schoonheim.

Mevrouw Schoonheim: Dank u wel. Ja, ik zou graag toch even een stapje terug willen doen, want wij denken als fractie van GroenLinks dat het wel heel belangrijk is dat je ook nadenkt over wat voor gemeente je nog wilt zijn. Je kan natuurlijk met een stofkam of een kaasschaaf door je hele takenpakket heengaan en alles uitkleden, maar het is belangrijk om

je af te vragen: wat blijft er dan nog over? Dat wordt wel genoemd inderdaad, nou ja sport, recreatie, het doet zeer maar daar moeten we dan maar mee stoppen. We hebben het ook zelfs over het Sociaal Domein, de inwonerspas. Er zijn ook echt wel dingen waar we het op zich mee eens zijn. Dat je zegt dat huis-aan-huisblaadje dat in het coalitieakkoord staat, nou
5 daar waren al nooit zo heel enthousiast over, dus een goed idee om dat in de ijskast te zetten. Maar er zijn ook, ja of om helemaal af te voeren. Er zijn ongelofelijk veel zaken die eigenlijk de kern zijn van wat je bent als gemeente. En daar ga je dan in snijden, noodgedwongen. Maar weten we wel waarom we daar eigenlijk precies in gaan snijden? Misschien moet je eerst kijken naar de reden. Want we hebben hier de claim van de € 3,1
10 miljoen. Dat is op dit moment, ondanks dat we natuurlijk ook het Gemeentefonds, dat beseffen we allemaal wel, maar als je gaat kijken naar de meerjarenbegroting en je kijkt heel simpel naar de bedragen, dan valt wel op dat als we die claim niet hadden, of in ieder geval echt een flink stuk lager, dan zou het er al heel anders uitzien. Dan heb je nog wat te kiezen met elkaar en kan je dus ook bekijken van nou, wij hebben wel ambities en we willen een
15 gemeente zijn voor en met elkaar en wij willen dus brede welvaart. Dus misschien is het goed om eerst eens te kijken naar hoe je dat gaat aanpakken. Het werd net al eventjes aangestipt, maar onze partner qua ambtelijke organisatie Oostzaan heeft op 14 december het besluit genomen dat een doorontwikkeling van de OVER-organisatie met alleen Wormerland geen reële optie is, dus we weten dat dat gaat stoppen. We weten nog niet hoe
20 het verder gaat uitwerken maar misschien is het verstandig om dan een pas op de plaats te nemen en eerst te gaan kijken hoe een en ander zich ontvouwt. Als je aan het twijfelen bent of je je huis gaat verkopen of grondig verbouwen, dan ga je ook niet eerst een hele mooie nieuwe keuken inbouwen voordat je duidelijk hebt wat het gaat worden. Dus in eerste
25 instantie denken wij dat het goed zou zijn om daar wel ook naar te kijken. En zoals gezegd zijn er natuurlijk allerlei kleine dingen, een stofkam erdoor voor de korte termijn. Dat kan altijd. En het zou heel verstandig zijn om grote gecompliceerde projecten op dit moment op pauze te zetten. Nou hebben wij niet heel veel van dat soort projecten op dit moment, maar als je kijkt naar de verduurzaming van de sportaccommodaties, dan zit daar een heel groot risico. Het is op dit moment alleen nog een wens tot budgetneutraliteit. Naar wij hebben
30 begrepen is het een eis en wij hebben eerder in de stukken ook die budgetneutraliteit niet kunnen ontdekken. Dus dat is een groot risico en het zou verstandig zijn om dan op dit moment te zeggen: zet dat eventjes op hold en ga eerst even uitzoeken hoe we verdergaan met elkaar. Dank u wel.

35 **De voorzitter:** Dank u wel. Ik ga proberen hier een samenvatting van te maken. O, de heer Rozemeijer wil nog niets kwijt.

De heer Rozemeijer: Ik ben het overigens met mevrouw eens. Een paar dingen nog. Ik zag de rekenrente is 1,5%. Volgens mij kun je voor 1,5% weinig bij de ECB lenen op dit moment.
40 Dat is bijna 4%. Het is nu net even naar beneden gegaan, 3,75%, dus dat maakt het probleem alleen maar groter. Er is een opwaartse trend in de rekenrente, dus dat moet je nog wel even in de gaten houden, want het is al de eerste tegenvaller die je dan hebt. Verder hebben we productenramingen. We zouden daar eens gewoon rustig doorheen moeten
45 lopen en kijken wat doet geen pijn en wat doet wel pijn als je daarop zou bezuinigen. Een aantal dingen moet je niet doen vind ik. Daar ben ik het ook mee eens, maar een aantal moet je misschien eens even overwegen. We waren bij een zorgboerderij eerder dit jaar en daar waren twaalf mensen die daar gebruik van maakten. Er hadden vier volwassenen daar een volledig salaris van. Dat vond ik toch wel een beetje overdreven. Ik bedoel, die twaalf
50 mensen vind ik wel, die moeten naar die zorgboerderij kunnen, maar om daar nu zoveel geld in te pompen dat er vier volwassenen een salaris van hebben, dat is misschien wat overdreven. En ik ben het ook eens, het is duurzamer denk ik om meer te repareren dan te vervangen. Er wordt veel te veel vervangen. Soms kan het ook een stuk goedkoper.

55 **De voorzitter:** Dank u wel. We zitten een beetje in de tijds-klem. Nou, ik geef u gewoon de ruimte ja toe maar.

Mevrouw Schoonheim: Dank u wel. Ja, ik was vergeten op te merken, dat is eigenlijk een praktisch punt, want ik hoorde ook opmerkingen met betrekking tot de wijkuitvoeringsplannen en dergelijke, maar dat is gewoon onderdeel van het Klimaatakkoord, dus dat moeten wij als gemeente doen. En met alleen isolatie van woningen ben je er dan niet.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Wellicht dat vanuit het college daar straks ook nog op gereflecteerd wordt. Ik probeer een samenvatting te maken en dan geef ik de collegeleden het woord om even kort een reflectie te geven op wat ingebracht is. Best wel een heel palet van zaken dat u naar voren heeft gebracht. Een aantal dingen waarvan u zegt van nou, daar zou je gewoon naar moeten kijken om dat af te schalen. Inderdaad die huis-aan-huisbladen. Een budget dat er nog in de begroting staat voor het veenweidegebied. De inwonerspas is een paar keer genoemd. De kindergemeenteraad, de wijkuitvoeringsplannen, het AV-systeem als mogelijkheid om dat anders te gaan doen, hondenbijtprotocol, de boa-organisatie. Kijk eens naar het groen, adaptatie of verkoop of wellicht zorgvuldig toch kijken naar afschaling. Even kijken hoor, dat zijn een aantal voorbeelden van dingen waarvan u zegt van nou, daar zouden we ons best wel in kunnen vinden, om daar met elkaar verder over te spreken, van zaken die je afschaalt. U heeft ook gezegd: kijk eens naar of sommige dingen slimmer kunnen. Dan heb ik gehoord onder andere digitalisering als proces. Of het nu in het Sociaal Domein is of op andere producten, moet je daarmee voortgaan, dat kost geld. Wat zijn de revenuen daarvan? Wat zijn de nadelen er misschien van? Dus kijk daar slim naar. In dezelfde categorie gaat het ook over bijvoorbeeld het slimmer organiseren van het WMO-proces als optie wat u genoemd heeft. Even kijken hoor. Inkomsten verhogen bijvoorbeeld door de pont, om daar nog eens een keertje goed naar te kijken. En dan heeft u ook wat opmerkingen gemaakt over de OVER-organisatie. GroenLinks is daar eigenlijk het duidelijkst in. Die zegt: kijk nu eerst aan de voorkant. Als je naar de totale claim kijkt, of het totale tekort, is de claim die OVER neerlegt eigenlijk het allergrootste ten opzichte van het totaal. Dus ga nu eens eerst heel goed kijken. Ga eens inzoomen op die claim, wat doe je daar wel van en wat doe je daar niet van? Voordat je heel veel dingen afschaalt die je niet meer terug terugkrijgt. Ik denk dat het een heel goed advies is. Dan loop ik nu even vooruit op wat het college misschien straks zegt. Daarbij is ook nog opgemerkt, ik weet niet meer door welke fractie, kijk ook nog eens even aan de hand van zo een benchmark naar bijvoorbeeld de verhouding directe en indirecte kosten. Ik weet niet meer van wie dat kwam. Van de heer Doorenbos inderdaad. Ook met betrekking tot de OVER-organisatie. Er zijn nog een paar vragen gesteld. Die komen misschien zo even aan de orde als het college ook aan het woord is. Is dit de samenvatting? De heer Kramer.

De heer Kramer: Ik had nog een opmerking gemaakt over versnelde investering in energiebesparing.

De voorzitter: Versnelling investering energiebesparing. Ja, bijvoorbeeld die ledlampen in de straatverlichting. Ja, dat is een goede toevoeging. Nog een ander punt wat ik vergeten ben?

Mevrouw Schoonheim: Ja, het on hold zetten van de grote risicovolle projecten zoals de verduurzaming sportaccommodaties.

De voorzitter: Ja, ik heb die specifiek even niet genoemd in mijn samenvatting. Waarom? Er is namelijk bij de vorige ronde expliciet ook gezegd dat dit iets is dat een no-go is. Ik constateer het maar even, dat zeg ik dan maar zo, dat u het daar niet over eens bent.

Mevrouw Schoonheim: Nou, maar u heeft het wel genoemd bij de samenvatting van de no-goronde, dan is het van belang dat het ook nu wordt aangegeven.

5 **De voorzitter:** Oké, ik zal het in ieder geval dan nu aanvullend benoemen, dat een van de fracties dat heeft opgenomen, of opgenoemd. De vorige keer wist ik nog niet dat het, nou ja goed. In mijn samenvatting moet ik een beetje balanceren. Dus help me maar een beetje. Maar even om het heel netjes en transparant te maken, bij de no-go's is die genoemd als iets dat absoluut niet wegbezuinigd mag worden en hier is die genoemd als iets wat best wegbezuinigd kan worden. Ja hè, zeg ik dat goed? Ja. Dus de conclusie is dat u het daar niet over eens bent. Oké. Dan kijk ik even naar het college. De heer Van Wanrooij.

10 **Wethouder Van Wanrooij:** Ja, volgens mij zijn er ook een aantal vragen gesteld. Maar ik wil heel even door het lijstje heen. Over het veenweidegebied. Er wordt gezegd dat is van de provincie. Je zou dan de besparing van € 68.000,00 kunnen doen. De consequentie wel is dat je dan als gemeente geen input levert op zeg maar 70% tot 80% van je grondgebied op het beleid dat de provincie uitvoert. Dus dat is wel een consequentie, want je hebt niet de ambtelijke capaciteit die daarop ingezet kan worden.

15 **De voorzitter:** Eventjes naar de heer Stol. Is dat zo volgens u?

20 **De heer Stol:** Nou, dat lijkt me niet. Ik bedoel, als gemeente stel je je randvoorwaarden in en allerlei plannen, welke kant je op wilt. Waar ik het over heb is het daadwerkelijk ingrijpen. De provincie komt dit najaar ook langs om te vertellen wat ze allemaal daar gaan doen. We hebben al eerder een discussie ook in deze raad gehad. Ja, wat is de rol eigenlijk van de gemeente? Moet ze daar ook daadwerkelijk zelf investeren in bijvoorbeeld peilverlaging en dat soort dingen. Dat is, denk ik, niet direct de rol van de gemeente.

25 **De voorzitter:** Ik denk dat u het niet helemaal, nog, met elkaar eens bent of die € 68.000,00 een budget is wat de formatie betreft of een inhoudelijk budget. Dat kunnen we in het verdere verloop even onderzoeken en dan komt u uiteraard natuurlijk weer met uw advies erbij.

30 **Wethouder van Wanrooij:** Het budget heeft in mijn beleving betrekking op formatie. Dus dat is wel een punt van aandacht. Over de wijkuitvoeringsplannen, daar worden verschillende opmerkingen gemaakt. Het is wel een wettelijke verplichting. Er is namelijk een wet die vereist dat je als gemeente je voor elke wijk opstelt. Er wordt gezegd isolatie voor oude woningen. Voor oude woningen is in Wormerland beschikbaar het Nationaal
35 Isolatieprogramma. In de komende weken ga ik toch een substantiële melding maken over wat we aan subsidie gaan binnenhalen op dat vlak. Dus houd dat in de gaten. Ik zou daar echt, als we dat gaan laten varen, gaan we die capaciteit ook weg laten lopen. Dat zou echt doodzonde zijn met de subsidies die we op dit moment binnenhalen.

40 **De voorzitter:** Maar mijnheer Van Wanrooij, ik wil u eigenlijk vragen om niet al een standpunt in te nemen over de dingen die hier naar voren zijn gebracht, maar meer zeg maar met informatie te komen over het aspect.

45 **Wethouder Van Wanrooij:** Versnelde investeringen, daar wordt zeker naar gekeken op het gebied van duurzaamheid en zeker ten aanzien van ledverlichting. Maar er zijn ook vragen gesteld over werk en de aannemer.

De voorzitter: Ja, gaat uw gang.

50 **Wethouder Van Wanrooij:** Uit mijn hoofd, maar ik kijk heel even naar de ambtelijke ondersteuning, volgens mij is er een contract met de huidige, er zijn verschillende aannemers voor twee jaar gesloten. Dus dat is even. Er wordt wel geëvalueerd en gekeken hoe verder daarmee om te gaan. Dus daar is nog niet het laatste woord over gezegd. Maar daar komen we zeker naar u als raad toe. Pontje Spijkerboor pin. Ja, we hebben een
55 contract. Normaal zijn de contracten vijf jaar. Op dit moment, omdat de kosten omhoog zijn

gelopen, is het met twee jaar maar verlengd. Dan kunnen we ondertussen de situatie herbeoordelen, in hoeverre we daar in de toekomst mee verdergaan. Vergunningen Oostzaan, daar werd een opmerking over gemaakt. Wilt u dat ik daar inhoudelijk op reageer?

5 **De voorzitter:** Nou, eigenlijk niet. Alleen als u bijvoorbeeld zegt er is iets naar voren gebracht wat bijvoorbeeld tegen een wettelijk vereiste loopt, zoals bijvoorbeeld met die wijkuitvoeringsplannen, dan is het goed om dat hier alvast even in te brengen, maar we kunnen niet elk aspect dat hier naar voren is gebracht inhoudelijk bespreken helaas. Daar is gewoon de tijd niet voor.

10 **Wethouder Van Wanrooij:** Oké, maar dan kom ik daar op een ander moment op terug. Ten aanzien van het Volkshuisvestingsprogramma, daar zijn ook een aantal wettelijke vereisten die we moeten doen. Daar komt het een en ander aan nieuwe wetgeving dit jaar. Dus daar zullen we aan moeten voldoen. Dat beleid dat volgens mij de laatste, het meest actuele is van 2007, sommige dingen, die moeten we actualiseren. Het is aan u de keuze, aan de raad of die dat wel of niet naast zich neerlegt, maar dat zijn verplichtingen. En onderhoud openbare ruimte, dat heb ik al aangegeven, daar wordt met een stofkam letterlijk doorheen gegaan om te kijken wat wettelijk mogelijk is, want er zitten echt wel risico's ten aanzien van aansprakelijkheid. Dus daar wordt echt wel naar gekeken.

20 **De voorzitter:** Dank u wel. Ik kijk even naar de andere collegeleden. Hebben jullie dingen gehoord waar je even op wilt reageren? Wethouder Pietersma.

25 **Wethouder Pietersma:** Ja voorzitter, dank u wel. Ja, de grotere onderwerpen heb ik gehoord. AV-systeem. Nou, daar komen we bij de raad uiteraard op terug. Inwonerspas krijgt u op 2 juli voor het eerst als onderdeel van het armoedebeleidsplan aangeboden. Dus het is goed dat we daar met elkaar dan ook het gesprek voeren over de uitkomst van de discussie die we nu op dit moment voeren. Wel een opmerking even over de E-formulieren. Daar werd met name aangegeven om daar terughoudend mee om te gaan. ik denk dat het goed is voor 30 de raad om te overwegen dat als we dat verder voortzetten, hoe meer mensen daar gebruik van maken, des te meer ontlast dat natuurlijk de feitelijke uitvoering. En dat laat onverlet dat we altijd voor oudere mensen, mensen die niet digitaal vaardig zijn, de dienstverlening op orde moeten hebben en houden.

35 **De voorzitter:** Dan gaan we naar wethouder Ossendorp. Ik kom zo bij u wethouder Schalkwijk.

40 **Wethouder Ossendorp:** Het nummer is van rechts van links en weer terug. Even over de afvalinzameling. Ik kan alleen zeggen ik heb daar wel gesprekken over gehad met mijn collega, maar op dit moment is de aanbesteding vanuit Oostzaan daarin afgerond. Er bestaat geen mogelijkheid meer om dat op elkaar aan te laten sluiten. Ik moet ook zeggen: tot mijn spijt. De gedachte vanuit de kinderraad, die trek ik iets breder. Ik heb samen in overleg met de scholen een menukaart opgesteld. Daar krijgen ze binnenkort een raadsbericht over. Of 45 die wordt, in het raadsbericht vanuit jeugd heb ik een wat groter raadsbericht laten opstellen waar andere dingen ook in terugkomen. Daarin denk ik dat de gedachten van de raad wel gesteund worden. Dus het zal daar in terugkomen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar wethouder Schalkwijk.

50 **Wethouder Schalkwijk:** Ja, ik was te vroeg voorzitter, zag ik. Want ik ga mijn antwoord pas geven bij categorie C.

De voorzitter: Oké. Dan had ik zelf nog twee puntjes waar ik heel even op in wilde gaan. Verkiezingen was een vraag van de POV volgens mij. Dat betreft alle verkiezingen die 55 gehouden worden. Tweede Kamerverkiezingen, provinciale, Europese, noem het allemaal

5 maar op. We hebben te maken gehad met een Tweede Kamerverkiezing die eerder is gekomen dan we hadden voorzien. Daar is geen extra geld, niet te beïnvloeden hogere kosten waren, zoals duurder papier enzovoort. Maar er zitten wel beïnvloedingsmogelijkheden in en dan gaat het bijvoorbeeld over hoeveel leden we op het stembureau zetten. We hebben er nu voor gekozen om dat met vier mensen te doen, ook nog een beetje uit de coronatijd, maar dat zouden we ook naar drie kunnen terugbrengen. Dat is het wettelijk minimum. Dus daar zit wel een beïnvloedingsmogelijkheid. Dus dat was uw vraag. Ja.

10 **De heer Haalboom:** Dan heb ik toch even kort een vraag. Die landelijke verkiezingen, daar heeft het rijk geen subsidie voor gegeven, of een vergoeding moet ik zeggen. Krijgen we die alsnog? Of krijgen we die helemaal niet meer?

15 **De voorzitter:** Die krijgen we niet meer voor de eerdere Tweede Kamerverkiezingen. Mocht het nu zo zijn dat we bijvoorbeeld in 2025 weer een Tweede Kamerverkiezing hebben, niet geheel uitgesloten volgens sommigen, dan zou het best kunnen zijn dat het rijk zegt van nou, dat wordt een beetje van de gekke. Maar dat kunnen we niet garanderen. Dan had u nog een vraag over de hogere kosten met betrekking tot het onderhoud van de kazerne. Ja, ik heb daar ook kennis van genomen en ik ben het volledig met u eens. Naar
20 aanleiding hiervan heb ik vragen gesteld aan de VRZW. Dat hadden wethouder Schalkwijk en ik een jaar geleden ook al gedaan toen dat proces gaande was. We hadden eigenlijk gezegd: we willen niet dat het onderhoud overgaat als het duurder wordt. Daar is toch kennelijk iets gebeurd waar wij geen invloed op hebben gehad. Nu hebben wij bij de VRZW, heb ik, de vraag neergelegd: breng eens in beeld waarom dat duurder is, hoe dat zit? Ik ben
25 voornemens om daar ook op te gaan interveniëren. Want het kan natuurlijk niet de bedoeling zijn. Het ziet er pico bello uit, zoals wij het altijd onderhouden hebben. Dit is een beetje gek. De bedoeling is dat je met meer massa dan ook een voordeel behaalt. Ja, dus daar wordt aan gewerkt. Volgens mij was dit dan het einde van categorie B, klopt dat? Ja, de heer Haalboom heeft nog een opmerking.

30 **De heer Haalboom:** Ja, ik had nog een vraag gesteld over de verhuizing van de afdeling Vergunningen naar Oostzaan.

35 **De voorzitter:** Help me nog even. Wat was uw vraag. Waarom was dat nodig? Nee, u zei dat is op handen. Ik kan u vertellen dat is al reeds ingezet. Uw vraag was?

40 **De heer Haalboom:** Nou, dat kost. Oké, het is al in gang gezet, het is eigenlijk al achter de rug begrijp ik nu. Want we hadden gedacht misschien kunnen we daar ook geld besparen door niet te laten verhuizen, maar dat is dus achterhaald begrijp ik.

45 **De voorzitter:** Ja, dat klopt. Dat team is verhuisd. Ik vat uw opmerking, want anders gaan we wel heel erg de uitvoering in, ik vat uw opmerking even op als zijnde van kijk binnen de OVER-organisatie en de huisvesting of daar eventueel dingen slimmer georganiseerd kunnen worden.

De heer Haalboom: Exact, dank u wel voor de samenvatting, precies.

De voorzitter: Ja, oké. Goed. De heer Stol heeft ook nog een opmerking.

50 **De heer Stol:** Ja, wij zijn het eens met de fractie van GroenLinks dat het grootste probleem toch is de OVER-gemeente die er € 3,1 miljoen erbij vraagt. En dat daar inderdaad wel het grote probleem zit. Hoe kun je daar zo verder mee? De vraag van me was is het niet verstandig om pas op de plaats te maken. Daar heb ik niet echt een antwoord op gekregen. Ik heb zelf het idee dat ons die tijd niet gegund is, maar dat weet ik niet. Overigens ten
55 aanzien van de sportaccommodaties denken wij verschillend, dat is duidelijk.

De voorzitter: Ja, ik denk dat we dat antwoord, dat we dat op dit moment gewoon niet kunnen geven. Op uw eerste vraag van de pas op de plaats. Het is natuurlijk wel zo, omdat we 2025 incidenteel dekken, dat we daarmee wat extra tijd kopen. Het hele proces rondom
5 Duurzaam Begrotingsevenwicht is er natuurlijk ook op gericht om juist op dit aspect, die claim van OVER, de diepte in te gaan en daar nader naar te gaan kijken. Ik denk dat het in de tijd, zoals wethouder Schalkwijk al toegelicht heeft, goed komt. Ik kijk nog even naar hem. Zeg ik dat zo goed?

Wethouder Schalkwijk: Ja, u heeft het goed gezegd. Alleen ik weet niet hoe ik moet interpreteren de investering in OVER om hold zetten in relatie tot de motie, het besluit wat Oostzaan heeft genomen door uit OVER-gemeenten te stappen. Dan denk ik: ja, maar de wereld gaat wel gewoon door met draaien. Maar dat is dan mijn idee erbij.

De voorzitter: Dat is duidelijk. Dank u wel. We moeten even naar onze tijdsplanning kijken. We hebben categorie B nu afgerond. Nee, ik ben te vroeg, mijnheer Sanders.

De heer Sanders: Dank u wel voorzitter. Omdat ik hou van het detail heb ik even gegoogeld tijdens deze vergadering en bij een niet nader te noemen accountantskantoor vind je dan
20 een rapport dat je gratis kunt downloaden, dat ik een seconde later kreeg, voor een benchmark van 400 gemeenten specifiek voor deze ronde, voor 2024, met een omschrijving van de problemen van alle gemeenten in 2026. Met 20 kengetallen om te kijken of je een match kunt vinden met een vergelijkbare gemeente, waarbij je natuurlijk voor geld, maar er zullen meer bureaus dit aanbieden, tot een nadere benchmark van de door jouw gekozen
25 matchgemeente kan komen. Ik denk toch, als ik dat in een paar minuten kan googelen uit de computer dat we toch als gemeente daar ons voordeel van kunnen doen door de controller te vragen eens een paar van dit soort aanbiedingen naast elkaar te leggen en de portefeuillehouder daarmee te ondersteunen. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, volgens mij sluit het aan op de inbreng die eerder gegeven is, dat de raad behoefte heeft aan wat vergelijkingsmateriaal en uw oproep die is al eerder hier gedaan en samengevat. Dat sluit mooi bij elkaar aan. Dank u wel. Ik kijk even rond. Dan gaan we even naar het proces kijken. We gaan om 18.00 uur eten. Kunnen we ook om 18.15 uur eten?
35 Nee, dat weten we nog niet helemaal. Dan gaan we toch denk ik gewoon beginnen met categorie C en kijken we even hoever we komen, of we die helemaal af kunnen ronden voor het eten of dat we die even moeten onderbreken. Even kijken wat categorie C ook alweer was. A, meer inkomsten genereren. Ik krijg het al ingefluisterd. Nou, zijn jullie er klaar voor? Ja? Mijnheer Kramer mag ik u dan als eerste het woord geven. Meer inkomsten door D66.

De heer Kramer: Ja hoor, geen enkel probleem voorzitter. Even kijken, nogmaals, rijp en groen door elkaar. Leges nogmaals even goed kijken of we overal inderdaad de 100%-
40 dekkingsgraad hebben. Even kijken, wat had ik nog meer. Ik wil graag een overzicht hebben van welke ruimte we nog hebben binnen de ozb. Ik geef eventjes, ik wijs even terug naar wat ik al eerder heb gezegd. Het dreigt dat de gemeente gelimiteerd zal worden in de verhoging
45 van de ozb. Daar moet je misschien nu al rekening mee houden, zeker in gedachte dat we met de overname van de wegen de ozb al ophogen. Mocht dat tegenvallen bijvoorbeeld, dat het niet aansluit, die speciale verhoging, met hetgeen wat we nu gaan besteden aan het onderhoud van de wegen, zal misschien over een jaar een aanpassing nodig zijn. Dat vind ik gevaarlijk als inderdaad het plan van het komende kabinet uitgevoerd wordt. Het staat in het
50 hoofdlijnenakkoord. Ik meen zelfs, maar daar moet mijnheer Doorenbos mij maar even corrigeren, iets dat overgenomen is uit het VVD-verkiezingsprogramma. Laten we daar eventjes naar kijken of we daar misschien nog mogelijkheden hebben. Ik kan nog een hele gekke noemen. Een sale en lease back van het gemeentehuis. En voor de rest, ik denk dat we een taakstelling bij mijnheer Van Wanrooij neer moeten leggen voor de hoeveelheid
55 binnen te halen subsidies. En dat eventjes voor dit moment.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Kramer. Mag ik het rijtje afgaan naar mevrouw Schoonheim, GroenLinks?

5 **Mevrouw Schoonheim:** Ja, dank u wel. Ja, met betrekking tot de kostendekkendheid van leges, tarieven en dergelijke. Natuurlijk is het verstandig om daar naar te kijken. Het is wel zo dat hier misschien een benchmark gewoon qua regio ook op zijn plaats zou zijn. Want in mijn beleving zijn wij al een vrij dure gemeente. Je kan je afvragen of we dat ook willen zijn. En het lijkt me ook voor inwoners heel vervelend dat als je dus aan deze kant van de brug
10 woont, dat het niet te betalen is en als je toevallig aan de andere kant van de brug woont dat dat een stuk beter gaat, dus het is wel goed om daar naar te kijken. Misschien in bredere zin is het ook goed om je af te vragen als we aan de ene kant, zoals net besproken bij categorie B, alles gaan afschalen, uitkleden, minder qua taken en dergelijke, die we hebben als gemeente en dan tegelijkertijd om je opbrengsten te verhogen, alles duurder gaan maken.
15 Dan raak je de inwoners wel dubbelop. Nou ja, het is ook heel verstandig om daar naar te kijken. En dan dus weer terug te komen bij: waarom doen we dit allemaal en wat levert het dan op. Kortom: de claim van € 3,1 miljoen, waar is het op gebaseerd? Wat levert ons het meeste op? En maak daarin de afweging in verhouding tot welke gemeente willen we zijn voor onze inwoners, hoe zit het met die brede welvaart? Dan nog even op iets meer
20 detailniveau. We zijn het eens met de waarschuwing van de heer Kramer. Volgens mij was het ook aangegeven door de controlecommissie, dat we in de gaten moeten houden dat de ozb niet ongelimiteerd verhoogd mag worden en daar wilde ik het even bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wilde ik eigenlijk nu naar de heer Kindt gaan, PvdA.

25 **De heer Kindt:** Dank u wel voorzitter. Ja voorzitter, de mogelijkheden om de inkomsten van de gemeente te kunnen verhogen. Dat zijn de mogelijkheden die daar gangbaar voor zijn. Verhogen van de ozb, verhoging van toeristenbelasting, nieuwe belastingen bedenken. Bijvoorbeeld een hondenbelasting verhogen of een toeristenbelasting verhogen voor
30 dagjesmensen. Verhogen van tarieven voor vergunningen, subsidies. Verhogen parkeertarieven, of instellen parkeertarieven. Het is echt heel moeilijk. Het enige instrument dat echt praktisch is en dat doen we niet omdat we dat zelf zo graag willen, maar zoals ook in het verhaal van de VNG wordt aangegeven, daar worden we eigenlijk met de rug tegen de muur door het rijk toe gedwongen en dat willen we ook zichtbaar maken naar de inwoners
35 dat met de verschraling, zoals Karen Schoonheim al aangaf, dat je aan de ene kant een verschraalde dienstverlening hebt, verschraalde omgeving en aan de andere kant ook nog hogere lasten hebt. Dat komt echt niet door ons. Het is ook een stukje in beeld brengen en duidelijk krijgen naar de inwoners toe van: we worden hiertoe gedwongen. Nou, een idee is misschien voor een ozb-verhoging is moeilijk te vermijden maar is wel een lastenverzwaring voor de inwoners. Kunnen we dit combineren met een aanpassing van het rioolrecht? Het
40 rioolrecht in deze gemeente is voor iedere gemeente gelijk. We hebben woningen die in een etage zitten, de zeshoogflat bijvoorbeeld. Deze mensen hebben feitelijk een veel lagere kostencomponent in dat riool dan een vrijstaande woning die ver weg in het veld staat. Nou, die vrijstaande woningen die hebben vaak een hogere waarde en terecht, want die staan er ook prachtig bij, mooi in dat veld. En dat we zeggen: de enige belasting waar je dat kan
45 doen, waar je nog een stukje inkomenspolitiek kan voeren, dat je zegt: het rioolrecht maken we afhankelijk van de waarde van de woz. Er zijn verschillende gemeenten die dat doen en die op die manier dus een gedifferentieerd tarief hebben. Welgestelden in grote woningen betalen dan veel meer. Het is ook gerechtvaardigd want het riool naar hun woning toe kost
50 ook veel meer om dat aan te leggen. Mensen die in een rijtjeswoning wonen, een woning die minder waard is, daar is de aanleg van het riool ook goedkoper en dan wordt die heffing ook goedkoper. Op die manier verhogen we de ozb, maar tegelijkertijd brengen we voor mensen met een bescheiden inkomen een differentiatie aan dat het inkomen voor deze, dat de belasting voor deze mensen netto misschien toch wat lager uitvallen. Ik hoor graag hoe de
55 andere fracties daarover denken. Daarbij dus. Voorzitter, tot zover.

De voorzitter: Ja, ik heb alleen even een vraag over uw betoog. Want u ging net zo snel. U noemde zeg maar heel veel ideeën, zoals toeristenbelasting verhogen, hondenbelasting verhogen, tarieven verhogen, parkeertarieven invoeren. Bedoelde u dat nu gewoon als zijnde van daar zou je ook aan kunnen denken? Of is uw fractie daar voor.

De heer Kindt: Excuses voorzitter. Het was niet om u in de war te brengen, maar dat zijn een beetje de mogelijkheden die je hebt om de inkomsten te verhogen.

De voorzitter: Dat begrijp ik. Maar bent u daar voor of niet?

De heer Kindt: Daar zien we weinig mogelijkheden voor. Behalve dan met de ozb en dan in combinatie met een rioolrechtenaanpassing om met inkomenspolitiek mee te doen.

De voorzitter: Het is mij duidelijk. Dank u wel. Dan gaan we naar het CDA, de heer Stol.

De heer Stol: Dank u wel mevrouw de voorzitter. De voorstellen die we tegenkomen in bijlage 2 onder dit onderdeel, meer inkomsten genereren, daar zijn we het wel mee eens, zeker voor wat betreft het kostendekkend maken van de leges en de tarieven. We delen wel de opinie van de fractie van GroenLinks dat je erop moet letten dat je in verhouding tot omliggende gemeenten toch wel een beetje in de pas moet blijven lopen, dus al te grote verschillen moet je ook niet willen. Het binnenhalen van externe financieringen van rijk, provincie en subsidies, ja, we gaan ervan uit dat het college daar de uiterste best voor doet, maar niettemin een check laten uitvoeren door deskundigen van extern is misschien ook wel een goede en dat kan misschien extra opleveren. Het verhogen van lokale lasten en belastingen zoals ozb, ja ozb, het passeerde al meer, het lijkt onontkoombaar. Er werd net opgemerkt dat er een limitering op komt, dat is dan een belangrijk gegeven. Als we daar wel toe moeten besluiten, dan is het in ieder geval heel belangrijk dat we inderdaad goed uitleggen naar de inwoners van, waarom is dat dan, wat is daar dan van de reden, wat daar net door de fractie van de PvdA werd genoemd de koppeling met de ozb-waarde van de woning en de hoogte van het rioolrecht, zo heb ik dat begrepen, een interessante gedachte. Ik ben benieuwd eigenlijk of dat technisch kan, misschien heeft de verantwoordelijk portefeuillehouder daar een idee over. Ik had zelf nog genoteerd, is het een optie om de ouders in verband met leerlingenvervoer nog om een bijdrage te vragen? Die zijn ook niet allemaal armlastig. En ja, bij eerdere sessies werd al genoemd een bijdrage vragen in het kader van de WMO voor, ja waarbij de inkomensafhankelijkheid is losgelaten, vinden wij ook toch wel een belangrijk issue. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel, even kijken, we gaan naar de VVD. Wie wil daar, ja de heer Doorenbos.

De heer Doorenbos: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Ja, meer inkomsten genereren, kostendekkende leges en tarieven, zoals leges, ruimtelijke ordening en tarieven en van het huwelijk. Ja, daarmee zijn wij akkoord. We moeten tegelijkertijd nog iets daarop aanvullen. Als ik u mee terug mag nemen naar de bedrijfsvoeringsavond onlangs van OVER, toen hebben wij eigenlijk ook eens doorgepraat van ja, luister, ruimtelijke ordening, vergunningen. In hoeverre zijn de verleende vergunningen eigenlijk kostendekkend? Toen kwam er een heel onthutsend antwoord en dat onthutsende antwoord was 20%. Met andere woorden per verleende vergunning levert de gemeente Wormeland 80% subsidie daarop. Zijn er twee dingen: of de arbeidsproductiviteit binnen OVER laat te wensen over of de tarieven zijn veel te laag, maar in deze tijden kun je dat zonder meer niet meer verwachten dat de gemeente, de inwoners, wij allemaal, dit op deze manier laten doorgaan. Dat is het eerste punt. Vervolgens, verhoging lokale lasten en belastingen zoals ozb, hebben we verschillende keren gehoord, toeristenbelasting en precarioheffing. Ja, het viel ook al, de ozb wordt waarschijnlijk in het kader van het nieuwe nationale regeringsbeleid aan maximale grenzen

gebonden, dus in hoeverre dat reëel is, het is een vraag. Tegelijkertijd moeten we één ander ding ook niet vergeten en dat is volkomen los van ons allemaal en los van de politiek, maar als wij kijken naar onze burgers, dan zien wij dat onze inwoners van de gemeente Wormerland aan alle kanten met extra lasten worden geconfronteerd en onroerend goed is de laatste jaren gigantisch in waarde gestegen, maar vervolgens is de lastendruk van onze inwoners ook gigantisch gestegen. Dus de vraag is hoe je op een evenwichtige manier de ozb kunt verhogen, maar tegelijkertijd ook kunt voorkomen dat je daarmee dan je eigen inwoners over de kop heen jaagt. Een ander ding wat we nog niet hebben gehoord, laat ik het zo zeggen, ik noem het maar heel simpelweg de verappartementering van onroerend goed in het buitengebied. Heel concreet, in leegstaande gebouwen dan wel woningen die leeg komen te staan, grote gebouwen, die worden wel of niet onder vergunning verbouwd. Er komen verschillende mensen in te wonen, verschillende mensen die niet met elkaar in familiale band staan. Het eerste wat we natuurlijk kunnen zeggen is ja, wij als gemeente weten het niet, dus we kunnen die mensen ook niet extra in de heffing betrekken door bijvoorbeeld een heffing toeristenbelasting op te leggen. Maar, jaarlijks hebben wij, zoals we dat noemen maar, hondencontrole. Komt er een oudere gepensioneerde persoon langs, ieder huis aan huis wordt gecontroleerd. Wel of geen huis. Waarom dit niet een keer combineren? Dan weten we meteen extra of er een extra belastinggrondslag bestaat en dan kunnen we in datzelfde kader ook nog een eventuele verzoek tot bijdrage in de kosten opleveren. Vervolgens, de heer Kindt, boeiend verhaal met betrekking tot rioolheffingen en dat te koppelen aan ozb en dergelijke. Alleen, rioolheffingen zijn voor zover ik tot op heden weet direct kostendekkend. Het mag niet meer zijn dan de kostendekkendheid. Dat heeft per direct tot gevolg dat zoals de heer Kindt dit nu aangrijpt als een middel voor inkomenspolitiek op gemeentelijk niveau, dan denk ik ja dat gaat toch echt niet.

De voorzitter: Oké, er is een interruptie want de heer Kindt denkt er anders over, denk ik.

De heer Kindt: Dank je wel voorzitter. Ja het is niet de bedoeling om meer te innen dan nodig voor de kosten van het riool, maar wel om daar een andere verdeling, een andere spreiding van de lasten te brengen. Dus woningen die gewoon veel meer rioolkosten maken, die krijgen dan een hogere rekening en mensen in kleinere woningen of gestapelde of rijtjeswoningen, die krijgen dan een lagere last en dat in combinatie met een verhoging van de ozb brengt verlichting voor mensen met bescheiden inkomens. Het bestaat, bijvoorbeeld de gemeente Arnhem, die doet dat al jaren.

De voorzitter: Dus de totale kostendekkendheid binnen het riooltarief wijzigt niet, alleen een andere verdeling en dat ontlast of geeft extra mogelijkheden om de ozb te verhogen.

De heer Doorenbos: Nou, laat ik het dan zo zeggen, dan ben ik benieuwd naar de zienswijze van portefeuillehouder in dezen.

De voorzitter: Wij allemaal, dat gaan we zo meteen horen. Was u aan het einde van uw betoog?

De heer Doorenbos: Ik denk het wel op dit moment.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Nog even naar de POV.

De heer Haalboom: Ja, dank u wel voorzitter. Ja, wij zijn natuurlijk zeer van mening dat we de inwoners van onze gemeente zoveel mogelijk moeten proberen te ontzien. Derhalve ozb-verhoging zien we eigenlijk als het aller-, allerlaatste redmiddel. Waar we meer in zien is en dat staat hier ook eigenlijk onder punt c, is het binnenhalen van externe financieringen van het rijk en provincie en subsidies. Ik denk dat we daar eens even kritisch naar moeten kijken, want wat ons bijvoorbeeld opviel ook weer in de kadernota, is dat er dus een aantal bruggen aangepast moeten worden op verzoek van de VRZW en dat heeft te maken met de

enigszins te zware brandweerwagens terwijl wij posten gesloten hebben waarbij brandweervoertuigen betrokken waren die daar geen last van hadden. Kortom, onze brandweertzorg is naar de VRZW gegaan, die vervolgens constateren dat de bruggen niet voldoen omdat zij te zware wagens hebben, dan denk ik, oké wie gaat dit dan betalen? Is daar dan een rijkssubsidie voor of moeten wij dat dan betalen? Nog iets wat ons opviel, of eigenlijk is het meer een suggestie, is het gemeentehuis. Kunnen wij hier niet een gedeelte van het gemeentehuis wellicht verhuren? Dat wilden wij nog eventjes toevoegen als vraag. Tot zover, voorzitter.

10 **De voorzitter:** Dank u wel. Ik ga weer proberen een samenvatting te maken van deze input en daarna ga ik naar onze onvolprezen wethouder van Financiën die daar ongetwijfeld allerlei hele goede dingen over te zeggen heeft. Wat heeft u zoal naar voren gebracht? Kostendekkendheid van de leges, maar let wel op graag binnen een regionaal perspectief bekeken of het niet zeg maar uit de pas gaat lopen. De ozb, kijk daar nog eens goed naar
15 welke ruimte we daarin hebben om dat te verhogen ook in relatie tot het overnemen van de wegen hoe dat zich ontwikkelt. Subsidies binnenhalen, welke opties hebben we daar nog voor? Het gemeentehuis zelf, moeten we misschien een stukje verhuren of moeten we dit hele pand misschien wel afstoten en terug huren? Wat zou dat opleveren? Als we die ozb-ruimte willen benutten, we gaan die fors verhogen, kunnen we dan wellicht ook iets
20 verzachten door in het rioolrecht te gaan differentiëren, conform gemeente Arnhem, is dat een optie? Kunnen we nog andere inkomstenverhogende maatregelen nemen door bijvoorbeeld leerlingenvervoer te bekijken, de eigen bijdrage van ouders, toch nog eens naar die WMO te kijken? Precariobelasting is genoemd, toeristenbelasting. Ga eens heel creatief kijken of er nog onbekende woningen in onze gemeente zijn die wellicht in aanmerking
25 komen voor belasting, die eigenlijk op dit moment belasting ontduiken, zeg ik maar even. En er is een vraag gesteld over de bruggen en de lasten die die bruggen kunnen dragen en ik had nog een vraag genoteerd van de heer Rozemeijer over de rekenrente vorig blok, dus die kunnen we misschien ook meteen meenemen. Ik ga naar de heer Schalkwijk.

30 **Wethouder Schalkwijk:** Dank u wel voorzitter. Ik zei net bij het volgende punt dat ik even terug zou komen in dit blokje van inkomstenverhogende zaken die je kunt doen en dan noem ik de areaaluitbreiding. Als we areaaluitbreiding krijgen, dan krijgen we dus ook een vergroting van de inkomsten die we hebben. Alleen om die reden al zou je voorstander voor de verduurzaming van de sportaccommodaties moeten zijn. Dat levert minimaal 165
35 woningen erbij op. De dekking van de leges, dat is een goed punt. Ik weet dat we in 2021, hier heb ik het hele spulletje liggen en dit gaat over begraven, ook al tegen het licht gehouden hebben. Het is altijd goed om dat nog een keertje tegen het licht te houden. Zijn er dingen veranderd? Ik weet van begraven dat we die nooit 100% dekkend kunnen krijgen en dat heeft ermee te maken dat mensen veel minder gaan begraven en dus per graf, als je het
40 zou omrekenen, de onderhoudskosten steeds meer worden en dat zou betekenen als we begraven kostendekkend gaan maken, dat het onbetaalbaar is om in Wormer nog begraven te worden. Ik geef het alleen maar eventjes aan en ik vind het ook een goede suggestie om een benchmark te houden binnen de Zaanstreek-Waterlandgemeenten om te zien waar wij ongeveer staan. Wij staan zeker niet bovenaan en in Zaanstad over de brug, ik zou het niet
45 aanraden, dat is echt duurder, maar het is altijd goed om daarnaar te kijken. Dat vind ik goed, die limitering van de ozb moeten we even kijken. Het moet nog door de Tweede en Eerste Kamer, maar dat is in ieder geval goed om in de gaten te houden. Dat rioolrecht is al net eventjes uitgewisseld. Op het moment dat je dat gaat differentiëren, bijvoorbeeld de WOZ-waarde van je woning, dat levert geen stuiver op, want hij is bij ons 100%
50 kostendekkend. Dus dat is inderdaad een inkomensdingetje, dat is politiek. Dan hebben we jaren geleden, dat was in de periode 2010 en 2014 zat hier de wethouder van Financiën, dat was de heer Hendriks, en die heeft in Den Haag een bureau aangezocht op basis van no cure, no pay en dat heette Pecunia Non Olet en die kon kijken naar de subsidies die we zouden kunnen binnenhalen. Misschien is het een idee om daar nog eens naar te kijken of
55 we dat inderdaad kunnen, maar dan moet het nogmaals, dan hebben we het wel over de

subsidies die we binnenhalen die we anders nooit zelf bedacht hadden, want anders dan kost het geld. We weten heel goed de weg binnen subsidieland. Ik hoop het wethouder Van Wanrooij niet uit te leggen, die is daar meester in. En...nou dat is de volgende collegevergadering gevulde koeken hoor, dat kan ik u vertellen, maar... dus dat is wel iets waar we heel scherp naar zouden moeten kijken van levert het wat op als we dat gaan doen, moeten we dat vooral niet doen? Even kijken, leerlingenvervoer, daar ga ik niet over. De vergunningverlening, ja dat is denk ik ook veel meer wat ik zou zeggen bij de portefeuillehouder die de burgemeester heeft, want die gaat heel veel over dat soort van vergunningen. Ja, het verhuren van een deel van een gemeentehuis. Nou, daar ben ik al een tijdje mee bezig en het is tot op heden niet gelukt om een huurder te vinden die ook aan onze voorwaarden voldoet, want je kan het misschien wel verhuren, maar dat zijn de verhuurders die je liever niet in dit huis hebt, want ze komen natuurlijk wel voorbij het veiligheidspoortje en dan kunnen ze eigenlijk in ieder geval over de eerste verdieping zo ongeveer vrij lopen, dus alleen dat is al moeilijk, dat is eigenlijk het enige gedeelte wat vrij staat omdat onder andere vergunningen vertrokken zijn. Ik heb niet scherp voor ogen de suggestie van mijnheer Kramer om het hele gemeentehuis te verkopen en het terug te leasen. Dan heb je een eenmalige opbrengst en vervolgens structurele lasten. U weet hoe dat zit, structureel in, structureel uit en incidenteel in, incidenteel uit. Ik zou zeggen, nou, we kunnen het even tegen het licht houden, maar ik weet niet of ik er voorstander van ben. Dat was hem, dank u.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Die rekenrente, had u daar nog iets, 1,5%.

Wethouder Schalkwijk: Ja zeker, 1,5%. De rekenrente is bij ons inderdaad lager dan in Oostzaan en de rekenrente is de gemiddelde rente die we betalen over alle leningen. Dan kom je dus uit op 1,5%. Als dat nou naar de toekomst toe veel hoger gaat worden, omdat we nieuw geld moeten aantrekken met een hogere rentelast, dan zal je zien dat die rekenrente hier intern ook opgehoogd gaat worden, maar voorlopig staat die bij ons op 1,5%. Dank u.

De voorzitter: Ja, de heer Rozemeijer was u voor, dus ik ga daar eerst heen.

De heer Rozemeijer: Ja, ik hoop dat de Zaanbrug niet tegen de nieuwe ECB-rentes moet worden gefinancierd, maar tot daaraan toe. Ik heb een vraag over de ozb. Iedereen heeft hier geroepen van de ozb kan wel omhoog. Nou ja, het hoofdlijnenakkoord zegt er wat over. Oké, nou een aantal hebben dat gezegd dan, maar als ik in de "Waar staat je Gemeente" kijk, dan is de onbenutte ozb-capaciteit 1,6%. Betekent dat dat wij de ozb nog maar met 1,6% kunnen verhogen?

De voorzitter: Ja, we hebben nou net afgesproken dat we ernaar gaan kijken welke ruimte er is, dus het is misschien niet handig om er nu op te speculeren. Ik kijk even naar de wethouder.

De heer Rozemeijer: Dit is informatie die er al is.

Wethouder Schalkwijk: Ik kan een algemeen antwoord geven. Op het moment dat we artikel 12 worden, gaat de provincie kijken naar überhaupt de ruimte die we nog hebben om tarieven en heffingen te verhogen en daar hoort dan ook de ozb bij, maar dat is echt over de volledige breedte. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dat is nog niet een heel bevredigend antwoord, maar de toezegging ligt er dat er naar gekeken wordt. De heer Kramer en daarna ga ik nog even naar de heer Van Wanrooij.

De heer Kramer: Ja, een heel gek idee en misschien moeten we dat eens eventjes gaan bekijken. De wethouder gaf aan, begraven krijgen we nooit 100% dekkend. Is het een optie

de begraafplaats in Wormerland te sluiten voor nieuwe begrafenissen. Ja, we hebben ook geen crematorium. Daar moet je ook voor de gemeente uit. Ja, ik probeer een creatieve oplossing te verzinnen. Is dat mogelijk? Zou dat geld opleveren? Doe daar eens een gedachte-experiment mee.

5

De voorzitter: We noteren hem. Dank u wel. Dan de heer Van Wanrooij.

Wethouder Van Wanrooij:

10 Ja, dank u wel voorzitter. Er is door twee partijen wat over riolering gezegd. We zijn bijna klaar met het nieuwe gemeentelijke rioleringsplan. Dat moest geactualiseerd worden en ik hoop dat het nog voor de zomer naar het college kan en dat in het najaar de raad erover kan.... en dan gaat ook de financiële onderbouwing voor de toekomst... dus dat is wel een hele belangrijke, ook gezien die klimaatverandering met de stofbuien die we momenteel hebben, dus dat komt nog naar uw raad toe.

15

De voorzitter: Oké, waarvan akte. Ik had zelf nog een vraag genoteerd over de bruggen en de VRZW, volgens mij van de POV, maar daar moet even een van de wethouders mij een beetje bij helpen, denk ik. Wat de VRZW volgens mij heeft aangegeven, is dat de belasting van de brug niet meer voldoende is, maar dat is niet per se alleen voor brandweerauto's, dat geldt eigenlijk voor al het verkeer. De heer Van Wanrooij heeft er net een term voor gebruikt, de asbelasting volgens mij. Zeg het toch eens.

20

Wethouder Van Wanrooij: Aslastbelasting.

25 **De voorzitter**: Aslastbelasting.

Wethouder Van Wanrooij: Dat is meerdere woordwaarde en dat soort dingen.

30 **De voorzitter**: Dat betekent dat even ongeacht wat voor type vrachtwagen of grote wagen daar dan overkomt, dat de brug niet meer in staat is om die last te dragen. Zo zeg ik het goed hè? Wethouder Van Wanrooij vult misschien even aan.

35 **Wethouder Van Wanrooij**: Ja, dat klopt. Dat wordt meegenomen in ons onderhoudsplan, dus als je kijkt naar wat er in de kadernota staat, er staan een aantal investeringen die verder in de tijd worden geplaatst, dat betekent gewoon dat die bruggen nog voldoen aan de wettelijke vereisten daarvoor.

De voorzitter: De heer Haalboom.

40 **De heer Haalboom**: Ja, dan toch maar even een korte vraag, voorzitter. Dat is toch niet nieuw? Dat is altijd al geweest. Ik snap niet zo goed waarom we daar nu plotseling mee geconfronteerd worden, want er zijn altijd vrachtwagens overheen moeten gaan, dus ik zie niet zo in waarom we daar dan ineens dan dit bericht krijgen.

45 **Wethouder Van Wanrooij**: Zover ik weet heeft dat alleen betrekking op die brug in Oostknollendam en de overige bruggen, overigens ik moet het ook zeggen, die brug in Jisp heeft het ook, maar daar gaan we in het najaar sowieso groot onderhoud plegen dus en daarmee vervalt ook weer die discussie over die aslastbelasting.

50 **De voorzitter**: Komt gewoon dat die bruggen gewoon in dermate staat van onderhoud zijn dat ze daar, dat ze risico lopen.

(Er wordt buiten de microfoon gesproken (04.20.50))

5 **De voorzitter:** Ja, klopt. Hij zat ook al in ons meerjarenprogramma, dus in die zin sluit het aan bij elkaar. Dat was even die vraag. Nou, ik denk dat we op een mooi moment zijn aangekomen om even naar het vervolg te kijken richting diner. Dan was het programma mij even een beetje onduidelijk, want even kijken hoor. We zouden een uur dineren, maar categorie C en D begint alweer om 18.45 uur.

Mevrouw Vrolijk: Nee, nee, hier. Dit is een verkeerde.

10 **De voorzitter:** Oh, dat is een verkeerde. Oh, dank je wel. Even kijken hoor. Ja. We gaan een uur dineren en dan zijn we zo meteen om 19.00 uur weer terug voor categorie D. daar zijn we dan aan toe. Heel erg bedankt. We lopen een drie kwartier voor op het programma. Dus heel erg bedankt voor uw input en eet smakelijk. Tot zo. En allemaal mee-eten krijg ik nog hier door. Iedereen welkom.

15 Schorsing

20 **De voorzitter:** Goedenavond, mag ik de raadsleden, de collegeleden en de bezoekers vragen om hun plek in te gaan nemen, want wij gaan bijna starten. Het is inmiddels 19.00 uur, dus wij gaan verder met onze bijeenkomst, waarin wij centraal hebben gesteld de vraag: welke kaders willen wij meegeven voor het proces Duurzaam Begrotingsevenwicht, de kadernota en het voorjaarsbericht. Wij hebben inmiddels drie categorieën achter de rug en wij gaan nu verder met categorie D. Dan had ik net opgezocht welke categorie dat was: een doelmatige en efficiënte organisatie. Wij gaan weer drie kwartier met elkaar van gedachten wisselen. Wie vindt het leuk om als eerste hier het woord over te voeren? Kan ik u misschien verleiden, mijnheer Doorenbos, als eerste het woord te nemen? Ja, dat kan ik. Gaat uw gang.

30 **De heer Doorenbos:** Dat moet nog blijken, mevrouw de voorzitter. Ja, het is specifiek. Ik ben eigenlijk niet gewend om zonder meer nee te zeggen. Maar ja, goed. Daar schieten we weinig mee op. U vraagt mij het nodige over een doelmatige en efficiënte organisatie. Als eerste, als je gaat nadenken wat OVER eigenlijk doet, in combinatie ook met andere gemeenten, dan zie je eigenlijk heel veel uitvoering en bij die uitvoering gebruiken ze overal toepasbare standaardwerktuigen. Heel concreet: computerprogrammatuur, ICT, dus ze worden ook geconfronteerd met vergelijkbare beveiligingsrisico's, vergelijkbare benodigde computersystemen en dergelijke. Wat ons is eigenlijk is opgevallen is OVER die hanteert of die opereert in dit kader nog steeds als stand alone, als een zelfstandig staande marktpartij. Dat moet en eigenlijk zou beter kunnen en we horen hier ook met regelmaat opmerkingen over VNG-congres en wat er allemaal gaat gebeuren. Zou het niet een verstandig punt zijn om richting het VNG-congres te gaan zeggen: luister eens, we hebben sowieso 80% van onze werkzaamheden, die zijn eigenlijk allemaal uitvoerbaar en uitvoerend van aard en karakter, van landelijk beleid. Waarom proberen we niet daarvoor een gezamenlijk gereedschapskist neer te zetten? We worden nu geconfronteerd met digitale risico's en dat er diverse situaties van beveiliging voor computerapparatuur en dergelijke en gegevensbescherming moet worden ingebouwd. Andere gemeenten hebben precies hetzelfde. Waarom gaan we dat niet gezamenlijk doen in plaats van iedere keer opnieuw het wiel uitvinden? Dat is denk ik sowieso al een oplossing voor OVER, waar ze eigenlijk eens een keer strategisch naar zullen moeten kijken in plaats van zonder meer een wensenlijstje bij de deelnemende gemeenten neer te leggen. Ja, vervolgens, u geeft een aantal opmerkingen. Het versoberen van personele voorwaarden zoals opleidingsbudget en faciliteiten zoals college en personeelsbijeenkomst, attenties en dergelijke. Ja, eigenlijk er is weinig alternatief, we moeten het doen vanzelfsprekend voor zover de cao dit toestaat. Dus, punt 1, het versoberen, kunnen wij ondersteunen. Vervolgens het verminderen van het aantal managementfuncties. Het was een beetje lastig, maar in het kader van het voorbereiden van deze avond hebben wij ook een klein beetje gekeken naar

managementkosten en de benchmark. En ja, bij die benchmark bleek ons dat OVER toch wel heel dicht aan de bovenkant zit van de managementkosten. Dat is een beetje een scheve verhouding, dus tegenover die achtergrond een opmerking over het verminderen van het aantal managementfuncties: hoogst noodzakelijk. Besparing op huisvesting, energielasten en ICT. Over ICT hebt u mijn betoog al gehoord. Huisvesting is ook al het nodige over gezegd, waarbij in ieder geval de VVD geen voorstander is van de sale and lease back-constructie, want dat is het verkopen van je tafelzilver en uiteindelijk nog meer geld toe uitgeven zonder dat het wat oplost. De energielasten te allen tijde, er staat ook een voorstel in de stukken tot het aanschaffen van een warmtepomp. Die warmtepomp is landelijk verplicht, helemaal uitstekend. Er staat ook bij een terugbetalingstermijn, of eigenlijk een af te schrijven over tien jaar, als ik het goed heb. Alleen wat er niet bij staat, is dat de kosten van de energie gehedged worden. Heel concreet, als tussendoor de prijzen van gas en elektriciteit stijgen door een of andere wereldtragedie, dan klopt in dit geval de tienjaarstermijn niet meer. En dan is daarmee dus eigenlijk ook zo de financiële onderbouwing van de aanschaf van warmtepompen en dergelijke gebaseerd op los zand, dan wel drijfzand, zoals u wil. Vervolgens in- of uitbesteden, regionaal meer samenwerken en of inkoopcontracten opnieuw aanbesteden. Dat is hoogst gewenst. En u hebt al mijn pleidooi voor de ICT en het samenwerken met meerdere gemeenten gehoord. Ja, het is iedere keer eigenlijk feitelijk voor de gemeenten met ICT heel veel hetzelfde trucje en heel veel dezelfde risico's. Dat kan allemaal vele malen simpeler. Dus tegenover die achtergrond zou ik ook zeggen van gebruik de VNG-contacten en kijk eens wat er samen te werken valt, in ieder geval op regionaal niveau en het liefst op provinciaal niveau. Tot zover, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we nog een vraagje aan u. Wat is gehedged?

De heer Doorenbos: Dat wil zeggen, je zorgt ervoor dat je gedurende een bepaalde termijn steeds gas of elektriciteit kunt blijven afnemen tegen een oorspronkelijk vastgestelde leveranciersprijs. Dus eigenlijk neem je een optie om beleverd te worden, bij wijze van spreken tegen, nou wat zullen we zeggen, €2,00 per kubieke meter.

De voorzitter: Een vast contract, heet het bij ons thuis dan.

De heer Doorenbos: Yes. Dat is wat anders... Zo zou je het in principe kunnen noemen, maar in het normale zakelijk leven noemen wij dat hedgen.

De voorzitter: Oké, goed. Elke dag leren we weer wat nieuws, dus dat is echt heel leuk. Dank u wel, mijnheer Doorenbos. Ik kijk even naar de burens, misschien de POV. Zijn jullie al zover?

De heer Haalboom: Ja, dat is goed hoor, voorzitter. We hebben eigenlijk niet zoveel toe te voegen aan het betoog van de heer Doorenbos. Ja, het versoberen van personele voorwaarden, ja. Opleidingsbudgetten, ja we kunnen eigenlijk alleen maar dit toezeggen. We zijn het daarmee eens. Verminderen van het aantal managementfuncties, ja het is natuurlijk lastig voor ons om te kijken hoe dat managementconstructie eruitziet binnen OVER, maar het lijken mij allemaal normale, gezonde dingen om te onderzoeken. En die besparing op huisvesting, daar hebben we natuurlijk al wat over gezegd. We zouden natuurlijk wellicht, maar goed de wethouder zei dat dat heel lastig wordt, maar toch misschien proberen om een gedeelte van dit gemeentehuis te verhuren. Dus in die zin, ja we kunnen eigenlijk... We hebben er niet zo heel veel aan toe te voegen eerlijk gezegd. Het meeste is denk ik al wel een beetje genoemd. Dus ik wou het hier maar eventjes bij laten.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Haalboom, dan gaan we naar die kant, mijnheer Kramer, D66.

De heer Kramer: Dank u wel voorzitter. Ik vind dit een hele lastige, want wij gaan niet over OVER. Ik heb ook te weinig inzicht in OVER om daar echt een onderbouwde reactie op te kunnen geven. Ik weet echt niet... Ik zie de cijfers en dan kan je daaruit afleiden dat het misschien een organisatie is die enigszins topzwaar is. Maar helemaal zeker, ik weet het niet. Dus ik beperk me eigenlijk eventjes tot wat ik wel weet. En welke voorstellen er eigenlijk worden gedaan. Wat belangrijk is voor OVER-gemeenten, dat is ons personeel. Dat moeten we houden, dat moeten we in deze huidige marktomstandigheden misschien een klein beetje pampieren en we moeten zorgen dat ze bij de tijd zijn. Dus ik voel op zich niet voor het versoberen van personele voorwaarden. Dat zijn juist die dingen die mensen aan de organisatie binden. En dat wil je natuurlijk wel houden. Het verminderen van het aantal managementfuncties, ja dat is altijd prachtig. Dat is eigenlijk een beetje een open deurtje. Hoe minder managementfuncties je goed, goed kan verantwoorden, hoe beter. Maar je hebt management nodig. Het idee van alleen maar managers schrappen, op een gegeven ogenblik snijd je je daar ook mee in de vingers. Besparen op huisvesting, ik weet niet hoe de constructie is in Oostzaan, hoe dat zit met het gemeentehuis. Of dat een eigendom is of dat daar gehuurd wordt, geen idee. We weten wel hier, dit is van ons. En als je van plan bent om hier dan maar vijf jaar te zitten, dan zou het wel kunnen dat je sale en lease back profitable is. Als je hier tot in de eeuwigheid van de dagen zit, misschien niet, maar teken het maar eens uit. Energielasten, ja hedgen kan. Ik kijk liever eerst naar hoe je zoveel mogelijk kan besparen. Kijk naar je Return On Investment. Als je € 10.000,00 moet investeren om € 15.000,00 aan energiekosten terug te verdienen. Dan zeg ik meteen doen. Is het... Werkelijk waar ik heb geen idee hoe dat hier georganiseerd is. Of dat nou allemaal hier staat, volgens mij niet, want volgens mij staat het meeste in de cloud. Dat is overigens gewoon een computer van iemand anders. Geen idee of daar nog wat te winnen is. Ongetwijfeld iets met onderhoud, dat zal best. En misschien dat je de afschrijvingstermijn op bepaalde onderdelen nog iets op kan rekken, dat weet ik niet. Nogmaals, daar hebben wij als raad bij OVER gewoon te weinig inzicht in. En eerlijk gezegd, dat in- en uitbesteden, het regionaal meer samenwerken, volgens mij heb ik dat in ieder geval in een eerder punt aangehaald, dat dat goed is om te doen. In ieder geval de regionale componenten wat meer te betrekken, wat verder uit de buurt te kijken en zien of je door samenwerken kosten kunt besparen. Dus daar kan ik me eigenlijk in vinden. Dus bij die vier puntjes die gegeven worden bij hieraan valt te denken 1 nee en 2, 3 en 4 ja.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Kramer. Mevrouw Schoonheim, GroenLinks.

Mevrouw Schoonheim: Dank u wel voorzitter. Een doelmatige en efficiënte organisatie, dat lijkt ons eigenlijk evident. En het is altijd goed om dat zo nu en dan opnieuw tegen het licht te houden en te kijken wat daaraan verbeterd kan worden. En de voorbeelden die hier genoemd worden, het verminderen van managementfuncties, besparen op energielasten, ICT, dan denken wij ook meteen aan het AV-systeem, meer regionaal samenwerken. Ja, klinkt op zich ook vrij logisch, voor de hand liggend om daar in ieder geval naar te kijken. Maar inderdaad, wat er eerder ook al aangegeven werd, wij hebben eigenlijk te weinig inzicht in wat dat dan uiteindelijk voor gevolgen gaat hebben, wat de consequenties zijn. Dus misschien is het wel een heel slecht idee om te besparen op de managementfuncties. Wij weten dat eigenlijk niet. Dan kom ik toch ook weer uit bij dat formatieplan wat er niet is. Het is voor ons helemaal niet inzichtelijk als we hier een advies op gaan geven wat dan uiteindelijk daar de uitwerking van zal zijn en of dat dus een goed advies is. Dus eigenlijk zouden we ons daar verre van willen houden. En daar komt bij dat je wel kan kijken als gemeente naar wat je eigen ambities zijn en wat daar dan voor nodig is en daar dan vervolgens conclusies uit trekken wat je dan nodig hebt aan ambtelijke organisatie en of daar misschien iets slimmer op te regelen valt. Bijvoorbeeld zou je normaal gesproken zeggen meer harmoniseren met Oostzaan omdat we daarmee natuurlijk de organisatie delen en het oorspronkelijk ook de bedoeling is geweest door met twee gemeenten één organisatie te hebben dat je bepaalde zaken nou ja, één keer kan laten uitvoeren voor die twee gemeenten. In de praktijk schijnt dat wat minder goed te gaan, daar zouden we naar kunnen

kijken natuurlijk. Alleen, daar is hij weer, we weten natuurlijk dat die constructie met alleen Wormerland en Oostzaan, dat die ophoudt. Dus ja, hier is het ook slimmer om eerst eens uit te zoeken hoe dat verder loopt voordat we hier opdrachten of iets dergelijks gaan geven. Ik denk dat dat het belangrijkste is, dat we daar goed naar kijken, dat we goed kijken naar onszelf, naar onze eigen ambities en wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn. En daar zou ik het weer bij willen laten.

De voorzitter: Dank u wel. PvdA, de heer Kindt.

De heer Kindt: Dank u wel voorzitter. Ja voorzitter, dit onderwerp, doelmatig en efficiënte organisatie, dat raakt natuurlijk OVER. Het is ook al een heel oud onderwerp, want hoe vaak hebben we hier al niet over gesproken. Overigens kan ik me nog een keer herinneren dat het over het gebruik van e-mail ging, en dat in de toenmalige raad werd gezegd dat het nu wel even serieus kon worden, en niet dat soort gekke bevestigingen. Maar goed, het loopt al een hele tijd en het is van alle tijden dat je kijkt van hoe ga je dingen, proberen dingen efficiënter en doelmatiger en slimmer op te zetten. Handboeken en managementboeken genoeg over. Maar goed, laten we eens een aantal dingen noemen. Digitalisering. Wat kunnen we doen om de onlinedienstverlening aan inwoners te verbeteren? Dan misschien niet voor de oudere inwoners, maar wel voor jongere inwoners. Digitalisering met benutting van smartphones. Zijn er geen andere gemeenten die hier al gebruik van maken? Wat kunnen we leren, we hoeven niet alles zelf in eigen huis te ontdekken en uit te vinden, wat kunnen we leren van goede voorbeelden bij andere gemeenten? Digitaliseren van processen. Hebben we in onze gemeente processen die zich daartoe lenen, hebben we daar al eens naar gekeken. Data-analyse, bijvoorbeeld in Amsterdam is daar in de afgelopen jaren een aantal succesvolle initiatieven voor gestart, om met inwoners 24 uur per dag zaken te kunnen regelen. Amsterdam maakt ook gebruik van data-analyse voor verkeersstromen in beeld te brengen. Wat kunnen we daarvan gebruiken in onze gemeente? Samenwerking natuurlijk. Dat doen we al met OVER, met Oostzaan. Ik kan me nog herinneren dat dat in het begin echt een ontzettend enthousiaste boel was, dat bracht heel veel nieuwe energie naar voren en heel veel dingen gingen we opeens veel beter doen, omdat al die processen die we altijd op de oude manier deden opeens toch weer eens, laten we zeggen rationeel tegen het licht werden gehouden van hoe doelmatig zijn ze. Misschien zijn er nog steeds projecten of processen die zich daarvoor lenen. Nou, samenwerking met private sector. Zijn er dingen in onze gemeentelijke dienstverlening die zich lenen voor misschien een stuk uitbesteding? In de gemeente Haarlem zijn ze daarmee bezig. En hebben ze samenwerking met private sector opgezet om processen te verbeteren en daarvoor ook een innovatiecentrum voor opgericht. Inwoners, ik spreek nog wel eens inwoners en ze zeggen van nou dat of dat zou best nog wel eens beter kunnen. En soms komen er hele goede verhalen voor. Hoe kunnen we die inwoners interesseren om dat eens op het gemeentehuis te vertellen. Inzet van nieuwe technologieën. Ik noemde al de smartphone, maar kunstmatige intelligentie. Opnieuw Amsterdam, die heeft een project om te onderzoeken hoe dat ingezet kan worden om de gemeentelijke organisatie efficiënter te laten functioneren. Er wordt geëxperimenteerd om documenten te automatiseren en de dienstverlening te verbeteren. Wat kunnen wij ervan leren in Wormerland? En dan nog verandermanagement, daar hebben we al eens een begin mee gemaakt met het Lean-concept. Daar kwamen ook hele mooie voorbeelden uit in het verleden. Wat kunnen we daar opnieuw nog voor opstarten? In de gemeente Den Haag hebben we, is sinds 2020 het project Den Haag slimmer gestart. Opnieuw met het Lean-concept, kunnen we daar eens kennis van nemen en wat is bruikbaar voor onze gemeente. Voorzitter tot zover.

De voorzitter: Ja dank u wel mijnheer Kindt, dan gaan we naar de heer Stol van het CDA.

De heer Stol: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Ja bij categorie B hebben wij al een aantal opmerkingen gemaakt wat betreft efficiëntieonderzoek betreffende de OVER-gemeenten. Dat ga ik nu niet weer doen. Naast de in de bijlage genoemde voorstellen willen we nog eens

benadrukken ook de voordelen die kunnen worden behaald door het gewoon samenwerken met buurgemeenten. Dat is een beetje in lijn wat ook door de heer Doorenbos al werd genoemd en ook zopas door de fractie van de PvdA. In het verleden is dat al eens gebeurd door het gewoon samenwerken in het zogenaamde proeftuinenproject. En het ging er toen om gebruik te maken van ieder zijn specifieke deskundigheid en dat heeft heel goed gewerkt. Alleen uiteindelijk trok de gemeente Waterland de stekker eruit, maar we brengen het maar weer in herinnering. Dan ook werd door mijn buurman genoemd het samenwerken met de private sector. Ik wil daar nog een bepaalde invalshoek aan toevoegen, namelijk met betrekking tot de inkoop. Daar willen we nog eens aandringen op het inzetten van kleinschalig lokaal aanbesteden. Met name bij het groenonderhoud, gladheidbestrijding, onderhoud wegbermen enzovoorts, kan het inzetten van lokale kleine ondernemers echt veel voordelen opleveren. Bijvoorbeeld agrarische loonbedrijven. Deze zijn dikwijls erg afhankelijk van de seizoenen. Dus als het regent, ja dan kunnen ze bepaalde werkzaamheden niet doen. En die onwerkbaar dagen zouden wellicht goed kunnen worden ingezet voor klein aanbesteed werk voor de gemeente, zoals het maaien van bermen, het snoeien van houtgewas, reinigen van watergangen misschien. En dat betekent dat zij denk ik eerder bereid zijn om tegen minimale kostprijs te werken om zodoende hun personeel in dienst te houden. Een win-winsituatie. Dat was het voorzitter.

De voorzitter: Oké, ik kijk even rond. Zijn er nog anderen die hun bijdrage wensen te geven? Nee? Dan ga ik mij weer wagen aan een afdrank, een kleine samenvatting. Ja, wat mij bij is gebleven is dat u zegt van we kunnen het niet helemaal goed beoordelen maar desalniettemin vinden we het belangrijk dat er goed gekeken wordt waar kunnen we het efficiënter en doelmatiger organiseren. Een belangrijke tip die u meegeeft is kijk ook vooral naar goede voorbeelden die elders ingezet worden. Bijvoorbeeld als het gaat om digitaliseren, meer producten digitaliseren, als het gaat om de inzet van data-analyse, als het gaat om bijvoorbeeld samenwerking met marktpartijen, het slim samenwerken met buurgemeenten, het slim samenwerken met bepaalde lokale bedrijven. Dit zijn allemaal suggesties om te kijken van kunnen we het slimmer, efficiënter maken. Ik hoor ook bij u dat u behoefte heeft aan eigenlijke verdieping op het onderdeel, ik zeg maar even formatie, formatieplan, overhead, hoeveelheid management, noem maar op, handvatten om daar wat meer grip op te krijgen, waarbij je wat meer objectief kan bepalen hoe we ervoor staan en waar je je ook wat meer aan vast zou kunnen houden. Dus dat geeft u ons eigenlijk mee. En dan vooral die claim van OVER, om daar dan ook een verdieping in aan te brengen, daar weer veel meer inzichtelijk te maken waar die claim uit bestaat, en daar dan ook die vergelijking, die benchmark naast te kunnen leggen. Dan heeft u nog iets gezegd, ook over Oostzaan. We delen natuurlijk de ambtelijke organisatie, dus ik denk dat het logisch is dat u daarover begint. Gaat het over kunnen we, zien we nog kansen om te harmoniseren? Maar ook de keuzes die Oostzaan maakt, wat voor impact heeft dat op ons? U heeft al eerder dat afval genoemd, maar u noemt nu ook de huisvesting van Oostzaan. Heeft dat wellicht ook nog impact op de OVER-organisatie, heeft dat impact ook op ons? Nou, dat is ook iets waar we naar kunnen kijken. En dan noem ik het nog maar even laaghangend fruit zoals bijvoorbeeld energielasten, allerlei kosten die we maken binnen de organisatie of we daar wellicht voordeel uit kunnen halen. En als laatste bent u het niet eens over het versoberen van, ik zeg maar even, arbeidsvoorwaarden van medewerkers van OVER. Enerzijds zegt u ja, iedereen moet eraan geloven, dus we kunnen niet meer de portemonnee trekken. Aan de andere kant zegt u ja, we moeten juist pampieren, de woorden van de heer Kramer, want willen we goede mensen aan ons binden, dan hebben we ook goede arbeidsvoorwaarden nodig. Dus daar bent u het gewoon niet over eens. Dit is mijn samenvatting. Ik kijk eerst even naar u. De heer Rozemeijer, aanvulling.

De heer Rozemeijer: Ja, u heeft het de hele tijd over formatieplan en in het stuk staat dat het formatieplan het vertrekpunt is. Maar dat is het natuurlijk niet. Het vertrekpunt is het oude budget en daar wordt aan toegevoegd. Wat ik mis eigenlijk, en ik denk, de overigen hebben dat ook al gezegd, wat komt er dan bij ten opzichte van het oude budget? En dat is een

behoorlijke post, dus dat zou men moeten kunnen specificeren van, dit komt erbij. En dat mis ik.

5 **De voorzitter:** Ja, we weten wel het bedrag dat erbij komt, dat is de € 4,4 miljoen totaal. En ook nog extra kosten, dus € 300.000,00 voor opleidingskosten. Dus in totaal is het € 4,7 miljoen wat erbij komt. Maar ik heb u heel duidelijk gehoord dat u een verdere verdieping wilt op waar dat op gebaseerd is. Wat is het specifiek wat erbij komt en dan ook ten opzichte van wat er al was. Dus wat wordt dan het volledige formatieplaatje en welke op hoofdlijnen conclusies kunnen er over getrokken worden als het gaat om een benchmarkvergelijking op
10 inzet van medewerkers, maar ook op inzet bijvoorbeeld van overhead en dat soort zaken.

15 **De heer Rozemeijer:** Ja, maar wat ik zeg is dat het formatieplan dus niet het vertrekpunt kan zijn. Het vertrekpunt moet het oude budget zijn en daar komt € 4,4 miljoen bij, dan kan OVER heel goed vertellen waarom ze € 4,4 miljoen nodig hebben en wat ze daarvoor gaan doen. Dat is een kleine moeite denk ik.

20 **De voorzitter:** Die vraag ja... Volgens mij zijn we het met elkaar eens mijnheer Rozemeijer. Ja, goed. Ik kijk even naar de collegeleden. Zijn er collegeleden die hier iets op willen zeggen? Die iets mee willen geven? Ik kijk even naar de wethouder Financiën. Nee? Die kant? Heel goed. Nee, dus geen behoefte vanuit het college volgens mij. Nou, dan hebben we categorie D volgens mij afgerond. Zijn we dan zover om naar E te gaan? Nou, we gaan niet weer pauzeren hoor, mijnheer Kramer, nee. Volgens mij gaan we D en E bij elkaar afronden. Financieel, scherper aan de wind varen en meer risico's nemen. Dat is de
25 categorie waar wij nu naartoe gaan. Ja. Graag, mijnheer Kramer, D66.

30 **De heer Kramer:** Oké, financieel scherper aan de wind varen en meer risico's nemen. Nou dat is een mooi iets. Ik heb daar een klein beetje moeite mee met dat risico's nemen. Risico's nemen betekent ook automatisch dat je weerstandsvermogen omhoog moet. We nemen al geld uit, uit de algemene reserve. Ik weet niet hoeveel ruimte we hebben, financieel, om
35 meer risico's te nemen. Ik hoop dat, ik weet niet of ik het duidelijk zeg, maar risico's nemen betekent dat je geld op een rekening moet hebben staan. Die rekening halen we al voor een groot gedeelte leeg. Volgens mij kun je op dat moment ook niet veel meer risico's nemen, maar daar hoor ik graag wat over van de wethouder. Ja, ik denk, financieel moet je altijd goed kijken naar waar ben ik mee bezig. Een van de punten die aangegeven worden dat zijn
40 de reserves en de voorzieningen analyseren. Ik denk dat dat een cyclisch patroon moet zijn, dat moet je één keer in de vijf jaar doen. Dus ja, natuurlijk weer zo een open deurtje, van ja daar moet je naar kijken. Maar financieel scherper aan de wind varen, dat betekent wat mij betreft ook heel goed kijken naar bijvoorbeeld subsidies. We hebben dat de vorige keer in 2021 ook aangedragen. Kijk nou eens, geven wij de... oh nee, zijn de subsidies die wij geven
45 nog in lijn met de verwachtingen die we daarvan hebben. Je kunt ook zeggen van nou misschien is het wel eens goed om te stoppen met subsidies voor onbepaalde tijd. Hang er een termijn aan van vijf jaar maximaal. Waarna je gaat zeggen, nou dan gaan we nog eens een keertje kijken van klopt het nog wat we van elkaar verwachten. Het bedrag wat ertegenover staat, is dat nog in lijn met ons beider idee. Gechargeerd gezegd, we hebben
50 ooit eens een keer een biljartvereniging volgens mij gesubsidieerd voor heel veel geld en daar zaten acht mensen in of zo. De wethouder weet waar ik op doel, misschien dat hij het beter kan vertellen dan ik, maar dat zijn dingen die we willen voorkomen. Kritisch kijken, ja ik zit even te kijken want er staat er nog eentje bij, incidentele baten door verkoop van vastgoed aandelen en kunst. Ik begin niet meer over vastgoed, dat heb ik al gedaan.
55 Aandelen, hebben wij nog aandelen die we zouden kunnen verkopen, vraag ik mij af. En kunst, ja, kunst blijf ik een heel moeilijk iets vinden om te verkopen. Ik heb ook eerlijk gezegd heel weinig inzicht in welke kunstwerken wij nog hebben die verkocht zouden kunnen worden. Dan kijk ik even naast me, mijnheer Doorn weet daar veel meer van dan ik. Maar kijk ook eens even wat we nog meer hebben. We hebben wel een aantal elementen volgens mij die verkocht zouden kunnen worden. Maar aan de andere kant, wat verkoop je dan? Ik

geloof dat er op de burgemeesterskamer nog wat oude historische zaken staan of stonden. Ja, het was in de tijd van Peter in ieder geval stond daar nog een grote oude kist die al enkele honderden jaren oud was. Ik weet niet wat, dat was de oude schatkist volgens mij van Wormer. Maar is dat dan iets wat je wil verkopen? Ik zeg dan weer van, ja, eigenlijk zou je dat, als je dat zelf niet wil hebben, zou je dat moeten schenken aan een museum. Dus ja, het kan, maar maak er dan een inventarisatie van wat dat is. Want ik heb daar eerlijk gezegd geen idee van. Even kijken, ja, dat zijn even de dingen waarvan ik zeg, financieel scherp aan de wind varen. Risico's, nog even samenvattend, ik weet niet in hoeverre we daar ruimte voor hebben om meer risico's te nemen. Dat weet ik echt niet en dat zou ik dan graag uitgezocht willen hebben voor de begrotingsbehandeling. Dan weten we ook welke ruimte we daar eventueel nog op hebben. Dat was hem even over dit onderwerp voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Kramer. Ik kijk nog even naar de andere kant. Mijnheer Haalboom. Mag ik u het woord geven?

De heer Haalboom: Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik vind het eigenlijk wel leuk bedacht, scherp aan de wind varen. Ja, dat wat er staat, dat lijken mij in principe goede uitgangspunten. Echter, waar wij wel een beetje moeite mee hebben is het verlagen van het weerstandsvermogen. Dat wordt wel heel erg scherp aan de wind zeilen. Dat is bijna tegen de wind in. En incidentele baten door verkoop van vastgoed, aandelen en kunst. Dat weten we niet. Daar ben ik het met mijnheer Kramer eens. Dan zou ik wel eens willen weten wat we dan denken te gaan verkopen. En aandelen. Volgens mij hebben we nog HVC-aandelen als ik mij niet vergis. Dus daar zou ik wel wat meer over willen weten eigenlijk. Wat er daar nou precies mee bedoeld wordt. Dus wellicht kan daar nog een kleine toelichting op komen. Dat was het zover, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Wie o wie. Ja, de heer Loonen, CDA.

De heer Loonen: Het lijkt ons dat de risico's binnen onze gemeente reeds zeer beperkt zijn. Zeker in vergelijking met het particuliere bedrijfsleven. Het hangt samen met een functionerende raad. Indien de raad controlerende bevoegdheid goed uitvoert, dan wordt over allerhande beslissingen van het college reeds uitvoerig nagedacht, gewikt en gewogen, gediscussieerd, alternatieven afgewogen enzovoort. Vergelijk dit met veel organisaties in het bedrijfsleven waar cruciale financiële beslissingen dikwijls genomen worden door één of een beperkt aantal personen. Daarom liggen wij niet wakker van een tijdelijk lager weerstandsvermogen. De verkoop van vastgoed, aandelen of kunst ligt gevoelig, maar moet niet worden uitgesloten. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, dat was het CDA, dan gaan we naar de PvdA, de heer Kindt.

De heer Kindt: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, dit vraagt soms ook een andere geestgesteldheid. In plaats van heel voorzichtig en behoudend en vooral risicomijdend, een andere benadering. Nieuwsgierig naar mogelijkheden voor verbeteringen en nieuwsgierig naar hoe dat kan door dingen net anders te doen. Ik wees er al net op, als ik terugkijk naar de beginjaren van OVER-gemeenten, dan was die instelling daar echt aanwezig. Er werd... Er was veel enthousiasme, er was nieuwsgierigheid en heel veel dingen werden op een nieuwe manier gedaan. Wormerland heeft een belangrijke rol in het bevorderen van onze leefbaarheid voor onze inwoners, voor de welvaart van de inwoners. We investeren daarvoor in infrastructuur, voorzieningen, onderwijs, sport, zorg. En we zien het alweer nu met opnieuw de noodzaak om te bezuinigen. Daarvoor staan we ook voor de uitdaging om te allen tijde verantwoord om te gaan met de financiën en efficiënt en doelmatig te werken. Maar ook met bereidheid om risico's te nemen, om innovatie, om met innovatieve werkwijzen deze gemeente verder te helpen. Een gemeente die financieel scherp is, heeft haar financiën goed onder controle. Hebben we als gemeente goed overzicht van onze financiële voortgang? Zijn we tijdig op de hoogte van overschrijdingen of tekorten? Worden de

prognoses goed bijgehouden over bestedingen? Dat vraagt misschien een nieuwe manier van werken om die scherpste te verbeteren. Risicobereidheid. Durven we risico te nemen om zaken op een andere manier te doen? Belangrijk onderdeel hierbij is opnieuw goed zicht hebben op je financiën. Tot hoever kan je gaan met risico's nemen? Heb je vooraf goed zicht op hoe groot die risico's zijn. Een berekende gok is toch altijd een gok, maar dan weet je tot hoe ver je kan gaan. Nou, dus bij risico's altijd goed afwegen wat zijn de potentiële baten, maar ook wat zijn de mogelijke kosten. Een balans tussen financiële scherpste en risicobereidheid. Het is een mentaliteitsverandering. En waar we altijd als gemeente, als bestuur altijd risicomijdend bezig zijn, betekent het echt een omslag in denken. Misschien moeten we daar als raad toch eens een keer een avond voor uittrekken om dat te onderzoeken. En daarmee ook ons college, ons bestuur, samen te kijken tot hoever kunnen we gaan en welke succesvolle methode bij andere gemeenten of organisaties worden toegepast. Dank u wel.

15 **De voorzitter:** Dank u wel mijnheer Kindt. Nou naar de VVD denk ik. De heer Doorenbos.

De heer Doorenbos: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Ja, financieel scherper aan de wind varen en meer risico's nemen. We hebben hier uitgebreid over gesproken, gebrainstormd en eigenlijk kwamen we tot in ieder geval de voorlopige conclusie dat het geen structurele oplossing vormt voor het te verwachten tekort. Want wat is namelijk de situatie? Risico's nemen, goed. Er staat tegelijkertijd bij dat het weerstandsvermogen dan weer omhoog moet, want je neemt bewust een grotere kans dat er iets intreedt. Als iets dergelijks intreedt, dan zal er geld op tafel moeten komen. Waar komt het geld vanuit naar voren? Vanuit het weerstandsvermogen. Dus inhoudelijk is het ergens tegenstrijdig. En zoals de heer Kramer dat ook al zo opmerkte. Tegelijkertijd kun je dan nieuwe vragen gaan stellen van ja zijn de risico's überhaupt wel goed ingeschat? Daarvoor ontbreekt het ons aan kennis en aan inzichten. Vervolgens ja, dan kom je terecht aan een serie denkrichtingen, ideeën. Meerjareninvestering en/of meerjarenonderhoudsplan anders inrichten, uitvoeren door realistischer te begroten, rekening houden met vertragen, allemaal mooi. Maar wanneer je een meerjarenonderhoudsplan gaat uitspreiden door bijvoorbeeld heel concreet een brug in Jisp niet om de vijf jaar te schilderen, maar om de tien jaar te schilderen, dan ga je per saldo helemaal uiteindelijk niks verdienen. Want de onderhoudskosten na tien jaar zijn groter dan na vijf jaar. En dan laat ik nu gemakshalve de opmerkingen over inflatie en prijsstijging maar even achterwege. Vervolgens, weerstandsvermogen verlagen, daar heb ik eigenlijk al over gesproken. In onze optiek is dat ongewenst in situaties van het nemen van meer risico's. Reserves en voorzieningen analyseren aan de hand van bestedingsplannen op mogelijke of mogelijkheden tot gedeeltelijke vrijval. Eigenlijk is dat vragen naar de bekende weg, hoort eigenlijk ieder jaar te gebeuren. Incidentele baten door verkoop van vastgoed, aandelen of kunst. Ja, wat heeft de gemeente nog ter verkoop in dit geval? En in het verlengde daarvan, ik begon al met mijn bijdrage in dezen, dat we zeiden van ja, luister, dit levert geen structurele oplossing op. Stel we verkopen monumenten binnen de gemeente gelegen. En stel dat we die verkoopopbrengst vrij kunnen besteden. Dan gaat hij hier de algemene middelen in en dan wordt die feitelijk besteed. Dan is het weg. Komt er nooit meer wat terug en de verplichtingen blijven bestaan. Zijn we daarmee gebaat? Zijn we daarmee vooruitgekomen? Een incidenteel momentje wel, maar het is uitstel van executie. Dus tegenover die achtergrond, het is moeilijk en incidentele baten door verkoop en vastgoed gaat uiteindelijk ons op zo een manier ook niet verder helpen. Dus daar wou ik het eigenlijk wel bij laten. Dank u wel.

50 **De voorzitter:** Oké, dank u wel. Kijken we even rond. Ja, mevrouw Schoonheim.

Mevrouw Schoonheim: Dank u wel. Ja, want het is eigenlijk wel heel leuk, want we kunnen ons voor een heel groot gedeelte vinden in het relaas van de fractie van de VVD zojuist. En bijvoorbeeld met betrekking tot het laatste punt, de incidentele baten. Het woord zegt het eigenlijk al, dat is incidenteel. En wij hebben het hier over een structureel probleem. Er is

eerder vandaag juist benadrukt dat het gaat om een structureel bedrag, die op dit moment € 3,1 miljoen. Dus ja, wat schiet je daarmee op? En zoals ook al is aangegeven, als je kunst, vastgoed, als je het gaat verkopen, weg is weg. Je hebt het niet meer zomaar terug en je schiet er uiteindelijk dus heel erg weinig mee op. Dus dat lijkt ons geen goed idee. Met
5 betrekking tot reserves en voorzieningen analyseren, prima, is natuurlijk altijd een goed idee. En we vonden de bijdrage van de heer Kramer om daar ook de subsidies bij te betrekken, heel verstandig. Dus dat is wel echt een aanbeveling om daar ook naar te kijken met dien verstande, dat als je tot inzicht komt dat een bepaalde subsidie op een terrein misschien niet meer helemaal, dat die scheef gegroeid is, dat het dan niet zo moet zijn dat je daar meteen
10 maar helemaal mee stopt. Dus dan moet je wel kijken van nou hoe dan wel en wat is wel passend of met welke partner of noem maar op. Maar het is heel goed om dat ook mee te nemen. Met betrekking tot weerstandsvermogen verlagen, daar is natuurlijk ook al een hoop over gezegd en het viel ons ook nog op dat we juist ook net hebben begrepen dat we onder andere vanwege ons goede weerstandsvermogen op dit moment die eenmalige uitname
15 mogen doen uit de algemene reserves. Dus ja, dat is ook een voorbeeld van dat het toch wel verstandig is om dat weerstandsvermogen op peil te houden. Ja, de meerjareninvestering en/of meerjarenonderhoudsplan anders inrichten door realistischer te begroten. Nou, we zijn op zich altijd voorstander van realistisch begroten, maar ook daarbij vragen we ons af hoeveel zoden dat aan de dijk gaat zetten voor ons probleem hier. En als je dan echt kijkt
20 naar meer risico's nemen, dan vragen we ons ook wel af waar moeten we dan precies eigenlijk aan denken. Want je bent als gemeente natuurlijk wel bezig met gemeenschapsgeld. Dat moet ook ten goede komen aan de inwoners. In hoeverre zijn zij erbij gebaat als we meer risico's gaan nemen. Wij willen juist meer pleiten voor het on hold zetten van projecten waarvan we weten dat ze een groot risico in zich dragen. Dus alles bij
25 elkaar genomen zou dit niet een advies zijn vanuit GroenLinks.

De voorzitter: Oké, volgens mij is dit de eerste categorie, het eerste blokje waar jullie eigenlijk wel overall niet zo heel enthousiast over zijn. Die zeggen van, nou daar voelen we niet zo heel veel bij, bij het aangaan van meer risico's. Daar zit ook wel een stukje
30 onzekerheid in. Wat houdt het dan precies in? Bijdrage van de heer Kindt is ook van ja als je het al overweegt moet je wel heel scherp in beeld hebben wat je, moet je financieel nog veel beter gaan monitoren en moet je de kosten en de baten daarvan heel scherp eigenlijk inzichtelijk hebben. Maar overall hoor ik vooral 'nou dit hoeft misschien niet'. En dat geldt ook voor de verkoop van bijvoorbeeld aandelen of kunst of panden die incidentele baten
35 opleveren waarbij u zegt we zoeken vooral structurele maatregelen. Sluit het niet helemaal uit, heb ik ook gehoord. Het is niet helemaal een njet, maar er zit niet heel veel warmte bij als ik uw bijdrage beluister. Wel zijn er nog enkele positieve aspecten benoemd waar we mee verder kunnen. Bijvoorbeeld te kijken naar het investeringsprogramma, doorlooptijd ervan, het subsidieprogramma, de reserves. Dat zijn zaken waar u van zegt, nou dat zou kunnen. Is
40 dit een goede samenvatting? Ja? Ik kijk even naar de heer Schalkwijk.

Wethouder Schalkwijk: Ja, voorzitter, dank u wel. Even over het eventueel verhogen van risico's. Dat hoeft niet altijd gelijk over geld te gaan. Ik mag u een voorbeeld noemen. We hebben ook DVO's met gemeenschappelijke regelingen, waarin wij vragen om een aantal
45 zaken voor ons uit te voeren, daarmee zou je ook kunnen zeggen van nou doe een aantal zaken maar een tandje minder. En dan gaan we van dat soort zaken dus in kaart brengen wat de risico's dan vervolgens zijn. Bijvoorbeeld we doen geen horeca of minder horecacontroles. Daar zit een bepaald risico aan en vinden we dan het risico van minder horecacontroles, vinden we dat aanvaardbaar. En daar hangt natuurlijk ook weer een
50 prijskaartje aan, omdat diegene die dat voor ons doet, minder van ons hoeft te hebben, omdat ze minder werk krijgen van ons. Dus het is niet altijd gelijk gerelateerd aan het weerstandsvermogen, het risico, wil ik maar even toch toevoegen. Dan als je wel financiële risico's neemt, dan moet je ook weer kijken wat betekent dat dan vervolgens en is het altijd automatisch dat je je weerstandsvermogen moet aanpassen. Dat is natuurlijk nog maar te
55 zeggen, want het gaat er even om over welke financiële risico's we het dan hebben. Dat

kunnen er ook vele zijn. Dus dat is niet altijd aan elkaar gekoppeld. Daarnaast hebben we de wettelijk verplichting om nooit onder ratio 1.0 te komen. Dat mag gewoon niet. Dus dan gaat het er over, in hoeverre kunnen we het weerstandsvermogen uitputten totdat we op het wettelijk minimum zitten. De subsidies opnieuw tegen het licht houden van GroenLinks, dat is natuurlijk altijd goed... van D66. Ah ja, zitten zo dicht bij elkaar. En u gaf het voorbeeld van
5 keer gedaan. Ik weet nog dat die heer Onderwater toen ook nog in de raad zat, want het ging toen ook over zijn clubje. Niet beroepsmatig actieven. En toen kwamen we erachter dat een biljartvereniging hier in het dorp ook subsidie kreeg. En toen is daar toch nog door de
10 ambtenaar is daar wat dichter op gaan zitten, is gaan kijken waar hoeveel leden heeft nou zo een biljartvereniging en wat betekent het, welke bijdrage levert het aan het maatschappelijk sociaal leven in het dorp. En er bleken vier vrienden te zijn die in Westertil één keer in de week de zaal afhuren op een avond om te kunnen biljarten. En dat waren er vier. En die vonden dat gewoon gezellig dat het betaald werd. Nou, daar hebben we toen van gezegd,
15 nou, dat doen we niet meer. Maar dat is dan zo een voorbeeld, en er kwamen er meer boven tafel. Overigens, iemand heeft ook de termijnen van de subsidies genoemd. Dat is ook het moment geweest dat met name sportverenigingen aan ons vroegen: geef nou voor ons niet elk jaar dat we een subsidieaanvraag moeten doen, maar mogen wij nou eens voor vier jaar weten wat we krijgen. Dat hoeft je dan ook niet te indexeren en dan na vier jaar gaan we
20 weer met elkaar om de tafel. Ik weet niet maar dat was toen in ieder geval ingevoerd. Ik weet niet of het nog zo is maar op efficiëntie kan ik me dat voorstellen. De vraag over de aandelen, hebben we aandelen, zeker van de VVI hebben we aandelen en van Liander. Zoals u weet een aantal jaren geleden, ik denk twee, hebben we nog een hele grote investering gedaan in de Liander-aandelen en dat gaat heel veel op, dat levert al op en dat
25 gaat natuurlijk naar de toekomst ook heel veel opleveren. Onroerend goed verkopen, in zijn algemeenheid maar even. Ik weet dat er in de jaren tachtig, begin negentig is er hier een actie geweest vanuit de gemeenteraad om stukjes restgroen te verkopen. Want het was slim, dan had je eenmalig geld binnengehaald en vervolgens had je niet meer het onderhoud. Nou daar zouden we bijvoorbeeld nog eens naar kunnen kijken, maar wat we niet gaan doen, wat
30 mij betreft, is strategische stukken grond verkopen. We hebben al eens gekeken, ook een aantal jaren terug, naar het Wormer- en Jisperveld. Daar hadden we heel veel gronden en dat hebben we nog wel aardig, maar daar hebben we ook van gezegd dat sommige konden verkocht worden en sommige ook niet, want die willen we gewoon, uit strategisch oogpunt willen we die behouden. Maar je kan er altijd nog eens een keertje met de stofkam doorheen.
35 Dat weerstandsvermogen is natuurlijk inderdaad een heel verhaal. Daar zijn de vragen over gesteld. Ik heb een klein inkijkje gegeven, maar als dat verdere toelichting behoeft dan krijgt u die natuurlijk van ons. Zeker als het voorstellen gaan betreffen vanuit het college. Maar wij gaan nooit onder de ratio 1.0. We zitten er nu zelfs ver boven. Over dat soort zaken hebben we het dan. Het CDA die draait het om en die zegt welke risico's lopen we überhaupt over de
40 volle breedte. Dus niet alleen de financiële maar ook op andere beleidsterreinen. Want de raad is controlerend en als raad, als wij vinden dat we het als raad goed doen, dan heeft het college hier alvast een eerste controlerende ding te pakken. We gaan ervan uit dat we allemaal goede werk doen, ook als raad, en dus kan je de weerstand verlagen. Maar nogmaals, als het om financiën gaat, nooit onder de 1.0. Zijn we, PvdA, financial in control,
45 financieel in controle? Ja, in principe wel. En we weten dat ook wel aardig, u krijgt daar ook rapportages van een paar keer in het jaar. Maar waar we ook mee te maken hebben, wat een hele dure is, dat zijn de openendconstructies die we hebben. En ik noem er maar één, specialistische jeugdzorg. Dan kunnen we denken van, we hebben, gebruikmakend van de kennis van jaren hiervoor, hebben we een bepaald budget vrijgegeven voor specialistische
50 jeugdzorg. Maar ja, je hoeft maar één problematisch gezin in de gemeente te halen en je kan er zomaar overheen gaan. Van jaren geleden, dat was 2016-2017, hadden ze in Landsmeer een gezin wat heel veel zorg behoefde en die kostte € 450.000,00 per jaar. En ze waren heel blij dat het gezin ging verhuizen, want daar hadden ze in hun begroting geen rekening mee gehouden. Nou, dat is zo een dingetje waarvan je dan altijd moet afwachten, hoe eindigen
55 we met elkaar. Dan de VVD, risico-inventarisatie, die hebben we, dat doen we elk jaar,

houden we ze weer tegen het licht en we hebben juist weer een nieuw systeem, eigenlijk het oude systeem hebben we weer ingevoerd om een percentage toe te rekenen aan een bepaald product wat risico's oplevert. En op 1 staat al jaren het grootste risico wat we hebben, dat is de algemene uitkering. Dat heeft een heel groot risico, want we kunnen niet op het rijk rekenen. Nou dat is er zo een. We hadden een ander systeem, dat voorzag erin dat elk risico even hoog werd ingeschat. En dat is ook niet realistisch. Dus we gaan weer terug naar die oude risico-inventarisatie. GroenLinks, incidentele baten, voor structurele uitgaven heb je er geen bal aan, maar wel natuurlijk precies wat u zei, voor de algemene reserve weerstandsvermogen. Dat is natuurlijk altijd goed. Kijk ook nog eens naar de doelmatigheid, efficiëntie en effectiviteit van de subsidies, die heb ik al genoemd, dat is goed. En de ratio heb ik ook genoemd, die moet we halen van 1.0. Dat was het voorzitter, dank u.

De voorzitter: Dank u wel voor uw uitgebreide terugkoppeling. Dan gaan we even nog naar wethouder Van Wanrooij. Die wil ook nog wat kwijt.

Wethouder Van Wanrooij: Ja, er is een aantal keer over restgroen gesproken, maar ik wil u even aan herinneren dat in de duurzaamheid, zeker met Liander, we momenteel gaan naar een situatie waar we per 25 huizen zeg maar een elektriciteitshuisje gaan krijgen. Dus we krijgen steeds vaker aanvragen vanuit Liander om een stukje restgroen aan hen te verkopen voor het plaatsen van dat soort huisjes. Dus we gaan van meer dan 200 woningen per elektriciteitshuisje naar 25 per zo een huisje. Dus ik begrijp de insteek om dat restgroen te kijken of dat aan onze inwoners, maar ik denk dat tegen die tijd dat we dat geregeld hebben dat dan ook Liander heel veel heeft opgekocht. Het tweede wat ik wilde zeggen, ik zie een vinger.

De voorzitter: Ja, sorry, de heer Kramer.

De heer Kramer: Ja, voorzitter, toch even een interruptie op de wethouder. Restgroen verkopen, maakt mij niet uit of het aan Liander is of aan een particulier.

Wethouder Van Wanrooij: Nee, dat begrijp ik, maar ik wil even dat onderscheid maken dat als je het aan een particulier koopt en je hebt eigenlijk die ruimte zo meteen nodig om weer... Dat zijn wel de keuzes die we ook moeten maken, maar ik begrijp uw opmerking. Als je met duurzaamheid verder wilt zul je die gronden nodig hebben. Het tweede wat ik wil zeggen is over de meerjareninvestering en de meerjarenonderhoudsplannen, daar wordt op dit moment naar gekeken over bruggen, viaducten, wegen, et cetera. Ik wil u wel in herinnering brengen voor degenen die al langere tijd in de raad zitten, in de periode 2014-2018 is die termijn al opgerekt voor het onderhoud wegen. En ik zeg het heel voorzichtig, maar er zit niet zo heel erg veel ruimte meer om daar, maar we gaan er wel naar kijken. Dat is al wat er intern op gang is gebracht en dat vind ik namelijk wel heel erg belangrijk, want het kan namelijk zijn dat bepaalde stukken misschien nog wat ruimte hebben om die termijn op te rekken. Maar ik weet ondertussen ook stukken waar je eigenlijk misschien die termijn korter moet maken want ook dat is een consequentie op het moment dat je het gaat onderzoeken.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Ja, kleine aanvulling op dat laatste punt. U refereert even vooral aan de afschrijvingstermijn, maar als we het investeringsprogramma bekijken dan kan daar natuurlijk ook gekeken worden naar onderuitputting bijvoorbeeld. Door vorst of noem allemaal dat soort dingen op. Dus het is wat breder dan alleen de afschrijvingstermijn denk ik. Ja, dan zijn we het weer eens. Ja, dan had ik zelf nog een klein puntje en dat is de kist. De kist van de heer Kramer. Geen idee, ik weet niet waar die is. Die staat in ieder geval niet meer bij mij op de kamer. Dus zou die dan toch al verkocht zijn? Wat zegt u? Ja u kent hem. Ja, ik ken hem niet. Hij heeft in ieder geval sinds ik hier actief ben niet meer op mijn kamer gestaan, maar dat is iets van een andere orde. Daar gaan we nog wel even in duiken. Ja, we

kunnen even kijken of die in de Beschuitstoren staat. Albert? Ja, ik geloof het niet. Nee. Ja, de heer Doorn en daarna mevrouw Schoonheim.

5 **De heer Doorn:** Ja, voorzitter, daarbij wil ik erop wijzen dat veel kunst in bezit van de gemeente Wormerland waarschijnlijk sowieso niet meer traceerbaar is. Dus het gaat niet alleen om de kist.

De voorzitter: Dat zijn uw woorden. Mevrouw Schoonheim.

10 **De heer Doorn:** Ik wil dat wel eventjes preciseren. Ik ben ooit hier naar zolder gegaan in verband met de omvangrijke BKR-kunst die wij in huis zouden moeten hebben. En daar is het merendeel gewoon van verdwenen.

De voorzitter: Mevrouw Schoonheim.

15 **Mevrouw Schoonheim:** Dank u wel. Ja, ik proef een beetje uit de beantwoording vanuit het college dat wij inderdaad eigenlijk als raad misschien onvoldoende inzicht hebben op wat er nou precies bedoeld wordt met de risico's en wat dat allemaal kan behelzen. En daardoor lijkt er nu een discrepantie te zijn tussen ons weinig enthousiaste advies en de beleving van
20 wat er mogelijk zou zijn. Dus misschien is het toch een goed idee om hier nog een keer over geïnformeerd te worden en wat meer verdieping te krijgen zodat we er een beter oordeel over kunnen hebben. En daarnaast ben ik ook wel nieuwsgierig hoe het precies zit met die stukjes restgroen voor transformatorhuisjes. Moet ik het zo zien dat je straks op straat loopt en dat je dan om zoveel meter op grond van Liander staat en dan weer even op
25 gemeentegrond en dan weer op grond van Liander? En is het dan niet mogelijk om ook een ander soort constructie te verzinnen waarbij je wel structurele gelden overhoudt als gemeente aan die stukjes restgroen?

30 **De voorzitter:** Ja, verhuur in plaats van verkoop bijvoorbeeld. Nou, het is benoemd, de wethouder neemt het even mee. En voor het overige kom ik straks nog even bij jullie. Wilde ik graag nog heel even een kleine aanvulling op de samenvatting geven. Ik kijk ook even naar de wethouder. Ik zeg dat ik even een kleine aanvulling op de samenvatting op dit blok wil geven. En dat is namelijk als volgt. U heeft met name geconcentreerd op het scherp aan de wind zeilen en risico's nemen met financiële consequenties. Dat zag u niet zo zitten. De
35 wethouder heeft aangegeven dat er ook ander type risico's gelopen kunnen worden. Hij heeft het voorbeeld genoemd van een taak van ODJmond waarin je zou kunnen versoberen. Er zijn ook andere soorten taken waarvan je zou kunnen zeggen we kunnen wachtlijsten op laten lopen. Het hebben niet per se financiële effecten, maar wel maatschappelijke impact en wat ik u eigenlijk hoor zeggen is van ga dat niet uit de weg om dat in beeld te brengen voor
40 ons. Heb ik dat goed begrepen? Ja, dus als het gaat om risico's zonder direct financieel effect maar wel met maatschappelijk impact staat u daar voor open. De heer Stol.

De heer Stol: Ja ik heb even gemist hoe het zat met de kist maar ik begreep wel dat het ging om materialen die op de burgemeesterskamer stonden van onze geliefde burgemeester
45 Tange. Bij zijn vertrek, kan ik melden, zijn die in een vitrine gestald bij de Beschuitstoren. Daar staat ook een wezenkist. Die zijn ook keurig geïnventariseerd door een externe kracht voor de gemeente van, hé, welke kunst hebben we allemaal? Ergens staat het allemaal op een lijst. Hij is een hele dag bezig geweest. Maar als er hier wensen zijn om het terug te plaatsen hier in het gemeentehuis ergens in de vitrine, dan valt daar uiteraard over te praten.

50 **De heer Kramer:** Naast het bankje zou ik bijna willen zeggen.

De voorzitter: Ik zou zeggen, laten we daar dan op een ander moment een raadsinstrument voor inzetten eventueel. Ik kijk even naar de heer Sanders. Oké, nou goed. Zijn er dan nog
55 over dit blok nog vragen, andere opmerkingen? Ja, de heer Kindt nog.

De heer Kindt: Ja voorzitter, de opmerking van mevrouw Schoonheim was een hele interessante. Zeg maar qua financiële scherpste en daarmee samenhangende risico's zijn er vier momenten door het jaar dat we daar aan mogen proeven. Dat is bij het voorjaarsbericht, najaarsbericht, de jaarrekening en de begroting en voor de rest eigenlijk niet. En dat is eigenlijk, zijn het best wel, is dat heel karig. Dus door daar toch af en toe eens een keer bij stil te staan en misschien zouden we dat eens vaker moeten doen, en misschien een soort financieel benen-op-tafelgesprek met elkaar, kunnen we daar wat meer scherpste in ontwikkelen. Dat wil ik nog even meegeven.

De voorzitter: Oké, nou ik focus me nu met name even op het verhaal rond Duurzaam Begrotingsevenwicht en wat u aan de wethouder heeft meegegeven, aan ons allen eigenlijk, voor wat betreft het in beeld brengen van maatregelen die middelen opleveren en als u nog geïnteresseerd bent in die hele risicoanalyse, dan stel ik voor dat u dat in het presidium inbrengt om te toetsen of de anderen daar ook gevoel bij hebben en of daar tijd en aandacht aan besteed moet worden. Dan gaan we volgens mij, dit was E hè, dan gaan we naar F, gezamenlijke opgave met betrekking tot onze externe partners. Nou, dan gaat het natuurlijk ook over onze OVER-organisatie, daar hebben we al heel erg bij stilgestaan, maar ook over alle andere verbonden partijen, onze gemeenschappelijke regelingen. Wat verwacht u van deze partijen in het kader van dit onderwerp? Ga ik toch eventjes naar... Iemand is, wie is nou nog niet gestart met zijn bijdrage? Wie was dat, de POV? Ja, nou mevrouw Smit-de Ridder. Wilt u het woord voeren? POV? De heer Haalboom? Ja gaat uw gang.

De heer Haalboom: Ja hoor, geen probleem. Voorzitter, dank u wel. Ja, eigenlijk is hier al van alles over gezegd, natuurlijk vanavond. En ik denk eerlijk gezegd dat wat hier nu opgesomd staat, dat dat ook de lading wel dekt. Ik denk dat we inderdaad moeten zoeken naar partners en inderdaad zoeken of die bereid zijn met ons samen te werken. Gemeenschappelijke regelingen vragen om een bijdrage te doen. Dus ik kan dit alleen maar onderschrijven, dat... Hier staat eigenlijk wat we inderdaad moeten doen. Dus zo kort en bondig kan het zijn, want we hebben er al heel veel over gepraat, denk ik.

De voorzitter: Kunt u iets meer vertellen over uw visie op wat u van de gemeenschappelijke regelingen verwacht?

De heer Haalboom: Nou, om een voorbeeld te noemen is dat we bijvoorbeeld, ik heb het al eerder vanavond gezegd, bijvoorbeeld van een VRZW-organisatie misschien een bijdrage of een korting of hoe je het noemen wil in onderhoud brug, wat ik al noemde, bijvoorbeeld, of een andere organisatie die daar een korting kan afgeven. In ieder geval mee bezuinigen, dat bedoel ik eigenlijk.

De voorzitter: Ja, een taakstelling of een bepaalde financiële bijdrage vanuit die gemeenschappelijke regelingen?

De heer Haalboom: Exact, ja.

De voorzitter: Oké.

De heer Haalboom: En dat dan inderdaad gezamenlijk met onze partners het liefst.

De voorzitter: Ja, met andere gemeenten.

De heer Haalboom: Ik denk dat je dan sterker staat dan dat je dat alleen als één gemeente zelf doet. Dat was hem, dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dan gaan we naar de VVD als dat mag.

De heer Doorenbos: Dank u wel. Ja mevrouw de voorzitter, we staan heel dicht in het lijstje bij u om de vraag te brengen voor de bijlage en de bijdrage. De heer Haalboom die merkte het eigenlijk al op. Er staat eigenlijk wat wij ondersteunen. Sterke lobby richting rijk om geen taken meer over te hevelen naar gemeenten zonder voldoende middelen. Ja, met excuses aan de opsteller van dit punt. Wij zijn een ruime tijd bekend met de opmerking geen taken, geen knaken. En andersom ook. Dus tegenover die achtergrond, houdt de poot stijf en laat je niet overrulen door het rijk. Gezamenlijk met andere gemeenten taken uitvoeren. Ja, dat klopt. Daar hebben we hier ook uitvoerig al over gesproken. Graag zelfs. Gezamenlijk is onderling sterk. Gemeenschappelijke regelingen vragen ook een bijdrage te leveren in de bezuinigingsopgave. Wie twijfelt eraan? Dat is gewoon zo. Er is geen alternatief. Minder verantwoordings- en vergunningsplicht bij subsidies en evenementen. Dat is een hele lastige. Want wat zijn de voorwaarden en wat zijn de voorwaarden waar er gecontroleerd moet worden, in relatie tot ook het geldbedrag wat ermee gemoeid is. Het is eigenlijk, het staat te ver van ons raadsleden af om daar hierover een inhoudelijke opmerking te maken. Wat we wel zondermeer kunnen zeggen is, ja luister, alles moet in lijn zijn. Het moet proportioneel en subsidiair verantwoord zijn. Dat is altijd mooi als je jurist bent, kun je nog brede woorden kiezen en dan kom je uiteindelijk misschien iets verder. Maar nogmaals, er moet een efficiënte verantwoording en vergunningsplicht zijn die direct recht doet en in relatie staat tot de subsidie en de evenementen. Tegelijkertijd, dat kwam hier ook al even eerder, de subsidieverordening, moeten we die een keer aanspreken en herbeoordelen in het huidige licht. Het is in ieder geval een punt van overweging. Daarbij wil ik het eigenlijk in dit geval zo laten. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel mijnheer Doorenbos. Ik had nog een gewetensvraag aan u. Geen taken, geen knaken. Wilt u dan ook zo ver gaan dat u zegt, als er geen knaken zijn, geven we de taken terug aan het rijk? Er zijn gemeenten bijvoorbeeld op zo een VNG-congres wat nu eraan zit te komen, die daar misschien voor pleiten.

De heer Doorenbos: Het zou een onderhandelingsmiddel kunnen zijn. U hoort nadrukkelijk zeggen, het zou een onderhandelingsmiddel kunnen zijn. Want ja, laat ik het zo zeggen, het rijk heeft een verantwoordelijkheid. En verantwoordelijkheden kun je afschuiven, maar de verplichtingen die erbij horen uiteindelijk niet. Dus tegenover die achtergrond, ja, neem het mee in de onderhandelingen en zeg ook eens een keer van zeg minister, het is allemaal mooi, maar dit gaat het wel kosten. En het voordeel hoeft niet alleen bij u te blijven minister, want de opmerking als de gemeente kan het efficiënter doen, nou dat is inmiddels gelogenstraft door alle feiten en daar wou ik het eigenlijk wel bij laten.

De voorzitter: Dank u wel voor uw reactie. Wie o wie, de heer Stol, CDA.

De heer Stol: Ja dank u wel. Wat het laatste betreft, geen taken als er ook geen geld bij is, ja dat is wel evident lijkt mij, want als de gemeente wel meer taken moet doen en daar worden geen middelen bij of te weinig middelen bij geleverd dan betekent dat dat de belastingbetalende inwoners richting rijk nog weer een deel moeten betalen ook voor taken die de gemeente krijgt. Dus daar moeten we natuurlijk als hoeders van de inwoners van onze gemeente niet vóór zijn. Ten aanzien van de vier punten die hier staan, daar kunnen wij ons wel in vinden. Inderdaad over het gezamenlijk werk met andere gemeenten hebben we al gesproken bij het vorige onderwerp. Ik wil nog even stilstaan bij het onderwerp minder verantwoordings- en vergunningplicht bij subsidies en evenementen. En met name evenementen, de heer Doorenbos vroeg zich al af wat moet ik me daarbij voorstellen. Ik kan u melden ik ben ervaringsdeskundige. Ik heb eens een evenement georganiseerd een paar jaar geleden en echt heel kleinschalig, maar dan al heb je nou veertig pagina's aan voorschriften. We hebben ook dit jaar kunnen zien dat in de gemeente Zaanstad een aantal evenementen gewoon niet doorgaan omdat de regelgeving daaromheen zodanig is opgevoerd dat ze zeggen van jongens daar beginnen we niet aan. En hoe komt dat nu? Dat

komt omdat op enig moment bij een evenement is er eens een incident en dan zegt het bestuur, aha dat nooit weer dus weer een regel erbij en zo krijg je een woud van regeltjes waarbij de bestuurder zich aan alle kanten indekt zodat als er wat gebeurt is het niet zijn schuld en dat noem ik bestuurlijke angsthazerij en ik vind het best wel goed om eens te
5 kijken of we, ten aanzien van de evenementen misschien toch, als het gaat om meldingsplicht of de vergunningverlening daaromheen, of we het niet inderdaad een tandje minder kunnen doen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Stol. De heer Kindt, PvdA.

De heer Kindt: Ja, dank u wel voorzitter. Nou, mijn voorgangers die hebben het werkterrein al behoorlijk in beeld gebracht. Wat betreft geen taken of geen knaken, geen taken, zit er nog wel een dimensie aan. Onze inwoners, als gemeente zitten we natuurlijk, en zeker in een kleine gemeente als de onze, zitten we heel dicht bij de inwoners en daar waar taken
15 zijn waar we dan geen knaken voor krijgen, zitten we soms toch in de spagaat dat we ook die verantwoordelijkheid voelen voor onze inwoners. Dus dat maakt het nog wel eens lastiger. Wat het laatste punt natuurlijk betreft, daar moet zeker ook werk van gemaakt worden. Het is doodzonde als we ons helemaal verdwalen, of helemaal verliezen in bureaucratie en mooie evenementen geen doorgang kunnen vinden. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer, mevrouw Schoonheim bedoel ik, sorry.

Mevrouw Schoonheim: Dank u wel. Ja, we hebben eigenlijk het idee dat deze zaken zoals die sterke lobby, de bijdrage aan de bezuinigingsopgave, aan de gemeenschappelijke
25 regelingen vragen, gezamenlijk met andere gemeenten taken uitvoeren, volgens ons doen we dat eigenlijk allemaal al. Natuurlijk is het goed om daar nog een keer het accent op te leggen, maar of het echt heel veel meer gaat opleveren is natuurlijk de vraag. Wel zou je nog kunnen denken, met betrekking tot de gemeenschappelijke regelingen, dat het misschien goed is om ons nog eens af te vragen wat zo een gemeenschappelijke regeling ons oplevert
30 in verhouding tot wat wij erin stoppen. Kijk, er zijn natuurlijk verplichte gemeenschappelijke regelingen, nou ja, dat is nog wat meer wat het is. Maar we hebben ook een aantal gemeenschappelijke regelingen die niet verplicht zijn. En daar kunnen we best nog eens een keertje naar kijken, want we hebben het daar eerder ook wel over gehad, bijvoorbeeld Twiske-Waterland, dat we zeiden, nou dat is ook een stukje solidariteit onderling, dat is heel
35 mooi, maar misschien is dit wel het moment om toch nog eens heel goed uit te zoeken of het ons niet meer zou opleveren als we die zaken gewoon als gemeente dan juist zelf gaan doen. Dus dan stap je eigenlijk af van dat gezamenlijk, nou ja, gewoon kijkend naar de cijfers. En dan vroegen we ons ook nog wel af, er staat in het kopje daarboven met maatschappelijke instellingen en ondernemers, het vergroten van deze samenwerking en
40 meer vertrouwen van onze partners in de uitvoering van taken kunnen leiden tot bezuinigingen. En wij vroegen ons af hoe dat zit, dat het vertrouwen van onze partners, in Wormerland dan, in de uitvoering die... Nou ja goed, het is onduidelijk of wordt hier bedoeld, meer vertrouwen voor onze partners, dus dat we juist zaken bij partners neerleggen en het dan niet zelf hoeven te doen en dat het in die zin iets financieel zou kunnen opleveren
45 structureel. Dat is ons eigenlijk niet helemaal duidelijk. Ik denk dat daarmee het meeste wel gezegd is.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Kramer.

De heer Kramer: Ja, dank u wel voorzitter. Even kijken, wat had ik allemaal opgeschreven. Even aansluitend op de gemeenschappelijke regelingen zoals mevrouw Schoonheim dat
50 zegt. Ik denk dat het een goed iets is om één keer in de x-jaar een gemeenschappelijke regeling te evalueren. Levert het nog wat op wat wij inderdaad vragen? Doen ze nog wat wij eigenlijk van ze verwachten? Hebben we er nog wat aan? Hoe is de verhouding kosten-
55 opbrengsten? Kijk, houd hem nog weer eens tegen het licht. Dat lijkt me goed. De lobby

richting het rijk om geen taken meer over te hevelen naar gemeenten zonder voldoende middelen. Ja, ik denk, als gemeente alleen kunnen we dat natuurlijk niet doen. Daar hebben we onder andere de VNG voor. Ik weet niet in hoeverre we er ook nog de NVVR erbij kunnen betrekken, de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, of die daar nog een rol in hebben.

5 Via dat gremium kunnen we natuurlijk ook als raadsleden onze zorgen naar voren brengen. Ik, dank u, ik ben eigenlijk de afgelopen jaren een heel, heel klein beetje teleurgesteld in de opstelling van de VNG. Dat had mij, wat mij betreft, de laatste jaren best wel wat harder gemogen. Er zijn toch wel een aantal zaken waarin ze hebben gezegd van, oké we gaan dat doen, terwijl we eigenlijk wisten van nou voor de gemeente is dat misschien helemaal niet zo

10 gunstig. En een van de dingen is men is op dit moment heel erg enthousiast over het afschaffen van de opschalingskorting. Ja hallo, daartegenover staat wel weer een andere kostenpost. Dus per saldo levert het niks op. Dat enthousiasme had je me wel een beetje kunnen besparen dan. Wat ik wel belangrijk vind is dat we dat, dat we ook als gemeente in de regio misschien wat meer samen op kunnen trekken. Ik weet niet in hoeverre, dat zie ik

15 natuurlijk niet. Misschien dat de portefeuillehouder daar misschien nog wat aanvullende informatie over kan geven in hoeverre wij samen optrekken in de regio richting de VNG, richting het rijk, richting de provincie. Dat is natuurlijk ook een van onze partners. Misschien dat we dat nog kunnen versterken. Geen knaken, dan geen taken. Ja, doe maar. Graag. Het is wel een keertje genoeg geweest. Altijd over de schutting gooien van dingen als de

20 decentralisaties. Het waren verkapte bezuinigingsoperaties. Sorry, daar moeten we niet meer aan meewerken. Klaar. Over. Uit. Ik heb het geloof ik al eerder gezegd vanavond. Het risico is vrij groot dat dat de komende jaren weer het geval zal zijn. Even kijken, wat had ik nog meer. Ja, de minder verantwoordings- en vergunningsplicht bij subsidies en

25 evenementen. Ik trek hem even breder. Ik ga uit van vertrouwen, maar ik trek hem ook richting de Omgevingswet. We hebben hier een sessie gehad, een jaar geleden, anderhalf jaar geleden, waarbij we eigenlijk twee opties hadden voor de implementatie daarvan en dan met name met vergunningsverlening. Je kunt op twee manieren reageren. Ja, mits. Of nee, tenzij. Stel je veel regeltjes of laat je veel vrij. Laten we het zo even kort door de bocht zeggen. Dat ben ik van geef mensen ruimte, geef vertrouwen. Betekent ook minder werk

30 voor de ambtelijke organisatie. Ik denk dat je daar nog wel wat kan winnen. Er is één ding dat ik mis. De gezamenlijke opgave met onze externe partners. We gaan nu een traject in, wat pijn gaat doen. Hoe je het ook wendt of keert, linksom of rechtsom. En daar zullen onze inwoners wat van merken. En in dit stuk mis ik de inwoner. Hoe gaan we richting de inwoner vertellen dat hetgeen wat wij nu vanavond bespreken noodzakelijk is? En wat gaan zij ervan

35 merken? Want als we dat niet doen, dan krijg je weer over je heen van kijk, daar heb je ze weer. Het kost ons weer geld. En ik denk dat dit iets is wat absoluut thuishoort in kopje F.

De voorzitter: Dank u wel. Want de inwoner is nu eenmaal onze belangrijkste partner waar we het allemaal voor doen. Ja toch, ja. Het lijkt me goed om straks in kopje G daar nog even

40 heel erg specifiek op in te zoomen wat uw beelden daarbij zijn en ook het beeld van het college. Volgens mij hebben we iedereen gehad. Ik ga proberen een samenvatting te geven. Eigenlijk zegt u allen ja, onze externe partners, de gemeenschappelijke regelingen, de verbonden partijen, moeten in deze moeilijke tijd mede helpen, bijdragen leveren. Oh, mijnheer Rozemeijer.

45

De heer Rozemeijer: Ja, sorry.

De voorzitter: Ik was al zover. Nee, u nog niet. Nee, gaat uw gang.

50 **De heer Rozemeijer:** Ja, wat ik mis eigenlijk hier is, er zijn drie gemeenschappelijke regelingen, de GGD, de Veiligheidsregio Zaanstad-Waterland en ODIJmond. Dat zijn onze, degene waar we het meeste geld aan uitgeven. Maar waar ook, voor al die drie zijn taken die verplicht zijn en verplicht gedaan moeten worden door die gemeenschappelijke regeling, maar er zijn ook taken die niet verplicht zijn. En ik zou wel eens een overzicht willen zien van

55 die drie, dat zijn de belangrijkste, van wat is nou wel verplicht en wat kunnen wij zelf nog ja of

nee tegen zeggen, want ik heb het gevoel dat er steeds meer bij gekomen is en dat we daar verder, dat we het allemaal wel goed vinden. En misschien moeten we dat eens goed bekijken.

5 **De voorzitter:** Ja, eigenlijk sluit het aan bij kopje E en de conclusie die we daar getrokken hebben, waarin de wethouder dat eigenlijk ook al heeft toegezegd. Toen ging het over
scherper aan de wind zeilen, meer risico's nemen op de inhoud, waar je een maatschappelijk
effect van kan verwachten. Dat is onder andere wat zo een gemeenschappelijke regeling
10 voor ons doet. Dus ik kijk nog weer even naar de heer Schalkwijk. Dat is eigenlijk al
toegezegd en genoteerd. Dus u wordt daarin bediend. Ik ga toch nog even terug naar de
samenvatting. Ik kijk nog even rond. Ja, nee, we gaan niet naar de samenvatting. De heer
Doorn.

15 **De heer Doorn:** Ja, misschien toch ook onder deze kop. Wat ik ook nog even mis. We
hebben vandaag heel even het gehad over het pontje bij Spijkerboor volgens mij. Dat is even
ter sprake gekomen. Wij betalen dat voor een groot gedeelte. En ongetwijfeld zijn er ook nog
andere taken die wij uitvoeren waar de belangen van andere gemeenten ook nog spelen. En
ik denk dat het ook goed is om te kijken naar hoe zit die geldelijke verdeling. Het voorbeeld
20 van het pontje bij Spijkerboor is van nou wij betalen dat, maar zelfs de schippershut staat in
de gemeente Alkmaar. De gemeente Purmerend zit ook aan de overkant bij het verloren
eind. Het fort van Spijkerboor ligt in de gemeente Purmerend. Dat pontje heeft een functie
voor meerdere gemeenten en ook eventueel zelfs voor twee recreatieschappen. Hoe kunnen
we kijken of die investering die wij daarin doen, of die meer verdeeld kan worden over
25 andere belanghebbenden. Daar is dit een voorbeeld van, maar ik kan mij voorstellen dat we
misschien ook andere uitgaven hebben waar meer belanghebbenden bij betrokken zijn
waarvan we kunnen zeggen, misschien moet die geldelijke investering anders verdeeld
worden.

30 **De voorzitter:** Ja, helemaal interessant.

De heer Doorn: Zoals de heer Kramer zegt, dat kan ook de andere kant op werken. Ja, ja.
Ja. Maar dus kijken we daar gewoon naar om te kijken. Lijkt mij goed dat te bestuderen.

35 **De voorzitter:** Maar de algemene lijn, ik ga die even bij mijn samenvatting betrekken. Dan
wilde ik nu toch wel echt naar de samenvatting gaan. Vinden jullie dat goed? Ja? Goed. De
gemeenschappelijke regelingen, verbonden partijen, daarvan zeggen jullie allemaal, die
moeten meedoen. Ik hoor wat geroezemoes. Die gemeenschappelijke regeling, die moeten
meedoen. Geef ze een taakstelling, laat ze bijdragen. Ander belangrijk uitgangspunt, geen
taken, geen knaken. En zelfs, overweeg ook geen knaken, geef taken terug. Dat heb ik ook
40 een beetje gehoord in de zin van overweeg dat. Sowieso belangrijk om daar met de VNG bij
op te trekken. Om die lobby goed regionaal ook op te tuigen. Daar zullen we zo nog even
wat over zeggen. En ga ook bij die gemeenschappelijke regelingen kijken naar de effectiviteit
en wil je nog wel blijven meedoen? Of doe je misschien meer vanuit solidariteit mee? Moet je
dat nog blijven doen? Dat is ook een vraag. Over het vertrouwen wat we hebben in onze
45 partners, we hebben groot vertrouwen in onze partners. Dus als het daar een tandje minder
kan met regelgeving, dan scheelt dat misschien in de uitvoering, in de belasting van de
uitvoering. Dat zou een interessante lijn kunnen zijn volgens u, om daar naar te kijken. En
ook het beleggen van bepaalde financiële verantwoordelijkheid bij partners, zoals
bijvoorbeeld bij een andere gemeente of bij een andere overheidsorganisatie, voor een taak
50 waar ook zij van profiteren. Ook dat zou een punt kunnen zijn om naar te kijken. Was dit de
samenvatting? Ja. Over het puntje van de inwoners gaan we zo even bij blokje G verder met
elkaar exploreren. Ja, er zijn mensen die vanuit het college, maar ik ga eerst eventjes naar
de wethouder Financiën. Vindt u dat goed? Ja? Geen taken, geen knaken, allemaal dat
soort, dat is toch een financiële aangelegenheid. De heer Schalkwijk.

55

Wethouder Schalkwijk: Ja, die geen taken, geen knaken. We gaan terug naar 2015 en dan hebben we die gehad in ieder geval. Dat was de allerduurste natuurlijk. Hoewel het wel een ingewikkelde zaak nogal is, omdat je gewoon verplicht wordt vanuit het rijk om taken op je te nemen. En we krijgen er geen geld bij, de bodemtaak is de laatste, daar krijgen we een klein beetje geld er bij. Het is allemaal maar gedeeltelijk drie decentralisaties. We kregen het 100% over de schutting, we kregen 60% van de middelen en geen ambtenaren erbij. Dat zijn zo van die dingetjes. Ik ben wel blij dat als ik kijk naar de moties die worden ingediend bij het VNG, heb ik wel het idee dat de druk maximaal wordt ingezet. Maar het is goed te doen. Ik vind ook dat daar waar we het hebben over gemeenschappelijke regelingen en waar we elkaar een hand moeten reiken, of in ieder geval de voorstellen daarvoor moeten doen, dat vind ik een hele goeie. Als ik bijvoorbeeld kijk naar Twiske-Waterland, dat is er zo eentje en collega Wessel, hoe heet die nou?... (Onverstaanbaar (06.41.00)), die zit ook in RAUM en die zegt dat ook gewoon bij Twiske-Waterland, van we moeten eens kijken of we niet veel meer samen kunnen werken om de kosten ook wat te kunnen dragen met elkaar, betekent dat Twiske-Waterland dat er dan bij krijgt, dat vindt hij weer prettiger, maar dus die discussie die wordt wel gevoerd en daar ben ik het ook helemaal mee eens. Even naar mijnheer Rozemeijer, bij de GR ODIJmond, daar ziet u welke verplichte taken er zijn, u kunt dat gewoon nalezen, u krijgt die stukken allemaal en ook de DVO's. Wij hebben een omvangrijk pakket, nemen wij af, van ODIJmond. Dus dat is iets wat ik al noemde, bijvoorbeeld minder horecacontroles. Dat kunt u bepalen en dan nemen we dat mee terug en dan gaat het bijvoorbeeld van die DVO's af. Veel financieels heb ik niet meer gehoord dacht ik voorzitter, of mis ik wat?

De voorzitter: Ja, misschien kunt u nog even op die lobby die we samen met de regio richting de VNG optuigen iets zeggen, want we hebben het vorige VNG-congres ook samen met Zaanstad daar nog een motie over ingediend. En dat ging met name even over de opmerking van de heer Kramer. Ietsje harder, het mag wel wat harder wat ons college betreft vanuit VNG. Daar ging die motie ook over.

Wethouder Schalkwijk: Dat vind ik wel een fijne opmerking. De andere waar u ook naar vroeg van is expliciet geen knaken, geen taken. Dat soort zaken. Dat helpt denk ik ook het college wel, ook richting VNG om een sterke vuist te kunnen maken en daarin ook wat explicieter de mening te kunnen laten horen van de gemeenteraad. Dat vind ik fijn en als u vindt dat er nog wat aan toegevoegd moet worden, voorzitter.

De voorzitter: Volgens mij is het wel duidelijk. En we trekken samen op in de regio wat dat betreft. De heer Van Wanrooij, nog een aanvulling?

Wethouder Van Wanrooij: Ja, dank u wel. Ik ben erg blij met de opmerking van de heer Kramer over de Omgevingswet. Op 1 juli hebben we een presentatie over het omgevingsplan en de basisregeling. Maar waar u naar refereert, want dat is eigenlijk iets waar we naartoe zouden willen, ik noem maar even een dakkapel. Zou je die, tegenwoordig mag je de achterkant wel vergunningsvrij, maar aan de voorkant moet je nog steeds een vergunning aanvragen. Dat zijn gewoon van die dingen die we gewoon moeten gaan repareren in de komende jaren. Dat ga je niet vandaag doen, maar dat gaan we wel onder andere bespreken op 1 juli. Dus ik kijk even naar alle raadsleden. Zorg dat u erbij bent, want er wordt echt heel inhoudelijk over gesproken.

De voorzitter: Helemaal goed. Dan heb ik zelf nog een kleine opmerking. Het gaat even over de vergunningvoorschriften bij evenementen. Ik ben blij dat we al op een aantal evenementen al wat afgeschaald zijn met betrekking tot die voorschriften. Want die waren best wel fors. Daar betalen mensen ook voor, want de leges voor een evenementvergunning is ook echt wel heel hoog bij ons in de gemeente. Tegelijkertijd wil ik u wel meenemen in ook het openbare orde en veiligheidsaspect bij evenementen. Daar kan je, om die verantwoordelijkheid goed te dragen soms niet goed overweg alleen met vertrouwen en

moet je ook wel voorschriften opleggen. Daar zit helaas niks anders op. Wat niet wegneemt dat je daar natuurlijk gewoon naar die balans goed kan blijven kijken. Overigens is het dus zo dat die leges al heel erg hoog zijn. Dus aan de kant van, dus dat het kostendekkend al is, dus dat je daar niet zo heel veel winst maakt met deze beweging, financieel. Daarbij komt
5 ook dat we eigenlijk geen handhavingscapaciteit hebben om bij een evenement te controleren, dus daar zit ook geen winst in. Het is ook niet zo dat je kan zeggen, nou daar ga ik dan versoberen in die handhaving, we komen al niet. Dus om te kijken of men zich eraan houdt. En als er een klacht komt, dan is er geen piketfunctie bij ODIJmond ingericht om te komen kijken in het weekend. Dus daar zit weinig winst in. Dat is even een
10 winstwaarschuwing. Oké, dan gaan we naar categorie G. Die wil ik maar gewoon open zo neerleggen. Zijn er aspecten, zijn er onderwerpen en de heer Kramer heeft het onderwerp 'hoe betrekken we de inwoners' al hier geagendeerd in dit blokje. Maar misschien zijn er andere onderwerpen waarvan u zegt dat is nog niet aan de orde geweest, liever geen herhalingen gezien het tijdstip. Maar dingen die nog helemaal niet aan de orde zijn geweest
15 waarvan u zegt dit is het ei van Columbus, daar moeten we naar kijken. De heer Rozemeijer.

De heer Rozemeijer: Ja, we krijgen een nieuwe regering. En die heeft een hoofdlijnenakkoord gemaakt en daar is ook een budgettaire bijlage bij. Het zou misschien handig zijn om niet voor 2025 denk ik, maar voor 2026, om daar toch eens even naar te
20 kijken. Want er zijn een aantal dingen die wel gunstig voor ons zijn, ze hebben een aantal die ongunstig voor ons zijn, maar er zit wel wat in. En dat gaat, ja, 2 juli worden ze volgens mij beëdigd, dus daar zou je eens even naar kunnen kijken.

De voorzitter: Dank u wel voor deze tip. Anderen? Nee? Ja, de heer Sanders. En daarna de
25 heer Loonen.

De heer Sanders: Als ik er twee dingen mag noemen. Dan weet ik wel dat we geen Amsterdam zijn en dat als we het over woningbouw hebben dat Amsterdam nog wel iets
30 meer in trek is dan Wormer, maar dat kan, het tij kan zo maar keren als de stad erg druk wordt. Je ziet toch in die grote steden dat bouwveloppen worden verkocht voor bouwlocaties. Ook waar de gemeente niet de grond bezit om ervoor te zorgen dat alle gemeentelijke kosten, maar ook gekapitaliseerde kosten die je de komende tien, vijftien jaar hebt, omdat er totaal nieuwe infrastructuur bij komt, meer boa's nodig zijn, dat die kosten bij de projectontwikkeling worden neergelegd. Dat kan natuurlijk alleen als de
35 vierkantemeterprijs van die woningen meer opbrengt, maar ja, we zijn één MRA. Dus dat heb ik toch wel als suggestie, om toch eens te kijken naar de kapitalisatie van dat soort mogelijkheden. Om uiteindelijk, als je toch ziet wat de woningen waard zijn op dit moment, om dan gewoon ook onze kosten gewoon een-op-een op een nette manier in beeld te brengen. En dat is iets meer dan we nu doen, is mijn indruk. Het andere punt is, sorry dat ik
40 dan heel even nog teruggrijp naar het vorige onderwerp. Natuurlijk heel veel gemeenschappelijke regelingen, die moeten er gewoon zijn. Daar hebben we geen invloed op, behalve dan dat we meedenken. Maar er zijn toch ook wel een paar gemeenschappelijke regelingen waar we met een soort VVI in zitten. Waarbij we dan uiteindelijk ons aandeel van 1% naar 3% of 4% opkrikken. En dat kost alleen maar een heleboel meer tijd en geld, dan
45 kan je er net zo goed met 1% in zitten. Misschien zouden we de manier waarop we in, ik noem dat maar gewoon dochterondernemingen zitten, wat kunnen afschalen, zodat we daar ook gewoon minder werk aan hebben. Dat zal niet heel veel uren opleveren, maar als je dan wat te zeggen hebt, nou ja, dan heb je in ieder geval geen intermediair ertussen om dat te zeggen. En 3% of 6% aandeel is ook heel erg weinig om je stem te laten horen, die dan ook
50 nog verwatert. En dan als derde punt, maar dan spreek ik vast erg voor mijn beurt, ik vind deze dag, zo een middag en avond zoals we die inrichten, buitengewoon stukken aangenamer dan alle kadernota's die ik eerder heb meegemaakt. Ik voel me echt betrokken en ik merk ook dat niet alleen de fractievoorzitters, maar iedereen het woord doet en dat we ook goed luisteren naar elkaar. Ik moet zeggen dat ik dat buitengewoon waardeer. Dank u
55 wel.

De voorzitter: Dank u wel, voor ook die laatste woorden. Ja, de heer Haalboom.

5 **De heer Haalboom**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik had even een korte vraag. Ik was natuurlijk even getriggerd door die pecunia non olet, als ik me niet vergis. Staat dat nu inderdaad ook als een soortement met actiepunt. Gaan we dat ook inderdaad aanvragen of heb ik dat... Ja? Oké.

10 **De heer Schalkwijk**: We gaan ernaar kijken.

De heer Haalboom: Dat was het. Nee ik...

De voorzitter: Hij is opgenomen in de samenvatting bij ik meen puntje B.

15 **De heer Haalboom**: Hij bestaat nog.

De voorzitter: C, inkomsten verhogen.

20 **De heer Haalboom**: Ja, het was niet helemaal duidelijk of het nou wel of niet opgeschreven was.

De voorzitter: Ja hoor hij is...

25 **De heer Haalboom**: Dank u wel.

Wethouder Schalkwijk: Voorzitter pecunia non olet, geld stinkt niet.

30 **De voorzitter**: Geld stinkt niet. Oké, mijnheer Kramer, wilt u nog iets kwijt over het betrek... Oh, sorry, ik vergeet u helemaal. Mijnheer Loonen, u gaat eerst. CDA.

35 **De heer Loonen**: Dank u wel, voorzitter. Wij willen hier een opmerking plaatsen die nog niet in het voorgaande is uitgesproken. Veel kosten voor gemeenten, of het niet dan wel later ontvangen van inkomsten, worden veroorzaakt door vertraging van plannen. Het kunnen uitvoeren van plannen, het niet snel kunnen verlenen van c.q. ontvangen van vergunningen, het verdwalen in het woud van de regelgeving enzovoort. Noem het gewoon de stroperigheid in het voortraject om dingen van de grond te krijgen. Die stroperigheid in het bereiken van het moment dat tussen haakjes de eerste paal de grond in kan, kost de gemeente altijd zeer veel geld. Denk aan het werk door het ambtelijk apparaat, de gang naar de rechter, het wijzigen en aanpassen van plannen, waarbij het dikwijls gaat om slechts het aanpassen van enkele punten of komma's, maar wel heel veel tijd moet kosten. Het heeft alles te maken met de structuur van onze huidige samenleving. We verzinnen steeds meer regeltjes waar alles aan moet voldoen. Denk aan onderzoeken naar kikkers of vleermuizen of privacy van de burens of een afwijkende kleur van dakbedekking. Wat zou het toch fijn zijn als we de alsmear toenemende stroperigheid in de gang naar iets van de grond krijgen konden doorbreken. Wij denken dat onder categorie F genoemde opgave met onze externe partners, tussen haakjes rijk, provincie, gemeenschappelijke regelingen, vooral ook hier betrekking zou moeten hebben. Dus bijvoorbeeld de provincie en het rijk ervan te overtuigen dat onze uitgewerkte plannen, het voorstel met betrekking tot bouwen en wonen in tweede lijn, echt wel goed doordacht zijn binnen onze gemeente. Binnen onze gemeente draagvlak hebben bij de inwoners op haalbaarheid is onderzocht door externe bureaus en dat degene die bij het rijk en provincie aan de knoppen zitten nu wakker moeten worden en de knopen moeten doorhakken. Dan komen dingen van de grond, ontstaat er activiteit en gaat er geld in de vorm van leges voor bouwvergunningen stromen naar de gemeentekas. Misschien is dit wel

het momentum met nog maar kort geldende geïnstalleerde provinciebesturen en een nieuw kabinet, tussen haakjes, als het doorgaat. Tot zover.

5 **De voorzitter:** Ja, wat meteen een mooi antwoord is op de vraag van de heer Kramer, of nee, van mevrouw Schoonheim was dat volgens mij, dat ging over de passage 'het vergroten van het vertrouwen van onze partners in de uitvoering van onze taken'. Dus de heer Loonen geeft daar een heel mooi reflectie op. U heeft het woord mevrouw Schoonheim.

10 **Mevrouw Schoonheim:** Dank u wel. Ja, want het roept wel een vraag namelijk bij mij op of ik nou goed begrijp dat het CDA aangeeft dat het goed zou zijn om te stoppen met het bieden van die mogelijkheden ook tot participatie en om projecten te toetsen aan bepaalde criteria die er natuurlijk niet voor niets zijn. Dus aan de ene kant begrijp ik wel het idee, die stroperigheid, dat is zo, maar dat is ook weer niet voor niets ontstaan. En als je het toespist op één onderwerp zoals wonen in tweede lijn, en nou het zou zo fijn zijn als de provincie
15 daarin gewoon vertrouwen heeft in ons, ja dat snap ik. Maar hoe het nu klinkt, lijkt het er ook op dat als je dit door zou zetten, dat je dan ook een deel van de juist zo gewenste participatie van inwoners eigenlijk wegneemt. Dus misschien kunt u een beetje verhelderen hoe u dat precies bedoelde.

20 **De voorzitter:** Ja, de heer Loonen.

De heer Loonen: Nou, dat gaat vaak om dat trajecten gewoon wel heel erg lang duren. En participatie is natuurlijk goed, maar op een gegeven moment lijkt het wel dat er soms zaken gewoon bewust worden vertraagd. Het is goed dat op een gegeven moment, dat participatie,
25 dat alles wordt overwogen, maar op een gegeven moment moet het ook wel gewoon doorgaan en daar, dat duurt soms wel heel erg lang.

30 **De voorzitter:** Ja, ik denk dat u hier niet uit gaat komen. Beide inbreng is waar, maar waar ligt de balans? Dus dat zou de vraag zijn. De heer Kramer, mag ik aan u vragen om nog even te reflecteren op het onderwerp betrekken van de inwoners? Want dat heeft u net naar voren gebracht.

35 **De heer Kramer:** Oh, ik dacht dat ik dat eigenlijk wel een klein beetje afgerond had. Ik vind het belangrijk dat wij de bewoners betrekken bij dit traject. Of tenminste in ieder geval informeren over dit traject. Draagvlak creëren. We doen het zwembad dan niet dicht, maar er zijn best wel een aantal punten op tafel gekomen vanavond waar, ik zal niet zeggen waar de burger last van krijgt, maar in ieder geval wel wat hem gaat raken. En mijn ervaring is, als je het uitlegt, als je mensen betreft, dan wordt het een stuk makkelijker. Want als je je mond houdt, dan krijg je alleen maar, en terecht, een heleboel kwade gezichten en dat wil ik
40 voorkomen.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Ik zie niet de behoefte van iemand om hier nog even op in te gaan. Ja, mevrouw Schoonheim nog.

45 **Mevrouw Schoonheim:** Dank u wel. Ja, ik denk dat het een heel belangrijk punt is wat heer Kramer hier aanstipt. Maar daarbij is het natuurlijk ook wel van belang dat wij het ook kunnen uitleggen. En dat wij ook zelf goed inzichtelijk hebben waar we nou precies mee bezig zijn en dat zou ik wel willen benadrukken.

50 **De voorzitter:** Dank u wel. Ik ga dit punt meenemen in mijn samenvatting die nu gaat volgen. Ik kijk even rond of iedereen daar ook klaar voor is. Ja. Eens even kijken. Nou, om met het laatste punt te beginnen heb ik gehoord dat u het belangrijk vindt om de inwoners ook te betrekken bij dit hele verhaal. We hebben het tijdens de heisessie gehad over inzichtelijke transparante, maar ook invoelbare besluiten die we kunnen uitleggen. Ik kijk
55 even naar ons college. Dit is een element dat we denk ik in het proces voor na de

zomervakantie misschien een plekje moeten gaan geven. Misschien dat de wethouder er zo nog even iets over gaat zeggen. Ander element, het vertrouwen wat je in partners hebt en wat partners ook in ons hebben. Ja, dat is een heel mooi thema, wel een ingewikkeld thema, hebben we net al in het debatje al even gehoord. Maar het is wel iets wat we in ons
5 achterhoofd kunnen houden op het moment dat we met voorstellen komen, hoe we die balans zoeken met elkaar. Nou heb ik hier opgeschreven, oh ja, overeenkomsten die we sluiten met marktpartijen, bijvoorbeeld als het gaat over bouwprojecten, dat punt van de heer Sanders, dat we daar echt heel goed op letten dat al onze kosten, ook toekomstige kosten
10 misschien, goed gedekt zijn. Nou we gaan er zo nog even op horen wat de heer Van Wanrooij daar misschien nog over te zeggen heeft. En dan kijk ik even of ik zo voldoende de samenvatting van de overige punten heb gehad. Ja? Eerst even naar de heer Schalkwijk, het betrekken van inwoners.

Wethouder Schalkwijk: Ja, voorzitter. Dat is natuurlijk altijd een goed plan. En ik kan me nog heel goed herinneren, de bezuinigingsronde die we ooit gehad hebben, ik denk in de jaren 2000 ergens, en dat we juist de inwoners bij de bezuinigingstaakstelling die we kregen, die we zelf hadden opgelegd, betrokken hadden door een kop in de krant te zetten van zwembad dicht of ozb omhoog. Ik kan me de dag ook nog herinneren, het was op een
15 zaterdag, het was bereslecht weer, en het stond hier vol. En de mensen kwamen daar echt op af. Wat we daarnaast ook gevraagd hadden waren een aantal andere zaken om op te reageren en zelf zaken aan te dragen. Ik denk niet dat we deze vorm en die, maar ook in de breedte, in volle wasdom deze keer zullen gaan doen. Maar we zien wel in ieder geval als het dus gaat over de portemonnees, misschien lelijk gezegd, van de inwoners, dat we ze heel snel kunnen mobiliseren. Dus daar ben ik uitermate ben ik daarvoor. Daar moeten we
20 dan ook met elkaar het vooral goed over hebben. Ik wil nog één dingetje, voorzitter, over de stroperigheid die mijnheer Loonen zojuist naar voren toe bracht. In 2021 hebben we ook opgenomen te overwegen om de Welstandscommissie niet meer in te schakelen en dat scheelt ons €40.000,00 en een beetje stroperigheid. Kijk daar toch nog eens naar. Het is een goede tip.

De voorzitter: Ik denk dat de heer Van Wanrooij hier een mooi bruggetje ziet voor zijn inbreng.

Wethouder Van Wanrooij: Er zijn behoorlijk wat bruggen voorbij gekomen vandaag, maar daar ga ik het nu even niet over hebben. Ik ga in ieder geval antwoorden op de heer Sanders. Als wij in ieder geval de grotere woningbouwprojecten doen, dan zijn er drie dingen die wij in rekening brengen. Eén is sowieso de projectkosten, dat ligt vaak rond de €
35 100.000,00 of meer, die we vragen om in ieder geval een ambtenaar of een ambtelijke organisatie in te zetten. Wij vragen uit mijn hoofd, maar dat moet ik even voor de zekerheid nakijken, maar dat is uit mijn hoofd gemiddeld € 5.000,00 per woning aan bovenwijkse kosten. En daarnaast rekenen wij de legeskosten. Dus per saldo op elk woningbouwproject van enige omvang vragen we behoorlijk wat substantiële bedragen om dat voor elkaar te krijgen en dat ligt ook vast in de contracten die wij met deze partijen afsluiten.

De voorzitter: Dank u wel. Er is nog een nabrander. Mevrouw Schoonheim.

Mevrouw Schoonheim: Oh, sorry, dat was eigenlijk nog een verhelderende vraag.

De voorzitter: Ja, dat kan.

Mevrouw Schoonheim: Ik ga gerust daarna ook nog een nabrander doen. Ik heb, neem ik aan, goed begrepen dat al deze kosten, volgens mij benoemde de heer Sanders het eerder zelf ook al even, die hebben natuurlijk wel effect of een consequentie voor uiteindelijk de prijs van een woning. En dan is het ook goed om in gedachten te houden dat het onwenselijk is

als woningen in onze gemeente nog verder onbetaalbaar worden, want dan schiet het natuurlijk wel zijn doel voorbij.

De voorzitter: De heer Van Wanrooij.

5

Wethouder Van Wanrooij: We praten over een substantieel aantal woningen. Dus niet de kleinere projecten, maar dit zijn echt de grote projecten van 100+-woningen. En daar zit over het algemeen nog voldoende ruimte om dat voor elkaar te krijgen. Dus we kijken er echt absoluut naar, maar dit is wel, hoe moet ik het zeggen, de normale gang van zaken waar je naar welke stad of dorp of wat dan ook naartoe gaat dat dit gerekend wordt.

10

De voorzitter: Ik kijk ook even naar de heer Kindt en dan wil ik zo meteen richting een afsluiting gaan.

15

De heer Kindt: Ja voorzitter, ook nog een opmerking hierover. Er zijn ook voorbeelden van wijken die aangelegd zijn met hele lage kosten voor bovenwijkse voorzieningen. Maar dat betekende dat die woningen dus, zeg maar, toch een stukje goedkoper zijn. Alleen dat de voorzieningen in de omliggende wijken, dat die bovengemiddeld werden belast door die wijk waar die voorzieningen niet waren en dat moet natuurlijk ook in evenwicht zijn. Dus dat is wel belangrijk om ook mee te nemen.

20

De voorzitter: En dat is een standardelement in de aanpak die de heer Van Wanrooij samen met zijn team altijd toepast. Dus daar kunt u gerust op zijn. Goed, ja, dan zijn we volgens mij aan het einde gekomen. Ik wil eigenlijk heel positief afsluiten. Het zijn natuurlijk hele uitdagende tijden, maar ik denk dat we hier wel een enorme stap geslagen hebben tussen 14.00 uur en bijna 21.00 uur. U heeft ontzettend veel meegegeven. Ik voelde een hele grote betrokkenheid, net als de heer Sanders, dus we kunnen elkaar de hand geven. Ook de ambtelijke organisatie wil ik graag bedanken, mevrouw Van der Linden en de heer Hauwert en iedereen die hier een bijdrage aan geleverd heeft. Natuurlijk het college, die hier ook in het denkproces vooraf mee bezig is geweest. Wij gaan proberen om uw input zoveel mogelijk in tekstvoorstel zeg maar neer te leggen. Dat gaan we zo goed mogelijk doen. Het is natuurlijk wel, we kunnen niet helemaal met een schaarje knippen, want het is wel heel veel en heel divers, maar we gaan toch proberen daar de hoofdlijnen uit te pakken en dat wordt een aanvullend memo, voorstel wat we dus op 8 juli weer, maar dan ter besluitvorming voorleggen. En dan heeft u ook weer alle ruimte om daar raadsinstrumenten op in te zetten. En als we dat proces dan afronden, dan hebben we op hoofdlijnen de eerste kaderstelling te pakken voor ons proces Duurzaam Begrotingsevenwicht. Dus zo gaan we verder. Ik wil u allemaal ontzettend bedanken voor de inbreng. Het was een hele mooie avond. Wel thuis en tot de volgende keer.

35
40